

"ALELUJA, POJMO VSI, KRISTUS VSTAL JE IN ŽIVI"

Težko bi v Novi zavezi našli kaj bolj vznemirljivega od opomina, ki ga je okoli leta 55 apostol Pavel naslovil na krščansko skupnost v Korintu. Napisal je namreč: "Če pa Kristus ni bil obujen, je tudi naše oznanilo prazno in prazna tudi vaša vera (...) Če samo zaradi tega življenja zaupamo v Kristusa, smo od vseh ljudi najbolj pomilovanja vredni" (1 Kor 15, 14,19). Morda je današnjemu ušesu, vajenemu vsakovrstnega leporečja in psihologiziranja, domet navedenih besed na prvi pogled nedoumljiv. Toda če vzamemo apostolove besede vendarle dobesedno, je sklep, do katerega nas privede dosledno razmišljanje, nedvoumen: če Kristus ni resnično vstal od mrtvih in če Njegovo vstajenje ni temelj in izhodišče našega delovanja, je še tako dobronameren aktivizem in moralizem, pa čeprav poteka pod oznako krščanstva, ne le mlatenje prazne slame, ampak celo med vsemi najbolj "pomilovanja vredno" početje. Brez Velike noči se torej vsa obredna, teološka in filozofska vsebina krščanstva v temeljih zamaje. Velika noč je srž krščanstva, njegovo bistvo, ki osmišlja vse ostalo.

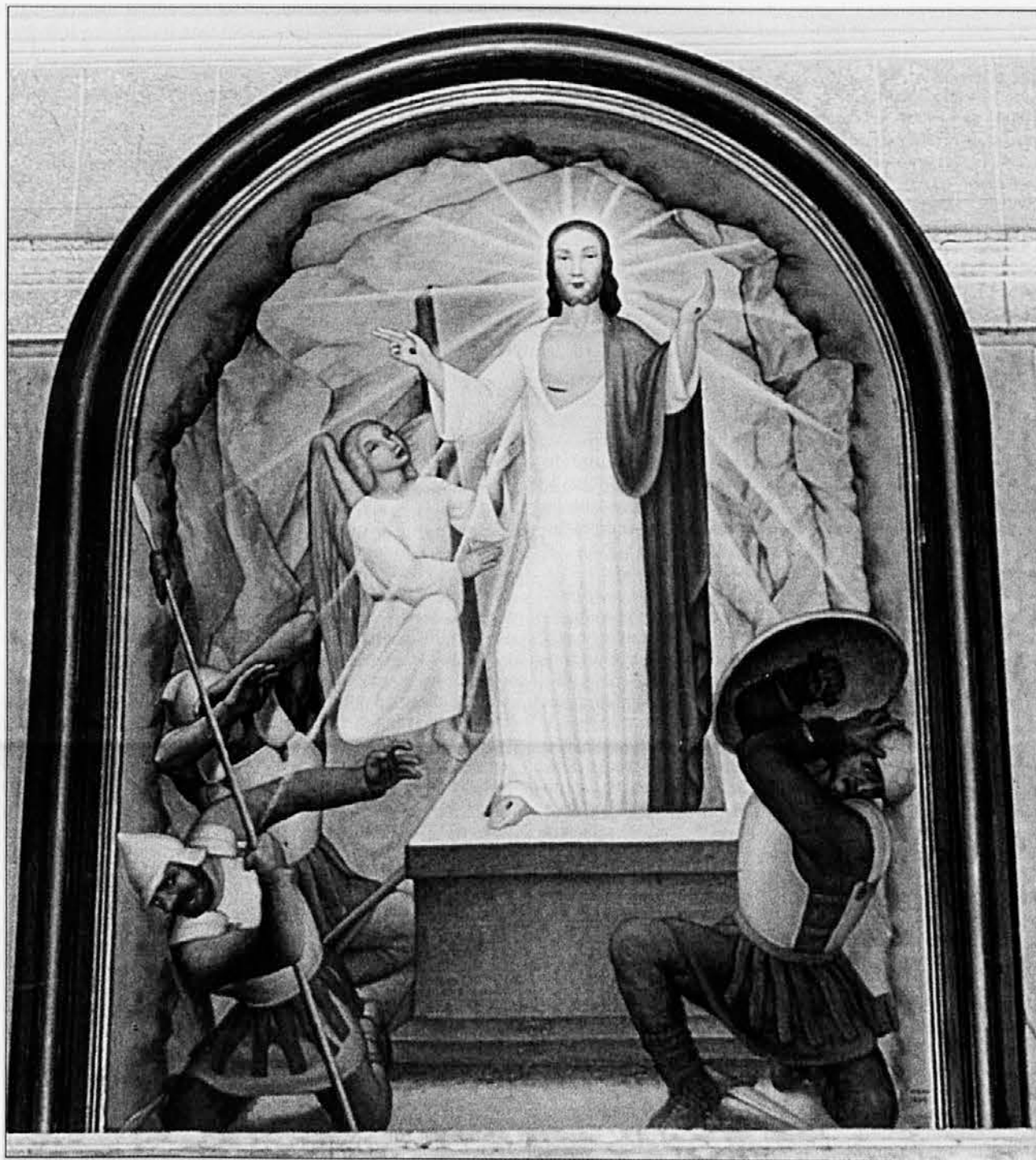
To resnico nam dan za dnem odkrivajo in nam jo posredujejo največji krščanski duhovi, od cerkvenih učiteljev do tenkočutnih umetnikov, znana pa je tudi najpreprostejšemu verniku, ki ve, da je Velika noč osrednji praznik krščanstva, dan osvoboditve izpod oblasti "zadnjega sovražnika" (1 Kor 15,26) - smrti. Nobenega praznika, niti Božiča, ne obhajamo tako slovesno kakor ravno Veliko noč. "Krščanstvo je največja religija zato, ker je religija vstajenja, ker se ne prilagaja smrti in izničenju, ker išče vstajenje vsega, kar zares je", je zapisal Nikolaj Berdjajev.

Seveda ne gre odrekati dobrega namena tistim, ki si mimo velikonočne skrivnosti in izven njenega okvira prizadevajo za uveljavitev tega, kar običajno imenujemo "krščanski etos", to je skupek življenjskih pravil, ki jih vsebuje evangelijsko sporočilo. To prizadevanje vključuje priznanje vloge, ki jo je odigrala krščanska kultura pri oblikovanju vrednot moderne humanizma in demokracije. V tem smislu lahko na primer tudi v sodobni sekularizirani in pluralistični družbi pričakujemo upoštevanje krščanskih načel, ki ostajajo temelj omikanega sožitja, v tem smislu lahko na primer podpremo zahtevo po omembi krščanskih korenin v preambuli nastajajoče evropske ustave.

Toda vsakič ko ravnamo s krščanstvom kot z idejo, se moramo zavedati nevarnosti, da Kristusa zreduciramo na določen vidik, ki ustreza trenutni človekovi potrebi, in s tem iz krščanstva napravimo človeško, s tem pa - po Pavlovih besedah - "prazno" ideologijo. Ta nevarnost je v zgodovini krščanstva prisotna, povzročila je že veliko strankotvornost ter mnoge odvrgla od pristne Odrešenikove podobe. "Ne moremo povedati, kdo je Kristus, če ne preko Njegove velike noči", pravi Marko Ivan Rupnik.

Težko bi oblikoval lepše velikonočno voščilo od one, ki ga izraža slovenska ljudska velikonočna pesem in ki vsebuje pravo sintezo krščanskega odrešenjskega oznanila: "Aleluja, pojmo vsi, Kristus vstal je in živi."

TOMAŽ SIMČIČ

1

ČETRTEK,
28. MARCA
2002

TONE KRALJ, VSTAJENJE: ZUPNIJSKA CERKVA SV. ANDREJA APOSTOLA V STANDREŽU

VOŠČILO UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Pomlad je čas prerojenja in novega življenja. Vstajenje pa pomeni podobno prenovu duha, njegovo zmago dobrega nad zlim in uveljavitev človekovega dostojanstva. V tem duhu voščimo vsem našim sodelavcem, bralcem in prijateljem ter vsem Slovencem doma in po svetu veselo Aleluja.

Besede naših škofov

Goriški nadškof De Antoni,
tržaški škof Ravignani
in slovenski škofje
voščijo.

(stran 5)

- 02 Drago Legiša
ITALIJA SREDI OSTRIH SOCIALNIH SPOROV
- 03 intervju
KARD. ALOJZIJ AMBROŽIČ
- 06 Vladimir Kos, Majda Cibic, Bruna Pertot
POEZIJE
- 07 Majda Artač Sturman
KAM JE IZGINIL PREŠEREN?
- 07 Saša Martelanc
SREČEN ČLOVEK

- 06 Janez Povše
DAR VSTAJENJA ŠE MOČNEJE SPREJETI
- 08 Jurij Paljk
RAZGLEDNICE MAKSIMA GASPARIJA
- 08 Jadranka Cergol
"DAJMO, FANTJE..."
- 11 Ivan Žerjal
OSEBNOST MINORITA, KI POVEZUJE LJUDI...
- 18 Matjaž Rustja
ZIMA SE OD NAS POSLAVLJA...

VSEBINA

SVET OKROG NAS

SLOVENIJA IZPLAČALA
OSIMSKI DOLG ITALIJI

ALOJZ TUL

Slovenski zunanji minister Rupel je pretekli teden sporočil, da je Slovenija minulega 3. januarja v skladu z Rimskim sporazumom izplačala na fiduciarni račun luksemburške Dresdener bank zadnji obrok za zapuščeno imetje italijanskih optantov iz nekdanje cone B Svobodnega tržaškega ozemlja v višini nekaj več kot pet milijonov dolarjev, skupno pa nekaj več kot 57 milijonov dolarjev.

Morda bo za bralce koristno, da v glavnih obrisih razložimo, za kaj pravzaprav gre. Ob sklenitvi Osimskega dogovora leta 1975 o dokončni ureditvi meje med Italijo in Jugoslavijo, sta se obe strani med drugim sporazumeli, da bosta v najkrajšem možnem času s posebnim sporazumom določili odškodnino za imetje, ki so ga optanti (se pravi tisti italijanski državljani, ki so se odločili, da ohranijo svoje državljanstvo in se preselijo v Italijo) bili zapustili na območju bivše cone B STO-ja, ki je po Londonskem sporazumu iz leta 1954 pripadlo Jugoslaviji oz. Sloveniji in Hrvaški. Zadeva na pogajanja so trajala nekaj let in se zaključila leta 1983 s podpisom tako imenovanega Rimskega sporazuma, v katerem je jasno in nedvoumno zapisano, da je s tem sporazumom dokončno rešeno vprašanje odškodnine za nepremičnine omenjenih optantov. Rimski sporazum namreč določa, da bo izplačilo 110 milijonov dolarjev odškodnine izvršeno v trinaajstih letnih obrokih, začeti s 1. januarjem 1990. Jugoslavija je pred svojim razpadom plačala 17 milijonov dolarjev. Preostalih 93 milijonov dolarjev sta se obvezali izplačati Slovenija in Hrvaška kot pravni naslednici Jugoslavije v Osimskem sporazumu. Slovenija naj bi odplačala 62% dolga, to se pravi 57.707.679 dolarjev, Hrvaška pa 38% ali 35.292.321 dolarjev.

STRAHOVIT POTRES
V AFGANISTANU

Ves svet je pretresla novica, da je že itak od dolgoletne vojne osiromašeni Afganistan prizadel še ena velika naravna katastrofa, saj je v ponedeljek to deželo prizadel izjemno hud potres. Zemlja se je dobro zatresla na severu Afganistana in po prvih poročilih, ki so seve-

Italija od vsega začetka ni kazala zanimanja za plačevanje odškodnine in je sporazumno z organizacijami zahtevala vrnitev nepremičnin v naravi. Zato je Slovenija leta 1994 s posebno noto obvestila Italijo, da bo odplačevala svoj del dolga na zaupni račun pri luksemburški Dresdener bank. Razne italijanske vlade, ki so si nato sledile, se niso nikdar jasno izrazile, da bodo prevzele sredstva s tega računa, izgovarjajoč se, da denar še ni v celoti izplačan. V resnici pa je bil v ozadju obzir do optantskih organizacij, ki vztrajajo pri zahtevi po vrnitvi imetja v naravi. Končno sta obe diplomaciji pristali na načelo, da se pogodbe morajo spoštovati. Kljub temu je bivši italijanski zunanji minister Ruggiero med svojim zadnjim obiskom v Ljubljani pozval Slovenijo, naj ne ravna diskriminatorno do italijanskih optantov pri izvajanju zakona o denacionalizaciji, ki, kot znano, velja samo za slovenske državljane.

KAJ PA HRVAŠKA?

Tudi Hrvaška se je že pred časom odločila, da bo v skladu z načelom Pacta sunt servanda začela odplačevati svoj del odškodnine za imetje optantov, kakor določa Rimski sporazum iz leta 1983. Poleg tega bi morali Hrvaška in Italija podpisati že pripravljen sporazum o prijateljstvu in sodelovanju, a sta podpis odložili za nekaj časa, dokler se ne razčisti zadeva o nameravani podelitvi odličja za vojaške zasluge zadnji "italijanski" občinski upravi v Zadru.

Po drugi strani pa so optantske organizacije od rimske vlade dosegle, da je bila imenovana posebna komisija pravnih strokovnjakov, ki naj ugotovijo morebiten obstoj nepremičnin, ki bi lahko prišle v poštev za vrnitev v naravi nekdanjim lastnikom. Tudi to ovira končno razjasnitev v odnosih med Rimom in Zagrebom.

da še vedno nepopolna, je bilo v potresu 7. stopnje po Richtermani lestvici mrtvih več kot pet tisoč ljudi. Novico o velikem številu žrtev je potrdil predsednik prehodne afganistanske vlade Hamid Karzaj. Mednarodne sile, ki so v Afganistanu zaradi vojne, so takoj stopile v akcijo in nudijo prvo pomoč.

TRENJE MED VLADO IN SINDIKATI

ITALIJA SREDI OSTRIH
SOCIALNIH SPOROV

DRAGO LEGIŠA

V središču pozornosti italijanske javnosti je še vedno podli zločin v Bologni, kjer je pod streli rdečih brigad v torek, 19. t.m., na pragu svojega doma padel 52-letni vseučiliški profesor Marco Biagi, svetovalec ministra za delo in socialne zadeve Roberta Maronija. Odgovornost za ta gnusni zločin so z dolgim sporočilom prevzeli pripadniki "vojskujoče se komunistične partije". Preiskovalci pa so do zdaj ugotovili, da je Biagi bil ustreljen z istim samokresom, ki so ga pred tremi leti zločinci uporabili pri umoru dr. D'Antone, svetovalec tedanjega ministra za delo v levosredinski vladi Bassolina. To potrjuje, da imajo rdeče brigade na piki predvsem priznane gospodarske izvedence, ki svoje znanje posredujejo izvršni oblasti. Dr. Biagi je med drugim glavni pisec "bele knjige", ki jo je vlada pred več meseci predložila parlamentu in obravnava predvsem stanje trga delovne sile in vsebuje tudi stvarne predloge za njegovo posodobitev in prilagoditev novim zahtevam. Biagi je bil dobro znan tudi v Bruslju, saj je tesno sodeloval z gospodarskimi izvedenci raznih držav članic Evropske zveze. Sodeloval je seveda tudi pri oblikovanju predloga za reformo 18. člena Delavskega statuta, kar pa je utegnilo biti zanj usodno.

Prav reforma 18. člena Delavskega statuta - ta med drugim določa, da delodajalec ne more odpustiti delavca brez utemeljenega razloga - je glavni vzrok za zelo napete odnose med izvršno oblastjo in sindikati ter tudi za nove, zelo ostre socialne spore. Vse tri glavne sindikalne zveze (CGIL, CISL in UIL) so tudi po umoru Marca Biagija potrdile splošno stavko, ki so jo bile napovedale ob prekinitvi pogajanj z vlado. Sindikat CGIL pa je v soboto, 23. t.m., priredil v Rimu protestno manifestacijo, ki je bila zares množična, takšna, kakršne italijanska prestolnica baje še ni videla. Glavni tajnik Cofferati, ki je bil tudi edini govornik, je dobesedno del svojih izjav posvetil terorizmu in ga ob burnem ploskanju množice označil za sovražnika delovnega ljudstva.

Nobena skrivnost ni, da je zločinski umor v Bologni okrepil in strnil vrste sindikalne zveze CGIL, ki je bila tudi glavni predmet napadov iz vladnih vrst in samega ministrskega predsednika Berlusconi. Tik pred veliko manifestacijo v Rimu je

slednji namreč po vseh treh omrežjih državne televizije spet poudaril, da "ulica na bo ustrahovala vlade in njegove večine". Res je sicer, da je vlada še pred rimsko manifestacijo povabila predstavnike sindikalnih zvez na nadaljevanje pogajanj o spremembah pravil, ki urejajo trg delovne sile, a je hkrati naglasila, da ne odstopa od svojih stališč do 18. člena Delavskega statuta, od sindikalnih zvez, zlasti od CGIL, pa zahteva, naj obsodijo terorizem. Zanimivo je, da se je v tem kočljivem trenutku spet oglašil predsednik republike Ciampi in poudaril, da je demokracija stalen dialog in soočanje različnih stališč, ter zato pozval vse prizadete strani, naj se ustrezno ravna.

Spor med sindikati in vlado in njegov potek seveda zelo budno spremljajo vse politične sile. Medtem ko večina, zbrana v Domu svoboščin, skoraj soglasno podpira stališča ministra za socialne zadeve Maronija, tudi kar zadeva 18. člen Delavskega statuta, skuša opozicija, zlasti njena najmočnejša stranka (to so Levi domokrati) predvsem spoznati, kakšen nauk izhaja iz milijonske rimske protestne manifestacije. Tu se je namreč glavnemu tajniku Cofferatiju posrečilo zediniti tako rekoč vso levico in tudi njene protestnike. Zato so mu nekateri stari politični mački, med njimi seveda ni manjkal bivši predsednik republike Cossiga, takoj začeli napovedovati vodilno politično prihodnost v okviru celotne italijanske levice. Na ustanovnem kongresu Marjetice, ki se je končal v nedeljo, 24. t.m., v Parmi, pa se je marsikateremu udeležencu kremžil obraz, kar med drugim potrjuje besede glavnega tajnika sindikata CISL, češ da je bila rimska manifestacija pristranska in bi je CGIL ne smela prirediti sama. Povedati pa je treba, da se je manifestacija kljub ustanovnemu kongresu udeležil glavni voditelj Marjetice Francesco Rutelli. Nekaj sence pa je le padlo na ta sicer pomembni politični dogodek: kongres je iz protesta zapustil poslanec Arturo Parisi, glavni predstavnik Prodijevih demokratov. Bil je sicer izvoljen za podpredsednika Marjetice, a je kljub temu predčasno zapustil Parmo, češ da v novi stranki nima več kaj početi.

V takih okoliščinah Berlusconi in njegovi vladi prav gotovo ne grozi kakšna prevelika nevarnost, saj sama levica, čeprav združena, ne more zmagati na volitvah. Možnost zmage ima slej ko prej le Oljka, to je koalicija levih in sredinskih sil, kakršna je nastopila na volitvah leta 1996 in tudi zmagala. Medtem ostaja seveda popolnoma odprto vprašanje nujnih reform na področju trga delovne sile. Italija mora tudi spoštovati obveznosti, ki jih je sprejela na zadnjem vrhunskem srečanju v Barceloni. S tega vrha je izšel predvsem poziv, naj države članice EZ za vsako ceno pospešijo rast zaposlenosti, iz česar izhaja, da je treba preurediti trg delovne sile. Ta poziv je veljal predvsem Italiji, ki je v tem pogledu najslabša med vsemi članicami EZ.

VELIKI TEDEN V SVETI DEŽELI BREZ MIRU

NIHANJE MED NASILJEM IN
POSKUSI DIPLOMACIJE

BREDA SUSIČ

Letošnja cvetna nedelja v Sveti deželi ni bila tako praznična kot običajno. Blížnjevzhodno nihanje med nasiljem in poskusi diplomacije, da bi dosegli pomiritev, ne pozna prestanka. Kdor si je sredi prejšnjega tedna, ko je ameriški posrednik Zinni dosegel dogovor med predstavniki palestinskih in izraelskih varnostnih služb za popoln umik izraelske vojske s palestinskih zasadenih ozemelj, že oddahnil, češ da mirovni pogovori le napredujejo, se je prenačil.

Optimizem, ki ga je sprožil dejanski umik tankov v noči med ponedeljkom in torkom na eni strani, na drugi pa zagotovitev ameriškega podpredsednika Cheneyja, da se bo v bližnji prihodnosti srečal tudi s palestinskim predsednikom Arafatom (med obiskom na Blížnjem vzhodu je bilo namreč predvideno le srečanje z izraelskim premierom), se je že sredi tedna izkazal kot preuranjen. Diplomati niso namreč računali na vse tiste, ki se z uporabo nasilja in terorja upirajo kateremukoli kompromisu med sprtima stranema. V sredo so iniciativo za rušenje še tako skromnega napredka v pogovorih prevzeli teroristi Islamske jihat. Dvajsetletni Palestinec je v linijskem avtobusu, ki je na severu države, v Galileji, prevahal v glavnem Izraelce arabskega porekla, sprožil bombo, ki je poleg atentatorja raznesla zadnji del avtobusa in z njim sedem potnikov, ki so izgubili življenje, trideset drugih pa je bilo ranjenih. Že dan kasneje, to je v četrtek, so bili na vrsti "Mučenci Al Aqse", skrajne oborožene skupine, ki je povezana z Arafatovim gibanjem Al Fatah. V komercialni četrti Jeruzalema, ki je bila že večkrat tarča hudih atentatov, se je palestinski samomorilec pognal v zrak in pri tem ubil štiri in ranil okrog štirideset ljudi. V naslednjih dneh so se vrstili poskusi atentatov in vdorov te-

roristov v izraelske kolonije, nezakoniti prestopi izraelsko-jordanske meje oboroženih Palestincev, v nedeljo pa se je napestost ponovno dvignila, ko je prišlo do novega krvavega atentata. V streljanju na avtobus, v katerem so se v bližini Ramale na Zahodnem bregu peljali izraelski koloni, je bila umorjena mlada učiteljica, kmalu zatem so izraelski vojniki umorili palestinskega policaja, že zjutraj pa štiri oborožence, ki so prestopili jordansko mejo.

Vsi ti dogodki so zaustavili napredek diplomacije. Novi pogovori med predstavniki varnostnih služb niso pripeljali do nikakršnega zaključka, Bush je ponovno izrazil razočaranje nad preskromnim Arafatovim zavemanjem za ustavitev terorizma, Cheney je izjavil, da zaenkrat srečanje z Arafatom sploh ni predvideno, Sharon pa je ponovno zatrdil, da Arafatu ne bo izdal dovoljenja za udeležbo na beirutskem srečanju Arabske lige. Odločitev o tem, ali bo lahko palestinski voditelj odšel na izredno pomembno srečanje - na katerem se bo diskutiralo o t.i. saudskem mirovnem načrtu - brez tveganja, da mu izraelske oblasti preprečijo vrnitev, bo padla šele v torek, t.j. samo dan pred predvidenim odhodom. To seveda povzroča dodatno napestost in pritiske: predlog o mirovnem načrtu, ki ga je izdelal saudijski prestolonaslednik Abdallah in v uspeh katerega celotna svetovna javnost in diplomacija polagata veliko upanja, tvega propad. Arabske države izgubljajo svoje potrpljenje (egiptovski predsednik Mubarak je odpovedal svojo udeležbo na vrhu, če Arafata ne bo), to pa skrbi ZDA, ki potrebujejo njihovo podporo pri pripravi na možen napad na Irak.

V prihodnjih urah bo torej padla odločitev o tem, ali bodo mirovna pogajanja imela svetlo ali temno prihodnost.

VISOKOŠOLSKO USPOSABLJANJE UČITELJEV

SPORAZUM PODPISAN

Na sedežu deželne vlade Furlanije-Juljske krajine so v petek, 22. t.m., končno podpisali sporazum med F-Jk ter univerzami v Trstu, Vidmu, Ljubljani in Mariboru za vzpostavitev sodelovanja na področju visokošolskega usposabljanja, namenjenega učnemu kadru v šolah s slovenskim učnim jezikom ter učnemu kadru, ki poučuje v slovenskem jeziku na dvojezičnih šolah v F-Jk. Sporazum so podpisali podpredsednica deželne vlade F-Jk Alessandra Guerra, rektorja univerz v Trstu in Vidmu Lucio Delcaro in Furio Honsell ter prorektorici univerz v Ljubljani in Mariboru Katja Breskvar in Zinka Zorko. Sporazum, na katerega so po besedah podpredsednice Guerrove čakali od leta 1995, izhaja iz italijanskega zakona o novih visokošolskih dodiplomskih študijih in specializacijah na področju izobraževalnih ved. Ta zakon med drugim vsebuje posebne določbe, namenjene visokošolskemu usposabljanju učiteljev na ozemlju, kjer živi slovenska manjšina. Tako tudi omogoča deželi F-Jk, da pod-

pre sklenitev sporazuma med tržaško in videmsko univerzo ter univerzami v Sloveniji. V ta namen sta tržaška in videmska univerza ustanovili poseben Meduniverzitetni konzorcij (CIFI), ki naj bi skrbel za izobraževanje vzgojiteljev in učiteljev na osnovnih šolah ter za dopolnilno pedagoško izobraževanje profesorjev na srednjih šolah. V tem okviru je možna priprava posebnih modulov, primernih za potrebe učiteljev in profesorjev na slovenskih šolah. S tem je uvedena možnost, da se akademski naslov lahko podeli tudi študentom, ki obiskujejo ustrezne študijske dejavnosti v pedagoških programih na slovenskih univerzah, ki se lahko povezujejo in usklajujejo s programi na italijanskih univerzah. Ravno glede tega obstaja v F-Jk ter na tržaški, videmski, ljubljanski in mariborski univerzi volja po vzpostavitvi sodelovanja. V sporazumu je predvideno še sodelovanje profesorjev in raziskovalcev slovenskih univerz ter vrsta drugih tesnih sodelovanj.

NL

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA 42€, SLOVENIJA 46€

INOZEMSTVO 62€, PRIORITETNA POŠTA 83€

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

POGOVOR / KARD. ALOJZIJ AMBROŽIČ

PUSTIMO, DA NAS MLADI PRESENETIJO

Kakšen je bil vaš prvi stik s Svetovnim dnevom mladih?

Prvi stik s Svetovnim dnevom mladih sem imel v Denverju leta 1993. Priznati moram, da sem se tja odpravil z nekolikošeno skepso, saj sta bili moja teološka vzgoja in formacija dokaj abstraktni. To lahko postane za nas težava, saj nam odvzame oz. okrne smisel za konkretnost, za simbol. Simboli nam namreč morejo spregovoriti dosti več kot le besede. V Denverju pa sem odkril svet, ki mi je bil sicer domač, a sem nanj skoraj pozabil; to je bilo romanje mladih, zanimiv in živ svet, poln domišljije, navdušenja, upanja. Kasneje sem večkrat pomislil na to, da bi lahko gostil v Torontu Svetovni dan mladih. In res smo zdaj pred tem dogodkom.

Zakaj ste izbrali Gorico za kraj tega pripravnega srečanja?

Ponavadi grem tja, kamor me povabijo. Goriški nadškof me je povabil. Ker sem kot član sveta za kulturo v Vatikanu, sem bil te dni v Rimu in sem si lahko privoščil priti do Gorice dva dni. Prvič sem prišel v Gorico leta 1958. Kot begunec sem iskal stike s Slovenci za mejo in sem jih našel na Koroškem in v Gorici. Zato prihajam sem od pamtveka.

Kaj menite o Cerkv in njeni vlogi v prizadevanju za mir?

Vse vojne je lahko strumentalizirati. Cerkev nima politične moči; lahko poseže na diplomatski ravni, nima pa vojaške moči. Cerkev se na eni strani zdi vedno šibka, ker kot država nima svoje vojske. Z druge strani pa vedno ve, kaj hoče. Njeno temeljno sporočilo je vedno isto in oblikuje človekovo vest. Kaj npr. lahko naredim spričo palestinskega vprašanja? Lahko sočustvujem z ljudmi, ki trpijo, upam, da bi se vzpostavil mir, po svojih močeh podprem šole, bolnišnice itd. Cerkev vedno ostane duhovna in kulturna moč.

Kaj mislite o različnih načinih izražanja vernosti med starejšimi in mlajšimi?

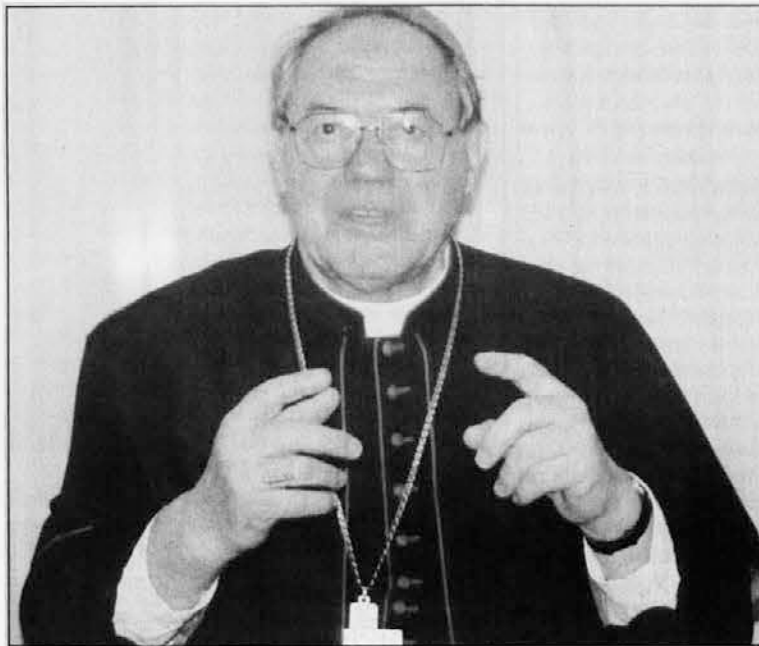
Mlajši so me v Denverju presenetili. Opozorili so me na moje meje, na omejenost moje formacije. Za nas, pripadnike starejšega rodu, je bila živa tradicija nekake ljudske vernosti. Osebno menim, da liturgija danes ni dovolj personalizirana; v njej je veliko

Po slovesni maši v Gorici v nedeljo, 17. marca letos, je torontski nadškof in kardinal Alojzij Ambrožič v pogovoru s časnikarji povedal marsikaj zanimivega glede Svetovnega dneva mladih, ki bo julija letos v kanadskem vele mestu, pa tudi o aktualnih temah v Cerkv in družbi ter o samem sebi. Objavljamo nekaj pomembnejših misli.

neosebne. Seveda moramo z zanosom poudarjati skupnost, toda oseba Jezusa Kristusa kdaj pa kdaj tvega, da izgine. Ravnovesje ni nikdar popolno. Mladi so zaznamovani z izvirnim grehom prav tako kot mi; tudi pri njih ni vse idealno. Odkril pa sem, da so, kot pravimo pri nas, "good kids", dobri mladi, dobri ljudje, želijo biti dobri, želijo kaj narediti, kaj zgraditi. To je njihov svet. Konec koncev so naši otroci, odvisni so od nas. Cerkev doživlja na drugačen način. To je njihova Cerkev. Zanimivo je, da so bili časnikarji v Denverju v začetku vsi skeptični. Mladi pa so jih na koncu ali spreobrnil ali pa prestrašili...

Kako gledate na sprejemanje različnosti in na večkulturnost?

V Torontu obstaja neka posebna večkulturnost. Pri nas je prisotna škotsko-irska prezbiterska tradicija; ta duša je pridržana, ne išče velikih gest, zna sklepati kompromise. Toronto je zelo strpno mesto, ker zaupa samo sebi, lastnemu družbenemu tkivu. To je osnovni značaj mesta. Vsi mi, ki smo tam "novi", se temu značaju nehote prilagajamo. Zadržan značaj mi je prirojen, saj sem po rodu iz kranjskega kmečkega okolja. V Torontu se ljudje ne bojijo drugih in drugačnosti. Ko je moja družina prišla v Toronto leta 1948, je bilo tam tedaj deset odstotkov katoličanov; skoraj vsi so bili po rodu Irci. Medtem je prišlo tja 200-300 tisoč Italijanov, ki jih je sedaj vsaj pol milijona, prišli so še Portugalsci, Američani z juga, sedaj prihajajo Filipinci, Korejci, Kitajci itd. Jezik druge generacije priseljencev ni več jezik njihovih staršev, ampak angleščina. Še govorijo svoj materni jezik, a vedno manj. V škofiji imamo župnije, kjer se maša daruje v 35 različnih jezikih. Če pa je bilo pred leti v neki župniji pet italijanskih maš in ena angleška, je po tridesetih letih vedno tam pet angleških in ena italijanska. Tako se razvija naša družba. Ko sem prišel v Toronto, sem našel Cerkev, ki je bila po značaju pretežno irska. Kakšna bo postala po

prihodu vseh teh tokov priseljencev, pa ne vem.

Kako potekajo priprave na SDM v Torontu in kaj menite o vlogi mladih danes?

Priprave potekajo sistematično. Pri tem je pomembno, da sodelujejo razne vlade, kot so federalna, provincialna in mestna. Vse te zelo dobro sodelujejo z nami. Pomembna je tudi policija, ki ima pri takem dogodku veliko odgovornost. Šef policije v Torontu je Furlan, zelo dober organizator in obenem katoličan.

Mladi ljudje bodo morali v Torontu jesti in spati. Zato skušamo najti družine, ki bi jih sprejele na svojih domovih; prespali bodo tudi po šolah, v velikih šotorih itd. Duhovnik, ki to pripravo vodi, zna to delati zelo dobro. Imamo ljudi, ki na tem garajo do 20 ur na dan.

Mladi so laiki in ti postajajo brez dvoma vedno važnejši. Laiki so prisotni v politiki, trgovini, znanosti itd. Oni odločajo dan za dnem, spopadajo se z vsakdanjimi problemi. Pojavijo se dileme, korupcija je povsod prisotna. Pomembno je, da so poštene.

Kako gledate nase kot Slovence, kako na Slovenijo in na slovensko Cerkev?

V Kanado sem prišel 18 let star leta 1948. Po več letih je bilo zame najbolj zanimivo to, kako kanadski sem postal in kako evropski sem ostal. Gre za zanimivo kombinacijo; ne morem vam razložiti, kako se to zgodi, saj se dogaja iz dneva v dan. Tako je, kot ko se človek nauči jezika; to ne gre od danes do jutri, a nenadoma ga zna in niti ne ve, kako se ga je naučil. Vsak emigrant se mora prej ali slej vprašati, kaj sploh je. Tako sem odkril, da sem Slovenec in tudi Kanadčan. Nisem tak Slovenec, kakršni so Slovenci doma, ker pač ne živim v Sloveniji; tudi nisem tak Kanadčan, kot če bi bil rojen v Kanadi. Za Slovenijo se zanimam, do neke mere spremljam, kar se v njej dogaja. Ko ne bi bil rojen in ko ne bi zrasel v Sloveniji, bi tega zanimanja ne imel.

Marsikdo pravi, da so srečanja s papežem zunanjia srečanja brez vsebine...

Brez dvoma obstajajo velika shajanja. Konec koncev pa je to romanje,

božja pot. Če se gleda zvrha, se dosti ne vidi. Zanimivo pa je, kar sem že povedal, in sicer to, da so bili časnikarji v Denverju na koncu vsi navdušeni nad dogodkom. Isto se je zgodilo v Parizu. Naši mladi so bili zelo veseli, ker so lahko šli pred leti v Denver. Srečni so bili, ker so spoznali, da so lahko bili katoličani, lahko so pokazali, da verujejo, da so srečni v Cerkv. Vernike je včasih skoraj sram, da so verni. Tam pa so mladi zrasli v nekem samozaupanju. Vem tudi, da so iz tega nastali nekateri duhovniški poklici, o tem nimam dvoma. Maja meseca bom posvetil v duhovnika človeka, ki sem ga prvič srečal v Denverju. Marsikateri poklic se najde prav tam.

Tudi Poljska je na novo odkrila samo sebe, ko jo je obiskal papež. Komunisti so to skušali zakrivati. Po televiziji so kazali papeža in škofo, niso pa kazali milijonske množice. Tisti pa, ki so bili tam, so to videli in doživeli. Poljska je odkrila samo sebe v tistem obisku. Isto se dogaja tu: mladi odkrijejo sami sebe in svojo pripadnost v stiku z drugimi mladimi.

So po vašem mnenju duhovniki v Sloveniji dovolj odprti do laikov?

Kako je v Sloveniji, ne morem povedati, ker ne poznam dovolj tamkajšnjega stanja; lahko pa povem, kako je pri nas. Laiki vedno bolj sodelujejo v farah. Toda to je dvorezen meč. Konec koncev se delo laikov ne sme končati tam. Evharistija pravi: "Ite, missa est!" Pojdimo ven, pojdite v svet! Evharistija daje moč in pomaga laikom, da živijo svoje konkretno življenje kot verniki v družini, na delovnem mestu itd. Danes laiki obiskujejo duhovne vaje, molijo tudi brevir. Nekateri se bolj zavajajo svojih odgovornosti, tudi sodelovanje v župnijah je mnogo večje, kot je bilo nekdaj. Če ima škof na razpolago duhovnike, bo uporabil te; če pa jih nima, bo uporabil laike. V upravi svoje škofije sem v veliki meri odvisen od laikov. Finančni odbor npr. sestavlja samo laiki; za "temporalne" zadeve skrbi laik. To je zelo sposoben in izkušen človek, ki je veliko let delal v bankah in zdaj, hvala Bogu, dela za škofijo. Laiki so vedno bolj odločujoči. In zanimivo je to, da so na splošno bolj konservativni kot duhovščina...

MLADI O TEM, KAJ JIM JE POMENIL KARDINALOV POZIV

ODMEVI IN VTISI S SREČANJA

MARKO KLANJŠČEK, 22 LET, ŠEMPAS PRI NOVI GORICI

Srečanje mladih s kardinalom Alojzijem Ambrožičem mi bo ostalo v lepem spominu, saj je bilo vzdušje tako pri maši kot pri popoldanskem pogovoru z njim prijetno in sproščeno. V svojem nagovoru nas je msgr. Ambrožič spodbudil, naj bomo mladi kristjani dejavni in naj z zgledom in dejanji spregovorimo ljudem o Jezusu in Njegovem nauku. Želim, da bi mi mladi s svojim življenjem pokazali svetu, da smo sol zemlje in luč sveta. Srečanje je polepšala tudi ikona Marije, ki jo je sveti oče blagoslovil prav v ta namen. Veselim se in z radostjo pričakujem srečanje s svetim očetom in z vsemi mladimi, ki v srcu dobro mislijo in si želijo boljši svet.

SANDRA POSILLIPO, 23 LET, GORICA

Ko smo poslušali klic iz Betlehema, se mi je zazdelo vzdušje zelo doživeto, ker je Charlie govoril o stanju, ki je popolnoma nemogoče, in kljub temu ostaja poln upanja spričo te nemoči. Vse je bilo prijetno in doživeto, lepo

je bilo, ker je bilo dvojezično. Saša iz Brazilije me je tudi nagovorila, saj je prikazala stvarnost mladih, ki je pri nas ne poznamo. Brazilija je neki "supermarket" vere. Kardinal Ambrožič je zelo človeški, duhovit in "gre na roko" vsakomur. Takšen je moj vtis. Vzdušje je bilo navdušujoče, ker so vsi sodelovali. Pričakovanja, ki smo jih imeli, so se uresničila. Zdi se mi, da je to srečanje napolnilo srca vseh.

ELIA BASTIANI, 23 LET, GORICA

Takšno srečanje, kakršno je bilo v Gorici minuli teden, daje upanje v bodočnost brez meja. Kaže na mož-

nost, da je s pomočjo Sv. Duha mogoče ustvariti skupnost, kot so jo poznali prvi kristjani, pri katerih ni bilo Juda ali Grka, temveč so bili vsi sinovi istega nebeskega Očeta. Izkazalo se je, kako mladi v tem tisočletju ne sprejemajo absurdnih ideologij, ki vnašajo razdor v človeško družbo in postavljajo kulturo enega naroda nad drugo. Lepo je bilo videti, kako sredi tega sveta, ki ga označuje odsotnost vrednot, mladi ne čutijo posebnega sramu v izpovedovanju vere v Boga, v katerem se svet more prenoviti.

MARTINA ČERNIC, 24 LET, VRH SV. MIHAELA

Srečanje s kardinalom je bilo precej bogato za tistega, ki mu je hotel prislusniti. Kardinal se je izkazal za zelo strpnega in odprtega človeka in to je hotel posredovati tudi nam. Prišel je kot pastir v kraje, ki jih že pozna, in zaradi tega je znal spregovoriti naši različni nadškofiji. Osebno mi je največ dal s svojim navdušenjem in vztrajnostjo, neustrašnostjo v iskanju skupnih poti. Mislim, da je njegov obisk prinesel nove svežine vsem, ki smo se

tega srečanja udeležili. Želela bi, da bi imeli še več takih srečanj, kjer bi bilo veselje na prvem mestu.

ZAKONCA MARTIN (28) IN MARTINA (24 LET) MARUSSI, ŠTANDREŽ

Sol in luč. Kako biti v današnjem svetu tisti, ki daje življenju okus in ki prinaša ljudem svetlobo? Bolj konkretno, kako sva lahko midva kot zakonca drug drugemu in v svetu sol in luč, ko pa mnogokrat čutiva lastno omejenost, včasih doživljava padce, se zadovoljiva z lastno povprečnostjo? Kardinal Ambrožič naju je nagovoril in spodbudil, da sva lahko zaznavna tako, da najino delo in vsakdanje dolžnosti opravljava vestno in z ljubeznijo, opirajoč se na Kristusa, ki nama daje moč. Tako se bova utrjevala v veri, da sva Njegova. In tako bodo ljudje, s katerimi se srečujemo, čutili Očetovo roko in ljubezen.

PS. Ob koncu teh dragocenih "biserčkov" naj opozorimo, da se v goriški nadškofiji lahko prijavi za SDM, ki bo od 19. do 28. julija v Torontu, še deset mladih. Zainteresirani naj kličejo p. Mirka Pelicono na tel. številko 340 7104932 ali naj pišejo na naslov elektronske pošte pelicono@email.si.

Srečanje s kardinalom Alojzijem Ambrožičem v Gorici se je zapisalo v srca mnogih, ki so doživeli 17. marec 2002 kot poseben milostni trenutek. Prav je, da damo glas vsaj nekaterim udeležencem mladinskega srečanja in tako med vrsticami morda ujamemo pravi domet nepozabnega dogodka.

IAN GRUDINA, 17 LET, LOČNIK PRI GORICI

Prvič sem v Gorici doživel srečanje, kamor je prišlo nad 150 mladih, da bi se veselili in navdušili ob nekom, ki predstavlja cerkveno hierarhijo. Mladi večkrat kritiziramo škofo in kardinale, ker jih ne poznamo oz. jih poznamo samo od daleč. Kako drugačno je, ko se z nekom sreča osebno! Pregrade in predsodki kar padejo. Kardinal Ambrožič ni deloval nekam "visoko", ampak preprosto, kot bi bil nekdo izmed nas, nekdo, ki se spominja, kaj je bila zanj mladost, in je verjetno zato sposoben nagovarjati mlade na svoj način. Zelo mi je bilo všeč vzdušje na srečanju.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU CŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

VELIKA NOČ (31.3.)

"Obujen je bil, kakor je rekel!" (Mt 28, 6)
 "Zahvaljujte se Gospodu, ker je dober ... ne bom umrl, ampak živel." (Ps 118, 117)
 "Mi smo priče vsemu." (Apd 10, 39)
 "Umrl ste namreč in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu." (Kol 3, 3)
 "Nista še namreč razumela Pisma, da mora Gospod vstati od mrtvih." (Jn 20, 9)

Velika noč obsega ti. sveto tridnevje: veliki četrtek, veliki petek in velikonočno bedenje. Tudi letos želimo živo osvetliti Jezusa kot zmagovalca nad smrtjo in kot najvišjega velikega duhovnika. Pisatelj lista Hebrejcem nas k temu spodbuja takole: "Bližajmo se torej z zaupnostjo prestolu milosti, da bomo dosegli usmiljenje in našli milost, ki nam bo v pravem trenutku pomagala" (Heb 4, 16).

V sredi naših velikonočnih praznovanj živi namreč Jezus. Je z nami, četudi se zdi, da prevladuje tema, da ga ne vidimo. Zaznamo ga namreč samo z vero. Naj svet še tako kriči, da ni Boga, da je Bog mrtev, je vendarle vsem, ki so mu poslušni, izvir večnega odrešenja. Slepi človek lahko kliče na vse pretege, da ni luči ne svetlobe, če ju on ne vidi, toda zdravo oko se kljub temu raduje v gledanju sveta in ljudi. Jezus je ozdravil tudi sleporojene (Jn 9, 1-34), a je prišel na svet tudi in predvsem zato, da bi se ljudje rešili po veri (Jn 20, 31) duhovne slepote, da bi bili celostno osvobodjeni na duši in telesu (Jn 9, 35-41). Jezusovo vstajenje od mrtvih nam ostaja kamen spotike in skala pohujšanja (1 Pt 2, 8). Ljudje vseh časov, tako tudi mi, se kaj radi ustrašimo pred težavami, kot so: bolezen, razočaranje, smrt družinskega člana, krivično besedičenje na račun tega ali onega, kar so pa zares trde in neusmiljene stvarnosti vsakdanjika. A prav tu upremo pogled v moža, ki so ga prebodli (Zah 12, 10-12). Oziramo se na 'bronasto kačo', če nas pika ta ostudna golazna. Že v SZ je Bog dal zdravje in življenje po veri v Jezusa, ki so ga gledali pred seboj še nepopolno, kakor v ogledalu (4 Mz 21, 4-9; 2 Kor 3, 18). Saj je v dneh svojega mesa daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami njemu, ki bi ga mogel rešiti iz smrti, in bil je uslišan zaradi spoštovanja do Boga. Čeprav je bil Sin, se je iz tega, kar je pretrpel, naučil poslušnosti, dosegel popolnost in postal vsem, ki so mu poslušni, izvir večnega odrešenja" (Heb 5, 7-11). Jezusova velika noč obsega približno najprej veliki četrtek zvečer. V dvorani zadnje večerje vlada kaj čudno vzdušje. Na vse je leglo moreče vprašanje, da kdo je tisti, ki bo izdal Učitelja. So pri poslovnih večerjih najdražjega prijatelja, a se zdijo samim sebi tujci, ker jih bo, tako slutijo, zdaj pa zdaj vse nekaj pretreslo ter spremenilo prijateljstvo v hladno prho. Jezus napove namreč Petru, da mu bo padla z glave krona samozvesti: zatajil ga bo. Judu Iškariotu pa napove pogubo. Vsi kar dihaajo smrt. Še kruh in vino zadnje večerje bosta v spomin na odhod s tega sveta, na smrt. Jezus celo zapove: "Delajte v moj spomin" (1 Kor 11, 25). Toda ne proslavlja smrti, marveč smrti smrti po ljubezni, ki se zna ponižati do umivanja nog. To pa zmore samo ljubezen, "mož bolečin, preizkušen v boleznih" (1z 53, 3). A v srcih je pozabljen, kakor da je mrtev; postal je kakor razbita posoda (Ps 31, 13). Prišel je v območje smrti, daleč od Boga (Heb 2, 9), med grešnike; okusil bo izničenje življenja. Vsega tega naj bi se spominjali ob lomljenju kruha-iznakaženega, zlomljenega telesa ter ob uživanju vina-prelite Gospodove krvi. Če se je Jezus iz vsega tega naučil poslušnosti (Heb 5, 8), koliko bolj se moramo učiti mi, dajati slavo, čast in zahvalo za vse Bogu. Jezus postaja vedno bolj osamljen. V vrtu Getsemani se zvija kakor črv in poti krvavi pot. Zdi se mu, da je zastoj delal, zastoj toliko trpel, medtem ko najboljši učenci spijo, on pa se bori z veliko skušnjo teme, ki od vseh vseh zagrinja srca ljudi.

Zdaj je v rokah ljudi. Te pa znajo človeka prizadeti. Pomagajo si z usti, iz katerih prihaja vsa hudobija človeškega srca (Mr 7, 20-23). Zato ga zasramujejo, se iz njega norčujejo. Saj po njihovem ni Boga, ki bi ga hotel rešiti, ni niti Elije (Mr 15, 36). Razlega se le kroh potrdil, prostakih hlapcev velikih duhovnikov in Pilatovih plačancev. To ni samo veliki petek izpred dva tisoč let, je grozljiva sedanost, kjer kraljujejo umori, vojne, atentati, laž in nasilje.

Bahavo se razkazuje češčenje moči, sile, denarja, spolnosti, samega sebe. Zato dvigamo na veliki petek križ kot slavo trpljenja našega Gospoda. V slovesnih prošnjah divgnimo tudi gorečo molitev za vse, zato da bi se nas vseh zares usmilil tisti, ki ni več podoben človeku. Pilat ga je že odpisal z besedami: "Glejte, človek!" (Jn 19, 5), češ: "Saj ta ni sploh človek!" Za Pilata je prej vreden življenja Baraba, Kristus pa zasluži rekoč sodbo: "Ad crucem ibis!" ("križan boš!"). Na veliko soboto ponoči pa bedimo zlasti ob branju in premišljevanju Božje besede. Cerkev si pri tem 'privošči' skok v 'romantične sanje' o začetku sveta v dobroti (kar petkrat je Bog videl, "da je dobro in zelo dobro"). Ob stvarjenju človeka pa beremo: "Bog je videl vse, kar je naredil, in glej, bilo je zelo dobro" (1 Mz 1, 10. 12. 18. 21. 25. 31.). A človek je po nevoščljivosti hudiča vse pokvaril. Saj nismo več podobni človeku. To se je in se še razodene na človeku Jezusu. Toda Bog vztraja, ker je zvest sam sebi, se ne kesa svojih del (1z 49, 7; 54, 8. 10; 2 Tim 2, 13). Tudi moderni 'egiptovski' sovražniki: nevera, greh, umiranje, ošabnost in vsa hudobija, morajo utoniti v vodah Rdečega morja, potopiti se morajo v globočino kakor kamen... kakor svinec naj se pogreze v silnem vodovju (2 Mz 15, 5. 10). Priznanje krivde in kesanje z odvezo Kristusovega služabnika naj bodo naše resnične 'sanje' o vstajenju. Spreobrnjenje naj bo pristno, ker nas živi Oče s svojo silno ljubeznijo očeta in matere (1z 49, 15).

Jezusa ne iščimo v grobu, saj: "Ni ga tukaj!" (Mt 28, 6).

"Vstal je namreč, kakor je rekel!" (Mt 28, 1. 6.)

Želimo vse velikonočne milosti za dušo in telo! Naj bodo predokus tudi telesnega vstajenja!

OB TEMNIH PLATEH DUHOVNIKOV V ZDA

PAPEŽ ZA DOSTOJANSTVO
DUHOVNIŠKEGA POKLICA

JURIJ PALJK

"Greh je to, velik greh! Najslabše možne oblike skrivnosti greha so to!" je bil trd in neizprosni svet oče v pismu, ki ga vsako leto na veliki četrtek pošlje duhovnikom v svetu in s temi trdimi, a tudi resničnimi besedami je papež Janez Pavel II., ki je zase dejal, da je "osebno globoko pretresen", obsodil pojav pedofilije, spolne zlorabe otrok med duhovniki.

Kot je znano, saj se je v sredstvih javnega obveščanja veliko pisalo o tem, je še posebej v ZDA zadnje čase izbruhnila afera, v katero so vpleteni določeni katoliški duhovniki, za katere se sumi in za nekatere se je sum tudi dokazal, da so spolno zlorabljali mladoletne in otroke. Posebno krajevna Cerkev v Bostonu je pod velikim udarom, saj naj bi v tej škofiji bilo več duhovnikov, ki so spolno zlorabljali najmlajše. Afera je prišla celo tako daleč, da nekateri javno in na glas zahtevajo odstop kardinala iz Bostona Francis Lawa, ki je samo oddaljal in ne izobil nekaterih duhovnikov, za katere se več kot samo sumi, da so pedofili in so zlorabljali otroke in mladoletnike. Ameriška cerkev je utrpela veliko škodo zaradi nekaterih nevednih duhovnikov, in to tako moralno kot ekonomsko, saj so v teku velikanske tožbe za visoke odškodnine. Seveda pa nihče ne pove, kakšno škodo so utrpeli otroci in mladoletni, nad katerimi so se spolno izživljali in prav njih je nagovoril svet oče, ko je dejal, "da je Cerkev blizu žrtvam zlorab!"

Trde papeževe besede ponovno dokazujejo, da ima vesoljna Cerkev na čelu imenit-

nega namestnika Kristusa, vrednega Petrovega naslednika, ki se ne boji niti takrat, ko je potrebno spregovoriti o najhujših in za samo Cerkev izjemno sramotnih dejstvih.

Papež Janez Pavel II. je s tem svojim odprtim nagovorom in predvsem pa z jasno in trdo obsodbo človeka in še bolj duhovnika nevednih dejanj dal jasno vedeti, da se tudi v sami Cerkvi drži načela odprtosti, t.i. "proznosti" ter tudi tega, da je danes treba govoriti o vsem, tudi o najslabših grehih in jih seveda tudi javno, odprto ter predvsem pa v duhu avgenjskega izročila tudi obsoditi. Seveda to še ne pomeni, da imajo prav tisti, ki trdijo, da je večina duhovnikov takih, kakršnih je bilo nekaj tistih, ki so bili in še bodo v ZDA in tudi drugod v svetu obtoženi spolnih zlorab najmlajših. Nasprotno: prav zato, ker se papež zaveda velikega moralnega ugleda, ki ga imajo duhovniki še vedno v svetu, je tako odločno nastopil proti nevednim duhovnikom, ki so se pregrešili. Da

je to storil v pismu ob prazniku Velikega četrta, ko se proslavlja pravzaprav praznik duhovnikov, ni naključje, kot tudi ni naključje, da papež Janez Pavel II. govori v svojem pismu o "izdaji" duhovniškega poklica s strani tistih duhovnikov, ki so se pregrešili.

V ta namen je tudi naročil kardinalu Dariu Castrillonu Hoyosu, da je prebral poseben dokument, ki odraža misel in ravnanje Svetega sedeža. Kardinal Hoyos je to storil pred velikim številom častnikov, saj je še posebej v ZDA afera izjemno živa. Kardinal Hoyos je poudaril, da je tudi sprevrženost nekaterih duhovnikov na področju spolnosti odraz današnjega časa in tako imenovanega "panseksualizma v svetu" kot tudi izrazitega svobodnjaškega in liberističnega odnosa do spolnosti, kakršen vlada v današnji zahodni družbi. Kardinal Hoyos pa je v svojem posegu podčrtal tudi dejstvo, da spolnih zlorab na tem področju ni nič več med duhovniki kot v drugih poklicih, kar seve-

da noče biti in ni nobeno opravičilo za omenjene duhovnike.

Tudi ni naključje, da je sedemnajst vrst, kolikor jih je svet oče Janez Pavel II. posvetil grešnim duhovnikom, vključnih v širši sklop razmišljanj o današnji vlogi duhovnika v svetu, ki mora biti tudi danes taka, kakršna je bila nekoč: Duhovnik mora biti posrednik med Bogom in človekom, mora biti usmiljen in mora spovedovati, odpuščati grehe, posebejati Božje odpuščanje in usmiljenost. Papež je tudi omenil današnjo krizo duhovniških poklicev, kot tudi svojo veliko željo, da bi bilo jubilejno leto odlično izhodišče za mirno tretje tisočletje, ki ga pa že sedaj označujejo krvavi spopadi in nasilja, razdori med ljudmi in narodi.

"In prav zato smo kot duhovniki osebno izjemno globoko pretreseni zaradi grehov nekaterih naših sobratov, ki so izdali milost, ki so jo bili prejeli na dan mašniškega posvečenja!" je zapisal svet oče Janez Pavel II., ki je še dodal, "da bo prav zato Cerkev vedno bližju vsem žrtvam in bo z resnico in pravičnostjo odgovorila na vsak mučen primer."

Kot smo videli, papež ni izrecno omenil pedofilije in tudi homoseksualnosti ne, a za te stvari gre. Kot je tudi prav, da na tem mestu jasno zapišemo, da se prevečkrat obsojajo duhovniki takrat, ko niso ničesar krivi, tega je preveč tudi v naših vrstah. Zato ima prav svet oče, ko pravi, da bo Cerkev "z resnico in s pravičnostjo odgovorila na vsak mučen primer", kajti druge rešitve ni, če kristjani zares oznanjamo evangelij, ki je Kristusovo oznanilo.

NAŠ MISIJONAR PIŠE

ZAHVALNO PISMO

Spoštovani bralci Novega glasa, dragi prijatelji rojaki!

Z blagoslovljeno oljčno vejico miru, ki me navdihuje z velikonočnim veseljem, se vračam to cvetno nedeljo pod vulkane v Gomo-Kongo. Beseda zahvale vsem Vam, ki ste doumeli namen mojega "tekanja" po Evropi in ste se zares velikodušno odzvali ob zbiranju pomoči za naše otroke in družine, ki jim je lava pokrila-uničila vse, kar so imeli. Sadovi Vašega prizadevanja so že obrodili sadove, saj zbrani darovi obsegajo v tem trenutku težo šestih kontejnerjev iz cele Evrope. V Ajdovščini pa polnimo na Karitas še enega. Spet hitim med naše otroke, v centru Don Bosco, katerih je sedaj že čez 1.500 in se šolajo v dveh turnusih ter učijo poklicev za življenje. Iz naše vodne cisterne zajema vodo tudi 800 družin, ki so kot mi preživele najhujše. Pomoč se vedno bolj organizira in pravilno usmerja. Vaš dar bo namenjen najrevnejšim družinam in otrokom. Nimamo še posvojitve na daleč, ker hočemo ohraniti družinski način vzgoje, kjer "mama" deli vsakemu po potrebi.

Mesečno nas otrok stane 20 evrov. Iz zbranih sredstev redno plačujemo 35 laičnih sodelavcev pri vzgojnem (procesu) delu Centra. Priporočam se Vašemu molitvenemu spominu in računajte na vsakdanjo molitev naših otrok. Veselo alelujujo voščim. Zbogom,

DANILO LISJAK

POSVET GORIŠKE
ŠKOFIJSKE KARITAS

Dne 13. aprila letos bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici (Drevored 20. septembra 85) posvet škofijske Karitas z naslovom Testimoni d'amore nel mondo (Priče ljubezni v spreminjajočem se svetu).

Posvet se bo začel ob 9. uri z molitvijo, nadaljeval s predavanjem in razpravo. Sodelovala bosta nadškof Dino De Antoni, ki bo ob 12.30 tudi maševal, in podpredsednik italijanske Karitas dr. Roberto Rambaldi.

V prvi vrsti so k pobudi vabljeni duhovniki, člani škofijskih in župnijskih svetov, prostovoljci različnih humanitarnih in podobnih organizacij ter vsi, ki jih zanima tematika služenja zadnjim.

Posvet, ki bo 13. aprila, želi biti priložnostno srečanje, na katerem bi udeleženci tudi skupno proučili pot, po kateri naj hodi dalje škofijska Karitas v svojem poslanstvu znotraj goriške nadškofije. Cilj srečanja je tudi v ponovnem odkritju pedagoške vloge organizacije Karitas, ki lahko spodbuja z zgledom razne skupnosti, da bi znale sprejemati potrebne in zadnje.

DVE POBUDI ŠKOFIJSKE
KARITAS KOPER

Sodelavci župnijskih Karitas v tednu pred Veliko nočjo obiskujejo ostarele in bolne po domačih župnijah, v domovih za starejše občane in v bolnišnicah. Škofijska Karitas Koper je v ta namen pripravila pet tisoč velikonočnih voščilnic, poleg tega pa so številne izdelali tudi otroci in mladi. Po zbranih podatkih je bila s strani Karitas ob prazniku letošnje Velike noči izkazana pozornost prek sedem tisoč osamljenim, bolnim, invalidom in ostarelim.

Na velikonočni ponedeljek, 1. aprila, bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Kranju (Tavcarjeva 43) odprta prodajna razstava Umetniki za Karitas. V lanskoličkovni koloniji na Sinjem Vrhu je sodelovalo dvainpetdeset likovnih umetnikov, nastalo je preko sto likovnih del, od katerih je petintrideset že prodanih, izkupiček pa namenjen programu "mladi na robu". Likovna dela in njihove avtorje bo predstavila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj Šajn. V kulturnem programu bodo nastopili domači pevci. Razstava bo odprta do konca aprila.

VELIKONOČNA MISEL

VOŠČILA NAŠIH ŠKOFOV

TRST / MSGR. EVGEN RAVIGNANI:
"GROB JE PRAZEN"

Velika noč je tu. Krščanska vera slavi vstalega Kristusa. Zgodaj zjutraj gredo žene h grobu in ga najdejo praznega. Neki glas jih vpraša: "Zakaj iščete živega med mrtvimi? Ni ga tukaj. Vstal je, kakor je napovedal. Poznan glas pokliče Marijo Magdaleno po imenu. Ona se obrne in ga ganjena spozna: Učenik je."

Tudi apostola Peter in Janez prihitita k praznemu grobu. V njiju se spet oglasi tista beseda, ki jo je bolečina zabrisala iz spomina: "po treh dneh bom vstal".

V hišo, kjer so zbrani, pride zvečer Gospod in oni se ga razveselijo.

Do tu pričevanje evangelijev. Nadalje staro izročilo pripoveduje o boju med smrtjo in življenjem in se tako konča: "Gospodar življenja, ki je umrl, zdaj živi in slavi zmago."

Naš čas pozna nenehen boj med smrtjo in življenjem. In vedno bolj se zdi, da smrt ponizuje življenje. Mislim na neobjavljeno in pomoči potrebno, na tisto, ki mu je odvzeto dostojanstvo, na tisto zatirano, ki se mu krati svoboda, na tisto pozabljeno v revščini in osamljenosti, na tisto, ki je žrtvovano na cestah zaradi neodgovorne hitrosti in nesmiselne tekme, na tisto, ki se konča s samomorom, na tisto, ki ga nenadoma in nerazumljivo pretržejo v samem osrčju družine roke tistih, ki bi ga morale najbolj ljubiti. Da ne omenjamo spopadov in vojn, ki terjajo življenja v bližnjih in daljnih deželah: kako ne bi mogli imeti pred očmi tragedijo v Sveti deželi?

Na dan Kristusovega vstajenja ni mesta, da bi se vdajali

malodušju in nemoči. To je dan, ko moramo pogumno potrditi primarno in nenadomestljivo vrednost življenja, spodbujati rast kulture v prid spoštovanja življenja, ga sprejeti že ob rojstvu in mu pomagati v vseh njegovih šibkostih, mu nuditi vedno bolj ustrezne oblike rasti in razvoja, ga spoštovati in z obudovanjem pozdravljati nove miselne oblike in pridobitve znanosti. Mu zagotoviti tak svet, v katerem naj bi prevladovala splošna korist nad koristjo posameznikov, odkrit dialog nad predsodki, dobrohotna solidarnost nad vsako obliko tako osebnega kot pristranskega egoizma, složnost nad spori, ki ne samo ločuje, ampak ovira pristno človeško in civilno napredovanje.

Drzнем si vprašati, da se za vse to zavzamejo ne samo tiste osebe, ki kot jaz verujete v vstalega Kristusa, ampak tudi vsakogar, ki mu je pri srcu usoda današnje in jutrišnje družbe. Samo tako bomo lahko premagali žalost in vdanost v usodo in ta naša Velika noč se bo rešila prenekaterih podob smrti in bo za vse postala praznik življenja.

Vsem naj gre moje priskrbo voščilo

+ EVGEN RAVIGNANI,
TRŽAŠKI ŠKOF

GORICA / MSGR. DINO DE ANTONI:
"KAMEN JE ODVALJEN"

"Prvi dan v tednu pride Marija Magdalena navsezgodaj, še v temi, h grobu, in vidi, da je kamen odvaljen" (Jn 20,1).

Voščilo, ki vam ga izrekam to Veliko noč, izraža željo, da bi mogli vsi zares videti, da "je kamen odvaljen od groba" in da je Gospod vstal. To trdim, ker izgleda, da po naših družinah in v življenju narodov zmaguje logika nasilja in rušenja. Ubijanje in rušenje tudi tega, kar je dragoceno, je postalo nekaj običajnega. Zato je težko verovati v Vstajenje. Vabim vas, da se pridružite potovanju Marije Magdalene v temi sedanje situacije, ob prvem zornem svitu. Ona nas prehiteva v temi odsotnosti, v kateri se razblinja upanje.

"Kdo nam bo odvalil kamen od groba?"

V trenutku najgrenkejšega obupa lahko Gospodov angel pride iz nebes in se nas usmili.

Pride, da odvali kamen od groba in sede zraven. Lahko verujemo življenju!

Tecimo s Petrom in Janezom, da dojamemo svežino in bogastvo Vstajenja pri njegovem izviru. Prisposoda njunega potovanja nam kaže obvezno smer, da lahko srečamo Vstalega. Vendar moramo opustiti zahtevo, da se nam razodene, kakor bi mi hoteli. Videti ga je gotovo pričakovanje in možnost, ki ju človekovo srce izraža, vendar pripada le Njegovi pobudi. On nas vodi onstran tega, kar pričakujemo.

"Gospoda bi radi videli", kaže biti krik, ki ga del človeštva še vedno naslavlja na Cerkev. Vendar vemo, da moramo časovno razdaljo od vstajenjskega dogodka izpolniti z "vernim vedenjem", kajti le-to je učencem omogočilo osebno srečanje z Vs-

talim, le njim je bilo dano, da so ga slišali govoriti, videli hoditi in jesti z njim, potem ko je bil križan, čeprav ga niso v prvem trenutku prepoznali. Ne bodimo ljubosumni nad njihovim izkustvom. Učenci so ga srečali, ker so hodili z njim. Tudi mi moramo postati verni ter hoditi z njim kot oni. To nas ne rešuje bremena križa.

Poznamo marsikaj, česar učenci niso poznali, a smo slabotnejši od njih. Tistim, ki želijo srečati Vstalega, pripada, da hodijo s tistimi, ki morda manj vedo, toda se zdi, da jim je Božja bližina izkustveno bližja. Hoditi skupaj z učenci slehernega časa in prostora, to je krščansko potovanje. Tako bomo znali dojemati tudi v žalostnih dogodkih, ki zaznamujejo naše življenje. Božje modro vzgojstvo v zgodovini ljudi.

On seje po poti znamenja svoje odsotnosti, vendar Božja tišina vsebuje obljubo vstajenja in ponovno rojstvo svobode v osebni veri.

Naj bo čudež Jezusove osebe prisoten v našem življenju, da se odprejo grobovi, da se obup spremeni v zaupanje, da se kamni dvignejo in mi ugotovimo, da On hodi pred nami v življenju. Veselo Veliko noč!

+ DINO DE ANTONI,
NADŠKOF-METROPOLIT

SVETNIK TEDNA

28. MAREC

SILVESTER ČUK

MIŁADA (MARIJA)
PRAŠKA, REDOVNICA

Prva oznanjevalca evangelija med Čehi sta bila sveta brata Ciril in Metod, blagovestnika Slovanov. Ko sta delovala na Moravskem, je z njima navezal osebnost česki knez Borivoj, ki se je dal okoli leta 874 krstiti. Vendar je bila poganska stranka že precej časa močna in krščanstvu nasprotna. Kot žrtvi te stranke sta umrla mučeniške smrti svetniška kneginja Ljudmila, "mati češkega naroda", in njen vnuk sveti Vencislav ali Václav. Njegovo smrt je povzročil njegov rodni brat Boleslav I. leta 929, da je za njim zavladal. Ko je prišel na prestol, je kmalu nato počastil bratovo mučeniško žrtev in sam postal dober kristjan ter je odstranjeval ostanke poganstva.

Veliko zaslug za utrditev krščanstva med Čehi ima njegova hči Marija, ki je na Češkem bolj znana pod imenom Mlada, zunanaj čeških meja pa so jo prekrstili v Milado. Za svojo življenjsko vzornico si je izbrala prababico sv. Ljudmilo in svojega strica sv. Václava. Posnemala ju je tudi v prizadevanju za svetništvo. Njeno življenje v podrobnosti ni znano. Ko se je njen oče, vojvoda Boleslav I. leta 950 obrnil od poganstva h krščanski stranki in se pobotal z nemškim kraljem Otonom I., da deželi vrne mir, si je Marija-Mlada izbrala lastno vlogo. Slišala je bila o delu redovnikov kot oznanjevalcev evangelija in modrih vzgojiteljev in ogrela se je za misel, da tudi Praga dobi stalno versko vzgojno središče. Prepričala se je, da krščanstvo ne more biti za stalno odvisno od samovolje vladarskih osebnosti, ampak mora dobiti trdno oporo v lastni škofiji in samostojnih samostanskih ustanovah.

Ko je bila na bavarskem dvoru v Regensburgu, kjer se je vzgajala, pri tem pa ohranila češko miselnost, jo je oče prosil, naj v Regensburgu posreduje za češko cerkveno samostojnost. Regensburg te njene želje ni maral spolniti, zato je Marija-Mlada šla v Rim. Pogajanja so se ustavila zaradi smrti Boleslava I. leta 967. Novi vladar, Marijin brat Boleslav II., je sam zidal cerkve po češki zemlji, snoval načrte za nove samostane, posebno pa si je prizadeval za samostojno škofijo v Pragi. Ko je v Regensburgu nastopil škof sv. Volbenk, je Praga leta 973 dobila prvega škofa Dietmarja. Pod njegovim naslednikom sv. Vojtehom je v bližini Prage zrastel prvi moški benediktinski samostan. Marija je pri vseh teh prizadevanjih bratu veliko pomagala kot posredovalka. V Rimu je vstopila v samostan benediktink in pokazala izredno redovniško vnemo. Papež Janez XIII., ki je cenil njene velike državniške vrline, je zdaj, ko je spoznal tudi njeno pobožnost, Mariji naročil, naj se vrne v Prago in tam ustanovi ženski samostan. Brat Boleslav II. je sestro z veseljem sprejel in je novemu samostanu poklonil zemljišče ob praškem gradu Hradčani. Marija je pripeljala nekaj redovnic s seboj, druge pa je pridobila doma. Tako se je tukaj razvil velik samostan sv. Jurija, ki je še dolga stoletja opravljal svoje pomembno versko poslanstvo.

Marija je bila prva opatinja in storila je vse, da je v samostanu vzbrstelo molitveno življenje, lepo bogoslužje, bogoslovna znanost in cerkvena umetnost. Njena iznajdljivost pri vzgoji je vzbujala občudovanje in kmalu jo je ljudstvo imelo za pravo svetnico. Po njeni smrti 8. februarja, najbrž v letu 994, so jo pokopali na samostanskem pokopališču, kmalu pa so njen grob prenesli v kapelo sv. Ane, kjer je še zdaj v časti. V Pragi se je spominjajo 8. februarja, na njen smrti dan, na splošno pa se njen spomin obhaja 28. marca.

GOSPOD, DA BI SE NAM ODPRLI OČI!

V ŠTEVERJANU SMO
IMELI MISIJON

MARJAN DRUFOVKA

V petek, 15. marca, se je v župniji sv. Florijana mučenca in Marije Pomočnice v Števerjanu pri Gorici pričel sv. misijon, ki je trajal do cvetne oz. oljčne nedelje, t.j. 24. marca.

Števerjanski verniki so v petek zvečer sprejeli misijonarja patra Lojzeta Marklja, ki je vodil misijon, sledili so sv. maša, uvodni govor in blagoslov sveč. Misijonske sveče so bile vsem na razpolago v cerkvi; vsakdo jih je lahko odnesel domov in jih vsak večer prižgal ter molil v družinskem krogu. Vabilo k skupni družinski molitvi za uspeh misijona je naznanjal tudi misijonski zvon, ki je zvonil vsak večer ob 21. uri. Poleg tega pa je misijonar vsak večer po sv. maši vodil duhovna srečanja, ki so bila namenjena vsem, tako mladim kot tudi zakoncem, članom župnijskega pastoralnega sveta, cerkvenega pevske-

ga zbora, ženam in dekletom, ki skrbijo za cerkev, starejšim, samskim in vdovelim, bolnikom in ostarelim.

Potek misijona so si verniki lahko ogledali v zgibanki, ki jo je uredil domači župnik Anton Lazar. Med drugim so lahko prebrali tudi stavek, ki v celoti obrazloži smisel in cilj sv. misijona: "Misijon želi utrditi našo vero in zaupanje, poziviti življenje po veri, prinesiti svežino v naše župnijsko občestvo in obogatiti medčloveške odnose v družini, župniji in svetu."

Gospod, da bi se nam odprle oči, da bi nam sv. misijon pomagal utrditi vero in upanje v nas, a predvsem, da bi nam odprl pravo pot poštenega in treznega ravnanja! V tej luči so števerjanski verniki doživeli sv. misijon, ki jih je duševno obogatil in okreplil ter primer- no pripravil na Veliki teden in praznovanje Velike noči.

SLOVENSKI ŠKOFJE

OBILO BOŽJE MOČI IN
MODROSTI!

žrtvovano!" Naš čut za pravičnost nas pred to resnico spravljaja v zadrego. Žrtvovani bi namreč morali biti volkovi. Ali pa vsaj kakšen njihov predstavnik nikakor pa ne krotki in ubogo Jagnje! Kakšna je oblast, ki narakuje in uresničuje takšno razsodbo? In kakšna je modrost,

ki zmore in sprejema takšno žrtev?

Takšna je Božja pravičnost in takšna je Gospodova modrost: "Kajti Judje zahtevajo znamenja in Grki iščejo modrost, mi pa oznanjamo Kristusa križanega, Judom spotiko, poganom norost, tistim pa, kateri so po-

klicani, Judom in Grkom, Božjo moč in Božjo modrost" (1Kor 1, 22-24). Jagnje, ki je bilo žrtvovano, je namreč strlo požrešnega volka, to je nikoli nasičeno smrt, in zdaj živi in kraljuje na veke.

Dragi bratje in sestre, za letošnjo Veliko noč vam voščimo obilo Božje moči in Božje modrosti, v moči katere boste lahko izpovedovali novo življenje, ki nam ga je podaril vstali Kristus.

VAŠI ŠKOFJE

IN MEMORIAM

S. MARIJA
ALEKSIIJA

S. Marija Aleksija (Vida Cigoj) nas je zapustila 22. marca 2002 in vstopila v mir pravičnih.

Rodila se je v Gojačah - podružnica Črnič 10. junija 1911. Ko je imela 24 let, je sledila Božjemu klicu za redovno življenje in vstopila v samostan Notre Dame v Gorici, kjer je izrekala svoje redovne zaobljube leta 1939. Vse njeno življenje je bila ena sama molitev in služenje.

Dolga leta je bila zaposlena v jedilnici gojenk našega zavoda. To delo je opravljala z materinsko prizadevnostjo in s posebno nežnostjo. Rada je stregla duhovnikom, ki so opravljali svojo ministrsko službo v Inštitutu. Koliko bivših gojenk se

je spominjajo vedno vedre in nasmejane, obzirne. Njeno gostoljubnost so cenili duhovniki in gostje. Zadnja leta se je posvečala sosestram in drugim z molitvijo in radodarnim delom za sestre in za misijone. Mi, njene redovne sestre, smo hvaležne Gospodu, ki je podaril naši redovni skupnosti sestro M. Aleksijo, in jo priporočamo v molitev.

Pri pogrebni maši v naši kapeli je zraven župnika g. Lucia Commelata somaševal g. Danilo Čimprič. Prisostvovali so tudi rodna sestra Draga, nečaka Franjo in Aleksandra ter več sorodnikov. Mašna daritev je bila poživiljena z molitvijo, z berili in s pevi v našem materinem jeziku in v italijanščini. V nebesih je srečala tudi svojo rodno sestro noterdamko, M. Judito.

SOSESTRE

VOŠČILO MISIJONARJA

Spoštovani gospod urednik! Vam in vsej vaši ekipi se v imenu vseh, ki tu beremo Novi glas,

mivega branja. Mi smo tega še bolj veseli, ker dobimo od doma veliko novic. Naj vam Bog daje še naprej potrebnih moči in naj blagoslovlja vaše delo.

IVAN BAJEC

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103
(OD 29.3. DO 5.4.2002)

Radijska postaja iz Vidma

oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **petek, 29. marca** (v studiu Anka Černic): Križev pot - Razmišljanje.

- **Sobota, 30. marca** Košarkarska tekma

- **Ponedeljek, 1. aprila** (v studiu Andrej Baucon): Velikonočna oddaja.

- **Torek, 2. aprila** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem

- **Sreda, 3. aprila** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Lastovke, znanilke polmadi - Izbor melodij.

- **Četrtek, 4. aprila** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Cecilijanka 2001: MePZ Vrtojba, MoPZ Štmaver (1. oddaja) - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Osnovna informativna oddaja je vsak dan ob 15. uri. Med

novicami so tudi take, ki jih drugi "neodvisni" mediji izpuščajo. Vsako soboto je

od 17. do 18. ure oddaja Slovenci v Italiji, ki jo ureja in vodi Martina Slavec. Oddaja sledi aktualni problematiki v zamejstvu z zanimivimi pogovori. Uro pred oddajo so čestitke in pozdravi naših poslušalcev, kjer lahko svojo čestitko brezplačno pošljete v eter. Telefon: 00386 56281114.

Nova oddaja *Graditelj* je na sporedu vsako nedeljo ob 10.30. Predstavlja najpomembnejše primorske graditelje slovenskega doma, ki so vse svoje moči zastavili za obrambo slovenstva. Dokumentarno feljtonska oddaja skuša predstaviti zamolčane in pozabljene Primorce, med katerimi je veliko duhovnikov. Na velikonočno nedeljo bo oddaja posvečena duhovniku in pesniku Alojzu Kocjančiču (1913-91).

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je sluhnost na Tržaškem boljša kot prej!

DAR VSTAJENJA ŠE MOČNEJE SPREJETI

JANEZ POVŠE

Vstajenje je dar, ki daleč presega vse, kar se je sploh kdaj zgodilo. Je dar, ob katerem usta onemijo in misel osupla zastane. Dar je, ob katerem duša zaživi in se razprostira po neskončnih pokrajinah nežne spokojnosti. Dar je, ki človeku sporoča njegovo neumrljivost. Dar, ki je odprl nebo in postavil med njim in svetom trajno zlato brv, trajen zlati most. Od tedaj je dokazano, da svet ni vaze zaprt, svet, v katerem je sicer vse uklenjeno, zaprto zgoraj in spodaj, v katerem kraljuje smrt in z njo minevanje in je zato v njem premalo prostora. Premalo prostora za resnično upanje, premalo prostora za vse ljudi, premalo prostora za razumevanje in srečno sobivanje med vsemi. Res, svet brez vstajenja je past brez izhoda, je le muka in trpljenje, mržnja in sovraštvo. Vstajenje pa ga povezuje z nebosi, z življenjem onstran in šele na ta način se prekletstvo sveta razpre in smrt izgubi svojo vseobvladujočo moč. Vstajenje je torej vsemogočen odgovor na našo stisko ob misli na končnost tukajšnjega življenja.

Toda vstajenje ni le dogodek, ki se je enkrat zgodil in se dogaja le ob slovesu s tega sveta. Vstajenje je živo v vsakem trenutku, vstajenje je v bistvu

večnoživo življenje. Vstajenje je kipenje pomladi, vstajenje je vsakoletna nova rast, vstajenje je poganjanje listov in cvetic, vzhajanje sonca in lune, nedvidno premikanje zvezd, predvsem pa nežni vzgib v duši. Vzhib v duši in rojstvo lepe in dobre misli, predvsem pa rojstvo in nenehno rojevanje ljubezni, veselje nad vsem, kar je, vzhajanje nad lepoto človeka in vseh ljudi. Vstajenje je zagotovilo v največji meri prav rojstvo in rojevanje ljubezni v nas, je torej neutrudljivo utripanje hvalečnosti vsem, ki so, me obdajajo in hodijo z mano po skupni poti življenja. Vstajenje živi torej nenehno, vsak trenutek, ni le zmaga nad smrtjo, je zmagovalstvo tistega življenja, katerega kraljica je za vse večne čase ljubezen.

In vendar, kot da je svet kar naprej ujet predvsem v svojo podobo, ki ni do kraja srečna in pomirjena. Svet kot da je še vedno uklenjen vaze in kot da do kraja ne čuti, kako je nad njim nebo z zlato potjo odprto v brezkrayne poljane božanskega življenja. Boj človeka zoper sočloveka, občutek, da nam drugi jemljejo prostor, želja po nadvladovanju in prepričanje v

takšno ali drugačno večvrednost, vse to še vedno boleče svet pogojuje. Pomeni, da v človeku še vedno močno odmeva strah pred tukajšnjim koncem, strah, iz katerega izvirajo nasilja in nestrpnosti vseh vrst, strah, zaradi katerega se tako vabeče ponuja zadoščenje biti nad drugimi, druge na ta ali drugi način posedovati in si jih podrežati. Ta strah je, ki spodbuja pohode človeka zoper drugega človeka, zdaj v imenu civilizacije, zdaj v imenu vere, zdaj v imenu tega ali onega naroda, te ali one države. Iz tega strahu raste prepričanje, da je svet mogoče urejati z močjo, s silo in z vojnami, ker se drugače sveta ne da urediti, se ga ni dalo urediti in se ga ne bo dalo menda nikoli urediti.

In prav zato bi morali dar vstajenja še močnejše sprejeti, še močnejše sprejeti njegovo milost neumrljivosti in njegovo poveljanje miru in ljubezni. Globlje in do dna duše in srca bi ta enkratni dar morali sprejeti. Morali sprejeti? Ne morali, radi naj bi ga globlje sprejeli, saj je podarjen za naše dobro, za našo srečo ter odrešitev ter za naš resnični smisel življenja.

39. NAGRADA VSTAJENJE MIROSLAVU KOŠUTI

Dne 26. marca se je sestala na sedežu Slovenske prosvete v Trstu komisija literarne nagrade *Vstajenje*, ki jo sestavljajo prof. Lojzka Bratuž, prof. Robert Petaros, prof. Zora Tavčar, dr. Zorko Harej, prof. Neva Zaghet, prof. Diomira Fabjan Bajc in Marij Maver.

Iz lanske izvirne knjižne bere je komisija pregledala 23 del zamejskih in zdomskih avtorjev z letnico 2001. Odločila je, da nagrado prejme Miroslav Košuta ob zbirki *Pomol* v severno morje za celotni pesniški opus.

Poezija Miroslava Košute opozarja nase sredi današnje pesniške geografije s svojo umetniško in humanistično odličnostjo ter sporočilno samosvojostjo. V vsem pesniškem opusu ostaja Košuta ustvarjalec, ki še vidi bivanjsko tematiko in odkriva bistvene prvine našega bivanja v močnem zajemu naše konkretne slovenske obmorske stvarnosti, Krasa in Trsta. Podčrtati velja tudi stilno plat njegove poezije, njeno kultiviranost, pretehtano izraznost in sočno podobovitost, ki jo delajo intimno slovensko in primorsko, pa tudi širše sredozemsko.

Denar za nagrado je prispevala Zadruga kraška banka z Opčin. Podelitev nagrade bo v ponedeljek, 8. aprila, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu.

NEKE VRSTE DIALOG VSTAJENJA

VLADIMIR KOS

Pomladni veter, kaj pripoveduješ? Da si pozabil, koga češnji cvet v kimonu rožnatem blesteč praznuje? Vstajenje, dragi veter, novi Cvet!

Kaj praviš? Da sta lani praznovala? A vsako leto vrne se pomlad, da pleše, kjer so grič in grob in skala. Tu z groba vstal je Jezus, večno mlad. Spominjaš se? Kako si pel z valovi! Vzdihuješ, da si tokrat praznih rok... Ustavi vlak oblakov - poj z grobovi! Ker goslim Smrti se je zlomil lok.

VELIKI PETEK

MAJDA CIBIC

Strta duša drhti. V pretresljivi razbolelosti krčevito kriknem! A podoba Križanega jo sunkovito zdrami.

Glej človek: štirinajst postaj, to je tvoj križev pot! To je tvoje življenje!

VSTAJENJE

MAJDA CIBIC

Kipim od radosti kot pomladno cvetje, ki s svojimi brstičimi popki

oznanja: Vstal je! Otopelo srce, skrotovito od trpljenja se bliskovito zgane. V hipu zakoprni po brezmejni sreči. Vstal je On!

O človek: nekoč boš vstal tudi ti!

CVETNI PRAH

BRUNA PERTOT

Noč in dan sta zdaj si enaka: lišček gre, se slavček vrača, zemlja ustvarja novo cvetje, a samo ne cni strani, spodaj bo že skoraj zima in tu pomlad, prav kakor lani. Krog skrivnostnih sil življenja, v krogu človek, cvetni prah, a v svetlobi vstajenja ga ljubezen k sebi dviga na prebodeh rokah.

Kromozom še nedognani se le v smrti prebudi, prerobja in presnavlja, je vse, le smrti ni.

Vsem svojim članom, prijateljem in bralcem voščijo blagoslovljene velikonočne praznike

SLOVENSKA PROSVETA

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAŽENCEV

MLADIKA

...

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA želi

prijateljem dobre knjige blagoslovljeno Veliko noč

Blagoslovljeno Veliko noč Vam želi

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Vsem rojakom, prijateljem in somišljenikom voščimo veselo

Veliko noč.

SLOVENSKA SKUPNOST

SKLAD MITJA ČUK IN VZGOJNO ZAPOSLOTVENO SREDIŠČE MITJA ČUK VOŠČITA VSEM PRIJATELJEM BLAGOSLOVLJENO VELIKO NOČ!

Voščimo blagoslovljene velikonočne praznike.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA

Veselo Veliko noč želimo celotni manjšinski skupnosti v prepričanju, da bomo z učinkovitim medsebojnim sodelovanjem izpolnili zahtevne naloge časa, ki je pred nami.

SVET SLOVENSKE ORGANIZACIJ

DRAMSKA FARSA

OD OPČIN DO SEŽANE

KAM JE IZGINIL PREŠEREN?

MAJDA ARTAČ STURMAN

Cankar: "Le kaj tako brezglavo noriš, France? Sploh te ne prepoznam več, vse bolj se vdaš alkoholu, malodušen postajaš, nimaš več nobenih idealov, skratka, spremenil si se!"

Prešeren: "Ko brez miru okrog divjam... Nemiren sem, nezadovoljen... letos me še posebno žuli nekakšna brezbriznost. Veš, pred dobrim letom se mi je klanjala vsa dolina šentflorjanska, vse je prisegalo na moje ime, posneli so celo televizijsko nadaljevanje na moj račun. Vseposvoda so se vrstile vsakovrstne proslave, tako ob mojem rojstvu kot ob obletnici smrti, da sem se čutil res počaščen. Zdaj pa se mi zdi, da je zavel drugačen, nenaklonjen veter, da bi si še najbolj želel ravno kraške burje, ki bi pripihala morečo zato-hlost kranjskih hodnikov."

Cankar: "Ne toži, kaj pa bi lahko rekel jaz, ki sploh ne doživljam takega proslavljanja in odobravanja kot ti? Poglej, na primer, revčke učence, ki jih že v osnovni šoli pošiljujejo z mojimi najbolj morečimi črticami, ki sem jih napisal v trenutkih najhujše skrušenosti in obupa. Ko da bi vzgojitelji ne bili nikoli prebrali tistih čudovitih pripovedi o enajsti šoli pod mostom, o mojem sovraštvu do knjig, do šole in do one jedelj-učiteljice!"

Prešeren: "Res je, toda vsako leto ti prireajo v čast literarna tekmovanja. Tisto Cankarjevo priznanje oziroma podeljevanje najvišjih odličij najboljšim dijakom, ki so se izkazali v poznavanju literarnega dela, se v zadnjih letih vse bolj uveljavlja..."

Cankar: "Ves zelen si od zavisti, nič drugega, ali pa si zelen od slabega vina..."

Prešeren: "Glej, glej, kdo govori! Kot da bi ga ti nikoli ne srknili! Kar poglej se, le kdo bi se danes zanimal zate? Danes je čas računalnikov, interneta, mobilov, ne pa tistega tvojega solzavega kratkega romana ali tistih zakompleksiranih materinskih črtic! Mar bo mladina brala tiste tvoje blodnje? Naj bere raje mojo Zdravljico, da bo vesela! Naj bere vesele romane, da se nasmeje!"

Cankar: "Kar molči, ko si sam rekel, da se te ne spomnijo več."

Prešeren: "No, prav tako hudo ni, saj so me tudi letos počastili marsikje, po vaseh, krožkih, s pesmijo in besedo. Še posebno sem užival ob osrednji proslavi, ko so se ob mojem imenu spomnili še Vrabca in Bratuža, dveh pokončnih in zaslužnih mož."

Cankar: "Da, seveda, za tem je veliko garaškega dela in tudi požrtvovalnosti, pridnosti, se ti ne zdi?"

Prešeren: "Ja, prav imaš, ne smem biti tako črnogled. Am-

pak veš, zadnje čase se mi dogajajo čudne stvari. Grem, da bi užival v gledališču, in se ne najdem. Verjetno sem preveč po starem. Včasih so me imeli za svobodomislega, ogibali so se me togi janzenisti in polizani nemčurji, meščani... Zdaj pa se mi zdi, da sem za luno, da nisem več aktualen, da sem nekako zastarel, da nimam kaj povedati. Morda sem se izpel..."

Cankar: "Verjetno res... Moraš se posodobiti, zdaj je v dolini šentflorjanski drugačna moda... nežno po angleško jo zaroči."

Prešeren: "Kaj angleško, kaj nemško, tudi laško je treba. V dolini zamejski se kar dobro kosajo s šentflorjansko. Čuj, saj ti pravim... Zadnjič sem zašel v gledališče... Veš, da sem malce gluha, verjetno bi bil moral osta-

trt sem... le kako sem mogel tako verjeti v moč slovenske besede?"

Cankar: "Tempora mutantur, to dobro veš."

Prešeren: "In še kako! Ne morem in ne morem se potolaziti na noben način. Še dobro, da po meni nosijo ime razne ustanove, krožki, gledališča, šole. Pozabili so me, zanemarjajo me, spregledujejo me. Z mularijo pa je nekaj krepko narobe: ne samo, da ne razume moje kranjsčine, tudi sodobne slovenščine ne razume več."

Cankar: "Kako to misliš? Da so se navdušili za večjezičnost?"

Prešeren: "Vse mogoče se dogaja. Po šolskih hodnikih zveni jezik osvajačev, jezik hlapcev se vse bolj umika med šolske ure in kar bojim se zanj."

Cankar: "Hlapec je hlapec; kot tak se je rodil in tak bo umrl."

Prešeren: "Ja, ampak, da mi tržaški dijaki pripravijo proslavo... ne, kulturni dan oziroma kulturni žur, kakor so ga že imenovali, in me skoraj pozabijo. Če me ne bi bil enkrat omenil govornik, bi bil mislil, da se norčujejo iz mene. Veš, Ivan, mnogo mnogo glasbe, take, ki je ne poznam... mislim, angleške, slabo ozvočenje, krohot, mi-mika, ples in neko sprenevedanje v imenu svežine... Pozabili pa so na besedo, na poezijo."

Cankar: "Čuj, to je avantgarda, ti ne razumeš. Moraš se posodobiti, zdaj so napočili novi časi."

Prešeren: "Že res, toda jaz ne morem trobiti v en rog, če v nekaj ne verjamem. Še dobro, da je zbor zapel dve lepi slovenski pesmi, ampak čakal sem Zdravljico, pa je ni bilo..."

Cankar: "Morda tvoja Zdravljica koga moti, ker je preveč udarniška, prav nič hlapčevska."

Prešeren: "Boli me, boli..."

Cankar: "Potolazi se, danes se mladi navdušujejo za angleščino, za multikulturnost. Sprejeti moraš!"

Prešeren: "No, še dobro, da so se me spomnili na naslovni-ki neke brošure, ampak tudi tam so me prepolovili... Joj, groza, kako boli! Vedno manjši postajam, le kaj še bo..."

Cankar: "Če si znal potrpeti v časih, ko sta se lasala s Koptarjem in ko so nazdravljali Koseskemu namesto tebi, boš še zdaj... Upaj, saj... vremena Kranjec bodo se zjasnila..."

Prešeren: "Mhm, čudna je ta reč, to slovenstvo: ko prešernovanja minejo, me spet pozabijo v ropotarnici."

Cankar: "Ena sama dolina zamejska, pardon, šentflorjanska... Snovi pa toliko za nove in nove komedije, drame in farse, in tudi za epigrame in parodije. Na delo torej!"

SREČEN ČLOVEK

SAŠA MARTELANC

Gospod Berto je bil prijazen, miren človek. Na njegovem obrazu je bil vedno nasmehek, ki pa ni imel žarkov veselja. V tistem nasmehu je bilo spoznanje, da je vse drago in vse pričakovano že mimo in da je življenje le še za sproti. Tak je nasmehek človeka, ki je sam in se s tem sprijazni.

Gospod Berto je bil taksist. Njegovo vozilo, na razpolago vsem, je bilo v bistvu njegov dom na kolesih. Zato je svoje stranke sprejemal tako, kot sprejemaš goste in prijatelje. Ni jim samo odpiral vrat - povabil jih je noter. In peljal jih je - kamor so bili namenjeni - ne kot prevoznik, marveč kot človek, ki vsaj drugim pomaga naprej, potem ko s samim seboj ne ve prav točno, kam in kako bi.

To vem zato, ker sem nekoč v prelepi kraški noči pešal od zelo oddaljenega doma in se je na tisti samotni cesti ob meni ustavil taksi. Berto, kdo pa. In me je povabil noter, pa sva šla, nazadnje še na kozarec terana, pa je on plačal in meni nič račun.

Gospoda Berta in njegovega taksija že dolgo ni več. Je pa nekaj, kar se na čas ne ozira. To je spomin. Zato naj spet zaživi majhen dogodek, ki mi je drag.

Ko se je vlak premaknil s tržaške železniške postaje, zadržal čez železni nadvoz pri Rojnu in se spustil proti Barkovljani, je v meni vse zaigralo od veselja. Čedalje urnejši ritem koles, zvišani toni ogromne kompozicije na tirih, vse hitrejše srečevanje z drevesi, signali in čuvajnicami so me kar opajali. Le pogled na morje in pod oblake me je opozarjal, da je svet večji in mirnejši od hrepenenja, ki ga posebej v daljave dirjajoči vlak.

Z očmi sem komaj lovil bele in roza šopke barkovljanskega amfiteatra. V rojstnem kraju mojih staršev so že cveteli mandlji in češnje - zelo dobro si jih moram zapomniti, da bom znal nekaj ur kasneje v Ljubljani točno poročati mami in očetu, kakšna je zdaj pomlad in njen ljubljenski kraj. Oljčna vejica, ki jo imam zanj, bo le droben dodatek, podobno kot bo mala ljubljanska butarica, ki me zagotovo čaka na nekdanjem domu, kamor prihaja pomlad z nekaj tedni zamude.

Ljuba misel na cilj mojega potovanja mi že odriva tisto začeto, nekoliko eksotično dražeče občutje, da sedim v vagonu, ki je še nekaj ur prej bil v Parizu in bo še pred naslednjim jutrom v Istanbulu. To so kraški občutki za potepuše, kot sem bil vedno tudi sam. Toda barkovljanski šopki, ki se jim po zavoju vlaka pred Nabrežino potem pridružijo še kraški, rumeni, mi nanašajo v srce neko milo razpoloženje. Vlak, ta čudoviti in nevarni simbol nemira, mi postaja že krotek prijatelj. Kljub vse večji hitrosti je tišji, kot je bil še malo prej ob morju. Razburkano veselje začena postajati ubrano.

"Villa Opicina! Stazione di Villa Opicina!" Zvočniki najavljajo zadnjo postajo pred državno mejo, ko

se Orient ekspres ob škrpanju zavor počasi zaustavlja pred opensko železniško postajo. Nihče ne izstopi, saj smo vsi namenjeni naprej. Le nekaj potnikov čaka na peronu; vstopili bodo, ko bodo obmejni policaji in finančni stražniki pregledali dokumente in prtljago nas, ki smo na vlaku.

Med čakanjem na ta dvojni obisk se iz kupeja razgledujem po peronu. Nenadoma se mi zazdi, da enega od čakajočih že poznam. Ko pogledam bolje, ni več dvoma: to je gospod Berto, taksist z Opčin, tisti z ugašlim nasmehom in resignacijo nad življenjem. S kovčkom v roki. Ampak ne, ne - ne more biti on. Čeprav je precej daleč od mojega okna, mu je na obrazu videti nekaj tako sproščene, nekaj tako pričakovanja polnega, da bi bila že podobnost izključena.

Pa je vendar bil on. Ko se je policijski in carinski pregled vlaka končal in so smeli vstopiti tudi openski potniki, je prišel s svojim kovčkom in negotovimi koraki prav do mojega kupeja. Pozdravila sva se kot prijetno presenečena znanca, jaz pa nisem mogel verjeti svojim očem: pred seboj sem imel človeka, ki se mu je bilo očitno zgodilo nekaj srečnega. Kar žarelo je s tistega nekdanjega melanholičnega obraza, vse na njem je bilo nabito od velikega, do globin občutenega veselega pričakovanja. Še kovček v njegovi nekoliko nerodni dlani je pričal, da se gospod Berto odpravlja na veliko, pomembno in najbrž vse življenje pričakovano lepo potovanje.

"Na velikonočne počitnice grem", je dejal preprosto, z intonacijo človeka, ki se mu prvič v življenju dogaja kaj takega. Seveda ga nisem vprašal, kam. Ampak očitno je bilo, da nekam, kamor si je že dolgo srčno želel, nekam, kjer se mu bodo uresničile bogve kakšne sanje in kjer predvsem ne bo njegovega tirana - taksija.

Vtem so se vagoni rahlo stresli. Priklonili so jugoslovansko lokomotivo, v kratkem se bomo odpeljali čez mejo. In ko smo se, se je gospoda Berta polastil navaden nemir. Odprl je svoj mali kovček in začel pregledovati vse, kar se mu je videlo važno: potni list, vozovnico, turistične depliante, zemljevide, bankovce nove dežele, hotelske prospekte, nekakšna potrdila, še

pisma. Pripravljal se je na svojo dolgo zaželeno in presanjano počitniško pot, vživil se je v pričakovanja, ki so se mu na obrazu spet izrisala kot čista sreča.

Seveda ga nisem smel motiti, le zelo sem mu privoščil vse te priprave. Ko je končal, je šel do okna, gledal nazaj in naprej, potem je stopil še na hodnik, tudi tam je gledal in vskakoval vse, kar je drvelo mimo njegovih oči in njegovih sanj.

Po sedmih kilometrih se je vlak ustavil.

Sežana. V državi čez mejo se je ponovil postopek, ki ga opravljajo uniformirani ljudje. Ko je vstopil miličnik in kontroliral najino potna lista, ga je gospod Berto vprašal:

"Lahko zdaj že izstopim?"

"Še ne", je bil odgovor. "Na carinika morate počakati."

Ob tistem vprašanju pa je bilo moje diskretnosti konec in zmagala je radovednost:

"Po kaj pa hočete takole na hitro z vlaka, gospod Berto?"

"Po kaj? V Sežano grem vendar..."

Menda sem še trikrat ali štirikrat ponovil vprašanje, preden sem doumel, kaj se je pravzaprav zgodilo. Ta človek je bil že na cilju... Z Orient ekspresom se je peljal od Opčin do Sežane, iz ene države v drugo, iz suženjstva taksista v svobodo letoviščarja, z rezervacijo v bor-nem obmejnem hotelu, daleč od vseh svojih skrbi, bolečin in praznot, za nekaj dni razbremenjen vsega, kar nam kot sivina lega na dušo in iz tega ne zmoremo ven.

On pa je zmogel. Na relaciji sedmih kilometrov je - navidezno primitivno - zgostil tisto, kar zaman iščejo milijarderji na svojih jahtah in zasebnih letalih, begajoči od antilskih do maldivskih paradizov, potem pa včasih njihove finale prebiramo na prvih straneh časopisov.

Ko je gospod Berto tudi po carinskem pregledu končno izstopil, mi je prijateljsko pomahal. Tudi iz daljave se je na njegovem obrazu videlo, da je srečen človek.

Ali pa je bil mogoče čudak? O tem bi bilo treba vprašati vrabčka, ki je prav tedaj ob sežanski železniški postaji poletaval z enega drevesa na drugega in se ni zmenil za to, kaj si o njegovem poletovanju mislijo potniki na vlaku Pariz-Istanbul.

7

ČETRTEK,
28. MARCA
2002

"PONARODELE" PODOBE VELIKEGA ILUSTRATORJA

RAZGLEDNICE MAKSIMA GASPARIJA

8
ČETRTEK,
28. MARCA
2002

V našem tedniku boste tokrat našli nekaj posnetkov čudovitih razglednic Maksima Gasparija, ki so danes med Slovenci že tako znane, da bi lahko rekli, če bi razglednice seveda bile pesmi, da so že "ponarodele", kot se običajno reče za tiste pesmi, ki postanejo tako znane in priljubljene, da jih vseprek prepevamo in se tisti, ki jih poje, niti ne zaveda več, kdo jih je napisal in zložil.

Tako je tudi z Gasparijevimi razglednicami, na katerih je ta veliki slovenski ilustrator in slikar upodobil slovenski svet tako, da nikdar ni bil na upodobitvah kičast in ne osladen, vedno dopadljiv in nevsiljiv, zato pa vedno slovenski in pristen, prepričljiv. Toliko je res, da so Gasparijeve upodobitve slovenskih običajev in ljudi vsem nekako "zlezele pod kožo", postale del slovenske narodne zavesti in upamo si trditi, da tudi podzvesti. Ker vemo, da se je Maksim Gaspari pri svojem likovnem delu vedno držal pravila "Iz naroda za narod", lahko zapišemo, da so njegovi motivi, njegove prelepe barvne razglednice zares narodni motivi slovenskega sveta, ki ga žal danes ni več, je pa zato ta slovenski svet s svojo simboliko še živo prisoten v našem spominu in naši zavesti. Tudi zato so njegovi motivi božičnih in velikonočnih praznikov, kot tudi ilustracije slovenskih narodnih in krajevnih običajev, narodnih noš in praznikov, a tudi velikih slovenskih mož vedno dobrodošli, vedno sveži in tudi vedno priljubljeni.

Založba Mladinska knjiga je leta 2000 izdala lično oblikovano knjigo večjega formata s preprostim in zgovornim naslovom *Maksim Gaspari - Bogastvo razglednic*, ki sta jo za tisk

pripravila etnolog in eden najbolj cenjenih slovenskih piscev o narodnem blagu, šegah in navadah med Slovenci in o slovenskem narodnem izročilu Janez Bogataj ter gotovo največji zbiralec Gasparijevih razglednic Stanislav Čičerov. To je ena tistih imenitnih knjig, ki z lepim, iskričnim in predvsem pa poglobljenim pisanjem in istočasno tudi z lepimi barvnimi posnetki popeljejo

bralca in ljubitelja Gasparijevega in našega likovnega sveta v svet njegovih razglednic, a se ne zaustavijo samo pri tem. Če je izbor in dokumentacija Gasparijevih razglednic pripravil Stanislav Čičerov, pa je za izjemno lepe fotografije v knjigi bil odgovoren Janez Pukšič, medtem ko je knjigo zelo lepo oblikoval, opremil in tehnično uredil Lucijan Velikonja. Vsekakor gre za knjigo, ki jo je vredno imeti doma, jo včasih vzeti v roke, predvsem pa prebirati po "požirkih", kot se reče za branje "na obroke". Bogatajevo pice v knjigi so razvrščene v sklope, ki zajemajo vsa obdobja slikanja tega velikega mojstra čopiča in barv, slovenskega narodnega izročila.

Maksim Gaspari, ki se je rodil leta 1883 v Selščku nad Cerknico, je bil že mlad izjemen umetniški talent, kar je

odkril ljubitelj umetnosti in živinozdravnik Josip Nikolaj Sadnikar, ki je mlademu Gaspariju omogočil študij slikarstva. Po Ljubljani je Gaspari odšel na Dunaj, kjer je spoznal slikarje Šantla, Birollo, Smrekarja, Klemenčiča, Peruzija in Koželja, s katerimi je bil med ustanoviteli slovitega društva Vesna, ki je imelo znano geslo "Iz naroda za narod." Vesna je bilo slovensko društvo, ki je imelo med drugimi cilji tudi to, da je širilo med ljudmi slovensko zavest in narodni ponos. Gaspari, čigar oče je bil Furlan, je vedno ostal tesno povezan s Sadnikarjem, ki mu je izdajal razglednice, tedaj so le-te doživljale svoj razcvet. Bil je trdno prepričan o tem, da mu največji navdih za umetnost daje lahko le preprost slovenski človek s svojimi lepimi šegami in navadami. Dolga leta je bil risar in restavrator v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani, kjer je leta 1980 v 98. letu starosti umrl, potem ko je vse življenje posvetil slovenskemu narodu in njegovemu izročilu, ker je bil znan kot velik delavec in velik garač, ki je do zadnjega slikal in risal.

Njegovo izročilo in njegova zapuščina sta še danes sveža, prepričljiva dokumenta časa, kot so njegove razglednice postale sinonim slovenskih razglednic, pa naj gre za velikonočne, božične ali druge. Dejstvo je, da se Gasparijevih razglednic še danes ni nihče naveličal, kaj šele, da bi kdo podvomil v njihovo verodostojnost. Knjiga *Maksim Gaspari - Bogastvo razglednic* je zato več kot dobrodošla. Gasparijev svet in njegove razglednice so del vseh nas, naše preteklosti in našega zgodovinskega spomina. Tudi zato so vredne naše pozornosti!

JUP

OB VELIKI NOČI V SLOVENIJI

NOVI POŠTNI ZNAMKI

Pošta Slovenije že nekaj let ugotavlja, da je v poštnem prometu zmerom več voščilnic ob Veliki noči. Izkušnje kažejo, da je vsaka voščilnica mnogo prijaznejša, če je na njen tudi ustrezna znamka. Želje po znamkah z velikonočnimi motivi so izrazili tudi uporabniki poštne storitve. Zaradi tega je Pošta pred dnevi izdala znamki z motivoma Belokranjskih pisanic in Ljubljanske butarice. Prepričani so, da bodo novi znamki z zadovoljstvom uvrstili v svoje zbirke tudi zbiralci, ki jih je v Sloveniji zelo veliko. Tudi v našem zamejstvu v Italiji je veliko zbiralcev poštne znamke iz raznih držav, tako tudi iz Slovenije.

V Sloveniji so poleg prekmurskih "remenik" ali "remenik" (iz prekmurskega narječja, kjer rumen pomeni rdeč), najlepša okrašena velikonočna jajca prav belokranjske pisanice. Med posameznimi tipi butaric pa so nekaj posebnega ljubljanske. Izdelane so iz mladega zelenja in pobarvanih oblancev in so razvojno najmlajše. Ta oblika domačega rokodelstva se je začela močneje razvijati v tridesetih letih prejšnjega stoletja, ko so prebivalci Dobrunj, Svetega Urha, Sostrega in Janč, vasi na obrobju Ljubljane, začeli sestavljati butarice iz svežega zelenja in oblancev.

M.

PREJELI SMO

PRIZNANJE ZASLUŽNIM

Dne 25. februarja t.l. je preteklo 40 let od blagoslovitve Katoliškega doma, danes Kulturnega centra L. Bratuž. V *Novem glasu* dne 28. februarja je bilo objavljeno, da "so se člani in predstavniki vseh slovenskih ustanov, društev in zvez ter zborov, ki imajo sedež v KCLB, sestali na srečanju, da bi skupno naredili načrt praznovanja in obeležbe štiridesetletnice." Baje je v načrtu ureditev (spominskega) parka pred pročeljem s kipom Mirka Fileja in Lojzeta Bratuža. Ni mi znano, ali je bil v zvezi s tem omenjen dr. Kazimir Humar (čez slabe tri mesece bo prva obletnica njegove smrti). Menim, da je prav, da bi odgovorni o tem mislili: da bi poleg obeh omenjenih tudi njegov kip ali njegovo obeležje dobilo primerno mesto! Bil je kot prvi predsednik SKPD Gorica med začetniki zamisli - če ne celo prvi - za zgraditev nove prosvetne dvorane in mladinskega središča za goriške katoliške Slovence, in nato kot (skromni) tajnik pripravljalnega odbora in Izvršnega odbora vse od leta 1952 duša in neutrudni garač do uresničitve te zamisli in še naprej do zgraditve telovadno-športne dvorane!

MK

SSG: MONODRAMI ZA GORISKE GLEDALCE

Slovensko stalno gledališče je tudi goriškim gledalcem nudilo v pogled izvenabonmajski monodrami, ki ju je pod skupnim naslovom *Za grizljaj ljubezni* v izbrušeni in prodorni režiji Marka Sosiča premierno uprizorilo v tržaškem Kulturnem domu, v pododruju in na stranskem odru, za letošnji Dan slovenske kulture. V četrtek, 21. in v petek, 22. t. m., sta v prostorih goriških pokrajinskih muzejev v lepo prenovljeni palači Morassi nastopila Maja Blagović kot protagonistka izpovedno močnega monologa *Okus po moškem*, ki je nastal po istoimenskem romanu Slavenke Drakulič*, in Aleš Kolar kot interpret Norčevih zapiskov, kratkega dela kitajskega pisca Lu Xuna. Na obeh večerih so gledalci, večinoma abonenti, zasedli vse razpoložljive sedeže in pozitivno ocenili prepričljivo podajanje igralsko vse prej kot lahkih vsebin. Najbolj jih je s svojo suvereno, do potankosti izpiljeno igro

in prepričljivo izpovedjo s pravnjo odmaknjenostjo prevzela Maja Blagović. Nedvomno pa jih je pretresla srhljiva tematika, ki je v Sosičevi režijski viziji poudarila grozljive človeške stiske, ki pripeljejo posameznika do blaznosti in nerazsodnih dejanj v današnji družbi, v kateri večkrat moralno razžiramo drug drugega v nepotešljivi tekmi za obstoj.

USPEŠNICE CANKARJEVE ZALOŽBE

V mesecu aprilu bodo v Cankarjevi založbi v Ljubljani razglasili devetstotisočnega kupca slovite kuharice Felicite Kalinšek. Ko so leta 2000 knjigo s pomočjo sestre Vendeline Ilc temeljito vsebinsko obogatili - s tem si je prislužila ime *Velika slovenska kuharica* -, s pomočjo Mojce Daris pa tudi oblikovno prenovili in jo kot darilo pripravili celo v ekskluzivni izdaji, je med ljubitelji domače kuhe potrdila svoj sloves. Priznanje je istega leta prejela tudi v tujini. Na mednarodnem sejmu kuharskih knjig v Perigeuxu v Franciji je bila nagrajena kot najboljša slovenska knjiga kuharskih receptov.

Med uspešnicami Cankarjeve založbe je pomembno mesto dobilo tudi novo leposlovno delo, lani prevedeni roman Bralec Bernharda Schlinka, ki je kmalu po izidu izvirnika postal svetovna uspešnica. Približujejo se štiri tisoč prodanim izvodom knjige, kar je za slovenski knjižni trg spodbudno število. Po izdaji knjige je založba to delo izdala tudi v cenejši broširani izdaji.

Za novi *Veliki slovar tujk*, ki bo izšel septembra in o čemer smo že poročali, so zbrali že okoli 1.500 prednaročil. Doslej nedosegljiv je bil uspeh prejšnjega slovarja tujk, avtorja Franca Verbinca. On je tujke zbral v slovar, ki je v več deset tisoč izvodih skrbel za njihovo pravilno rabo. Natančneje: doslej je bilo prodanih kar 122.000 izvodov.

TED KRAMOLC V PILONOVI GALERII

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini, ki je nasploh zelo dejavna in uspešna, so v petek, 22. t.m., odprli novo razstavo. S svojimi slikami in grafikami, ki so razvrščene zelo pregledno oz. nazorno, se je predstavil likovni umetnik Božidar Ted Kramolc, naš rojak iz Kanade. Razstavo je odprl akademski slikar in likovni kritik mag. Marijan Tršar.

UTRINEK S SREČANJA

"DAJMO, FANTJE..."

"Dajmo, fantje, pogledimo, če vam uspe brcniti žogo v gol?"

"Preverimo, koliko ste spretni pri iskanju skritih predmetov?"

"Ali ne bi šli vsi skupaj na pivo?"

Baloo je bil čudovita oseba, prijazna in nasmejana. Vsakomur se je znal približati, ga nagovoriti s primernimi besedami in prisluhniti njegovim željam. Takoj ko smo na enotedenskem skupnem bivanju imeli nekaj prostega časa, je vzel žogo v roke in fantom predlagal nogometno tekmo. Če pa je bilo prevroče, je sedel pod košato lipo in iz hladilnika vzel nekaj hladnega piva ter ga ponudil bratom in sestram. Celotno ponoči blodili po gmajnah, se v nočni igri lovili, napadali Banderloge in skušali rešiti Mowglija iz kremljev hudobnih šakalov, je z nami lazil v blatu, energično metal kokose nasprotnikom in z njegovo močjo nam je uspelo rešiti človeškega mladiča. Pri tabornih ognjih pa je bil izvrsten igralec v skečih kot tudi dober plesalec pri vseh mogočih zahtevnih gibih. Večkrat se mi je tudi zgodilo, da se mi je približal in me preprosto vprašal, ali se v skupini dobro znajdem. Začutila sem, da mi lahko zaupam! Obenem pa sem bila tudi prepričana, da se lahko v njegovi družbi šalim. Res je, skupinski pogovori z njim so bili vedno tako zabavni, polni humorja in veselega razpoloženja. Z njim smo se dejansko krohotali. A ko je mrak legal na zemljo, ko se je v naši sredi dvigal plameneči ogenj, so se med nami odvijali tako globoki pogovori, da mi še danes, po nekaj letih, ogrevajo srce in dušo. Baloo pa ni bil idealna oseba: občasno so tudi z njim nastala trenja bodisi zaradi naše nagajive otročje duše kot tudi zaradi njegove resnosti in togosti. Spominjam se, da smo se nekega dne res slabo obnašali. Baloo nam je namreč pripravil prav zanimiv lov po džungli, na koncu katerega smo dobili zaklad medenih bonbonov. V naši razigranosti in neodgovornosti pa se nismo nato vrnili v brlog, ampak smo se odločili, da bomo še malo pohajkovali in se sladkali z bonboni. Stari volkovi so bili zelo jezni, Baloo še najbolj. Zelo smo ga razočarali. Občasno pa tudi on ni imel posluha za naše želje, v določenih trenutkih je slišil v zahtevne pogovore, mi pa mu sploh nismo prisluhnili in smo se še naprej šalili in zabavali.

Kakoroli že, mi je Baloo ostal v zelo lepem spominu kot oseba, ki se nam je znala približati, približati na človeški ravni. V njem smo videli človeka, a tudi prijatelja, brata.

Tisti Baloo pa ni izmišljena oseba, resnično sem ga spoznala na taborni šoli. Lik Balooja je po metodologiji veje volčičev in volkuljic v skavtski organizaciji duhovni asistent, varuh džungelske postave. Baloo skrbi v krdu volčičev in volkuljic za duhovno poglabitev in spremlja otroke pri njihovi duhovni rasti. Otrokom se skuša čimbolj približati, se z njimi igrati in jim pripovedovati pravljice. Takega Balooja sem jaz resnično srečala in srčno bi si želela, da bi takega Balooja, človeškega, prijateljskega, bratskega, spoznali ne samo volčiči in volkuljice v vseh krdelih, ampak čimveč mladih pri nas v zamejstvu, ki si resnično želimo svežega vira duhovnosti.

Konec koncev se je tudi skavtizem, množično vzgojno mladinsko gibanje v zamejstvu, ki ima med svojimi temelji tudi versko vzgojo, rodil z duhovnikom, ki se je svojemu prvemu fantovskemu vodcu Orlov v Šklednju predstavil z besedami: "Dajmo, fantje, pogledimo, če vam uspe brcniti žogo v gol!"

JADRANKA CERGOJ

NAJNOVEJŠE DELO ALOJZA
SREBOTNJAKA

ŠKOFJELOŠKI PASIJON DOŽIVEL UGLASBITEV

Slovenska glasba se je v tem postnem času obogatila še za eno večje vokalno-instrumentalno delo. V Galusovi dvorani v Cankarjevem domu v Ljubljani so 8. marca krstno izvedli Škofjeleški pasijon, najnovejši skladateljski trud Alojza Srebotnjaka. Skladatelj iz Postojne, ki je v lanskem letu obhajal 70-letnico rojstva, je očitno nagovorilo dramsko delo o Kristusovem trpljenju, ki ga je leta 1721 v slovenščini napisal pater Romuald iz Štandreža. Gre za eno prvih dramskih del v slovenskem jeziku, ki je bilo v minulih letih ponovno ovrednoteno in je v Škofji Loki doživelo več zelo uspešnih uprizoritev, ki se jih je ogledalo več tisoč ljudi. Skladatelj v svojem delu pa ni uglasbil celotnega besedila, ampak le ključne odlomke te pasijonske igre.

Novica se nam zdi zelo lepa, saj je Kristusovo trpljenje tako spet nagovorilo skladatelja, da je besednemu opisovanju te velike božje skrivnosti, se pravi, da je Bog za odrešenje človeka žrtvoval svojega Sina, dodal glasbeno govorico, ki to sporočilo lahko še bolj podčrta in okrepi. Prav veliki teden je čas, ko se po naših cerkvah opravljajo najslovesnejši obredi ob tej največji skrivnosti naše vere in odrešenja, in v tem obdobju ima branje oz. petje pasijona prav posebno mesto. Dolga stoletja se je za liturgične potrebe koralno izvajal pasijon, z razvojem večglasja pa je ta način bil uporabljen tudi pri uglasbitvi pasijonov. Zanimivo je, da so pred 2. Vatikanskim koncilom po liturgični praksi katoliške Cerkve smeli izvajati vlogo kronista oz. evangelista in Kristusa le diakoni ali duhovniki, množico pa tudi kleriki nižjih redov in laiki. Po koncilu pa je stvar prosta in lahko laiki izvajamo vse vloge. Protestantska tradicija je bistveno drugačna in prav to je verjetno razlog, da je protestantski svet poznal drugačne uglasbitve pasijonov, ki so z Bachovimi gotovo doživeli enega viškov človeške ustvarjalnosti in tudi teološke interpretacije sporočila človeškega in božjega trpljenja, poveljanja in odrešitve.

Poznamo torej uglasbitve izključno liturgičnega besedila in uglasbitve dramatiziranega besedila, ki je evangelijsko besedilo Mateja, Janeza, Luke ali Marka dopolnjeno z drugimi veznimi razmišljanji in sporočili, ki pride do parafraziranja nekaterih stavkov ali vstavljanja drugih svetopisemskih besedil na temo trpljenja. Še drugačni pa so pasijoni, ki osnovno evangelijsko zgodbo dopolnjujejo z dramskimi slikami, kar je značilno za pasijonske igre, kot je npr. Škofjeleški pasijon. Take vrste je torej tudi to najnovejšo Srebotnjakovo delo za soliste, mešani zbor in orkester, ki so ga izvedli Simfoniki RTV Slovenija, Komorni zbor RTV Slovenija, Domžalski komorni zbor ter solisti: sopranistka Rebeka Radovan, altistka Mirjam Kalin, tenorist Jurij Reja in basist Saša Čano. Dirigent tega ansambla in torej "krstni boter" Srebotnjakovega dela pa je bil dirigent Marko Munih. Samo delo bi seveda zaslužilo natančnejšo in bolj poglobljeno razčlenitev, za enkrat pa naj bo ta zapis predvsem izraz veselja, da se je slovenski skladatelj, ki zna z veliko občutljivostjo izpostaviti in obdelati najbolj boleče občutke pesnikov, kot npr. Kosovela, lotil pisanja glasbe, ki naj bi nam pomagala pri "razumevanju križa".

MT

POSVET OB 100-LETNICI SMRTI KARDINALA JAKOBA MISSIE

OMNIA INSTAURARE IN CHRISTO

Vse prenoviti v Kristusu. To je bilo geslo in obenem življenjska skrb, ki je zaznamovala celotno delovanje Jakoba Missie, prvega slovenskega kardinala in nekdanjega nadškofa goriške nadškofije. Želja, da bi bile krščanske vrednote in katoliška vera prava podlaga in sestavni del zavesti prav vsakega vernika, je silila njegovo delovanje k prepovedi in pozitivni verskega življenja na Slovenskem.

O tej izjemni in obenem kompleksni figuri, ki je nedvomno močno zaznamovala slovensko družbeno življenje na prehodu med 19. in 20. stoletjem, je bil govor v četrtek, 21. marca, v pravkar obnovljenih prostorih palače Attems v Gorici. Za srečanje, ki je potekalo ob stoletnici Missie smrti, je poskrbel Inštitut za socialno in versko zgodovino pod pokroviteljstvom Goriške pokrajine. Na njem je po uvodnem pozdravu goriškega nadškofa Dina De Antonija in ob prisotnosti številnih gostov, najprej spregovoril ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode. V svojem posegu je predvsem orisal življenjsko pot in osebnost Jakoba Missie.

Kot otrok številne družine se je Jakob Missia rodil 30. junija 1838 v zaselku Mota pri Ljutomeru. Predvsem po zaslugi starejšega brata Antona je pri enajstih letih vstopil v malo semenišče v Gradcu. Od tod se je njegova študijska in duhovniška pot uspešno nadaljevala na rimskem zavodu Germaniku, kjer je dosegel doktorat iz filozofije in teologije. Po duhovniškem posvečenju leta 1863 pa je svoje poslanstvo najprej opravljal v Gradcu, dokler ni bil leta 1884 imenovan za ljub-

ljanskega škofa. V Ljubljani se je takoj lotil reorganizacije škofije in zavestno podpiral aktivno sodelovanje katolčanov na vseh družbenih področjih. V tem pogledu je Missia zagovarjal prvenstvo katoliških načel tudi v politični angažiranosti. V tej težnji po obnovitvi celostnega krščanskega življenja je Missia poskrbel tudi za pripravo izšolanih in izobraženih sodelavcev. Vrh njegovih prizadevanj za katoliški preporod med Slovenci pa je nedvomno bil prvi katoliški shod v Ljubljani leta 1892, na katerem je Missia začrtal obširen družbeni in socialni program. S svojim delovanjem pa si je nabral tudi marsikateri očetek, predvsem s strani liberalnih krogov. Ko je bil leta 1898 imenovan za goriškega nadškofa, je le s težavo zapustil Ljubljano in sprejel novo pastirsko mesto. V Gorici je preživel le štiri leta, saj je 24. marca 1902 nenadoma umrl zaradi srčne kapi. Nedvomno so njegove diplomatske spretnosti, znanje jezikov in nekolikšna odmaknjenost od narodnostnih vprašanj pripomogle, da je Missia bilaodeljena v skrb goriške nadškofije, ki so jo takrat zaznamovali hudi politični in narodnostni spori. Čeprav v novih razmerah je tudi tu nadaljeval svoje versko poslanstvo s številnimi zaslugami, med katere nedvomno spadata odkup zemljišča vile von Boeckmann, kjer je potem zrastle goriško malo semenišče, ter vpoklic v Gorico bodočega nadškofa Sedeja. Njegovo delo in družbena aktivnost sta bila leta 1899 nagrajena s kardinalskim naslovom.

Nadškof Rode se je v svojem govoru zaustavil predvsem pri Missievi člo-

veški figuri, pri čaru njegove osebnosti, ki je bila zaznamovana z aristokratsko držo in vsestransko izobraženostjo. Njegova prizadevanja pa so nedvomno močno zaznamovala slovensko družbeno in politično življenje. Četudi je bilo njegovo delovanje usmerjeno v versko prenavo, je namreč pripomoglo k marsikaterim spremembam tudi na družbenem in političnem področju.

Na četrtekovem srečanju je nato prof. Sergio Tavano na kratko orisal umetniško vzdušje tistega obdobja in specifične pobude kardinala Missie na tem področju. Sorodne značilnosti, ki so označevale umetniško ustvarjanje tistega časa na celotnem avstro-ogrskega ozemlja, so bile nedvomno sad nekega skupnega kulturnega prostora, obenem pa so se vključevale v splo-

šne težnje, ki so bile prisotne takrat v umetnosti. Tudi na tem področju velja ta čas za prelomno obdobje, saj so splošno razširjeni historizem počasi začele zamenjavati novosti secesije. Tem novostim se je v umetnosti pridružilo še zanimanje za značilne ljudske motive. Znotraj tega okvira, ki se giblje nekje med tradicijo in posluhom za bolj moderne težnje, spadajo tudi pobude Jakoba Missie na tem področju.

Njegov prenovitveni duh se je tudi tu kazal s konkretno dejavnostjo. Tako je bodoči kardinal že v dobi škofovanja v Ljubljani dal zgraditi novo škofijsko kapelo. Pri tem se je poslužil skupine umetnikov iz Linza. Načrt

nove stavbe je narisal arhitekt Raimund Jeblinger, medtem ko je za lesene skulpture poskrbel Josef Ignaz Sattler, za poslikavo pa Franz Attomer. Ob prihodu v Gorico si je tudi v našem mestu zamislil podoben načrt. Nadškofijska palača je prav tako kot ljubljanska zadobila kvadratast tloris, sredi nove zgrajenega dela pa je zrastle še škofijska kapela. Nedvomno zadovoljen z ljubljanskimi obnovitvenimi deli, se je Missia tudi za goriški načrt poslužil istih umetnikov. Ti so nam zapustili stavbo, ki se arhitekturno opira na neoromanski slog, v poslikavi in notranjem okrasju pa se zgleduje po slikarstvu 15. stoletja s pozornostjo do ljudskih motivov in z delnim posluhom za novejšo težnjo v umetnosti.

IFZ

OSNOVNOŠOLCI / BRALNA OLIMPIADA

KNJIGA, MOJA NAJBOLJŠA PRIJATELJICA

Spet je tu Bralna olimpiada; spet je tu čas, ko se lahko izkazemo; spet je tu priložnost, da se srečamo s svojimi sovrstniki in spoznamo njih šolo in kraj.

Bralna olimpiada je torej projekt, ki ima namen razvijati in utrjevati bralno kulturo med našimi učenci na Goriškem, ki obiskujejo osnovne šole od Romjana do Plešivega; je načrt, ki želi vzbuditi v otroku veselje do branja, ki mu omogoča razumevanje, da ga knjiga bogati, uči, sprosti, zabava...; mu daje možnost približe spoznati sodobnega slovenskega ustvarjalca in se z njim tudi v živo srečati.

Vezna nit letošnje Bralne olimpiade so dela mladinskega književnika Andreja Rozmana - Roze. Vsak razred je med letom z učiteljevo pomočjo podrobno obravnaval in obdelal nekaj njegovih del. Med začetnim brskanjem, iskanjem in poznejšim študijem smo ugotovili, da so Rozmanove poezije tudi uglasbili, kar je nas in pozneje otroke zelo navdušilo in spodbudilo ne samo k branju, temveč tudi k poslušanju, prepevanju in plesu.

Prvi razredi so tako prebirali Rozmanovo zgodbo *Krava*, ki jo je pisal Mihec, in poezijo *Nobbi*; ob tem so se seznanili tudi z živalskimi uspravankami *Lile Prap*; učenci drugih razredov so se izredno zabavali ob Rozmanovem proznem delu *Balon velikan* in ob prijetnih poezijah *Žuželci žur*, *Žabec Žan* in *žolna Živa* ter *Micko Razgrajac*; ob tem so spoznali tudi simpatičnega *Krojačka Hlačka* Leopolda Suhodolčana; tretji razredi so obravnavali Roz-

manove poezije *Tuba Luba*, *Čudežnik in Mandarina* ter se pošteno nasmejali ob *Živalskih novicah* Primoža Suhodolčana; učenci četrtil in petih razredov so skušali razvozlati uganko, ki jim jo je Andrej Rozman - Roza zastavil v poeziji *Mihec, duh in uganka*; spoznavali so nadalje različne instrumente v pesmi *Tuba Luba* ter se ob *Lovski* tudi pošteno stresli; poleg teh so prebirali tudi knjigo *Babica v supergah*, ki jo je napisal pisatelj Miha Maté.

Delo in trud, ki smo ju vložili v pripravo in izvedbo Bralne olimpiade, bosta gotovo poplačana na zaključnem srečanju, ki se bo odvijalo 19. aprila v Kulturnem domu v Gorici, ko nas bo obiskal in s svojim nastopom počastil ustvarjalec, ki smo ga med letom spoznavali le preko knjige, to je pesnik, pisatelj in igralec Andrej Rozman - Roza. Srečanje z njim bo naše otroke gotovo obogatilo, oplenitilo in pripomoglo k temu, da se bodo knjigi še bolj približali, mogoče s še večjim zanimanjem segli po njej in jo z vedno večjim užitkom prebirali.

20. TEKMOVANJE ALPE JADRAN- ALFREDO IN VANDA MARCOSIG

Na velikonočni ponedeljek, 1. aprila, se bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž pričelo mednarodno tekmovanje mladih violinistov in čelistov, ki je pomenovano po Alfredu in Vandi Marcosig, znanih goriških ljubiteljih glasbe. Tekmovanje je že poznano in uveljavljeno, vsako leto pa se ga udeležuje lepo število obetavnih glasbenikov iz Srednje Evrope.

Na letošnje, že dvajseto tekmovanje, se je prijavilo 96 mladih tekmovalcev, t.j. 57 violinistov in 39 čelistov. Mladi glasbeniki se bodo pomerili v raznih starostnih kategorijah, saj bodo nastopili tudi najmlajši upi, medtem ko najstarejšo skupino violinistov in čelistov sestavljajo glasbeniki, ki imajo največ 24 let. Nastopajoče bosta ocenjevali dve mednarodni strokovni komisiji. Komisijo za violiniste bodo sestavljali: Alessandro Molin in Stefano Zanchetta iz Italije, Dejan Bravničar iz Slovenije, Dominika Falger in Helfried Fister iz Avstrije ter Tonko Ninič iz Hrvaške, medtem ko bo predsednik Walter Daga iz Italije. Komisijo za čeliste pa bodo sestavljali: predsednik Walter Daga, Hrvat Valter Dešpalj, Italijana Alessandro Molin in Giovanni Bachelli, Slovenec Ciril Škerjanec in Avstrijec Wilfried Tachesi. Tekmovanje se bo začelo 1. aprila ob 9.30 in bo trajalo vse do sobote, 6. aprila, ko bodo znani še zadnji rezultati tekmovanja. Koncert nagrajencev mednarodnega natečaja pa bo v nedeljo, 7. aprila, ob 18. uri v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Pred koncertom najboljših bo nagrajevanje vseh najboljših glasbenikov. Povejmo še, da bodo najboljši glasbeniki po tekmovanju imeli šest koncertov, in sicer v Piranu, Benetkah, Salzburgu, Celovcu, Gradcu, Ljubljani in Zagrebu.

BORIS PAHOR, SLOVENE V EVROPI

V Društvu slovenskih pisateljev v Tomšičevi ulici v Ljubljani bodo danes, v četrtek, 28. marca 2002, ob 11. uri predstavili knjigi Borisa Pahorja, ki sta pred kratkim izšli pri slovenskih založbah v zamejstvu, in sicer drugo, dopolnjeno izdajo afriške kronike *Nomadi brez oaze* (Mladika, Trst, 2001) in izbor esejev in polemik *Tržaški odzivi* (Mohorjeva založba, Celovec, 2001). Organizatorji predstavitev pa bi predvsem radi opozorili na izid Pahorjevih romanov *Nekropola* v nemškem prevodu (Nekropolis, prev. Mirella Urdih-Merkú) in *Zatamnitev* v francoskem (Jours obscurs, prev. Antonia Bernard) ter na izbor novel v italijanski pod naslovom *Il rogo nel porto* (prev. Mirella Urdih-Merkú, Diomira Fabjan Bajc in Mara Debeljuh), ki v francoskem prevodu Andree Lück-Gaye in Clauda Vincenota nosi naslov *Arret sur le Ponte Vecchio*.

Prevodi knjig v francoščini, angleščini, italijanski, nemščini in esperantu, ki so, poleg omenjenih romanov, ki bodo predstavljeni v Ljubljani, izšli že v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, potrjujejo, da je Boris Pahor slovenski pisatelj, ki ga v svetu trenutno največ prevajajo. In je zato za tržaškega pisatelja Borisa Pahorja več kot prav reči, kot pravi pariški Slovenec in umetnik Evgen Bavčar, da je Boris Pahor Slovenec v Evropi.

Na predstavitvi bodo poleg avtorja navzoči: prevajalki Mirella Urdih - Merkú in Diomira Fabjan Bajc, prof. Katja Sturm-Schnabl in Evgen Bavčar, slednja bosta spregovorila o odmevih Pahorjevih prevodov v nemškem oziroma francoskem kulturnem prostoru, ter Ivanka Hergold, avtorica spremene besede h knjigi *Nomadi brez oaze*.

9

ČETRTEK,
28. MARCA
2002

PONOVA POBUDA ODPORTE MEJE

UTRJEVANJE VEZI

Občini Dolina in Hrpelje-Kozina sta tudi letos kot prvi obnovili tradicionalno vsakoletno pobudo Odprte meje. Pobuda je potekala v soboto, 23., in v nedeljo, 24. marca, že v petek, 22. marca, pa je doživela svoj slavnostni uvod. V občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu je namreč potekal slavnostni koncert, ki ga je izvedel ansambel I cameristi triestini s solisti. Zbrano občinstvo sta nagovorila župana občin Dolina in Hrpelje-Kozina Boris Pangerc in Albert Pečar.

V soboto, 23., in v nedeljo, 24. marca, pa je pobuda Odprte meje prišla v živo z dejanskim odprtjem meje in prostim prehodom poti med Botačem v dolini Glinščice in Boko, prijetno vasico na robu doline na slovenski strani meje. Čudovito, čeprav precej mrzlo vreme je bilo kot nalašč za sproščen pohod v naravo. Pohodniki, ki

so se v soboto, 23. t.m., podali od Botača na Boko, so v dopoldanskih urah imeli možnost prisostvovati krajši prisrčni slovesnosti na slovenski strani meje. Kot na predvečer, sta tudi tokrat prisotne nagovorila župana Pangerc in Pečar. Slednji je med drugim poudaril pomen, ki ga pobuda Odprte meje ima pri utrjevanju poznanstev in vezi. Odvisni smo namreč drug od drugega, od skupnega dialoga, zato nas meja ne more in ne sme ločevati. Pangerc pa je k temu še dodal, da je ta obmejni prostor velika in koristna telovadnica za prihodnjo Evropo brez meja.

Slovesnost so obogatili recitacije ter nastop moškega pevskega zbora Slavnik iz Hrpelje ter mladega harmonikarja. Udeleženci Odprte meje pa so si na Boki lahko privezali dušo z domačimi dobrotami.

Razprava devinsko-nabrežinskega občinskega sveta o vprašanju Sosljanskega zaliva in kmetijske različice k regulacijskemu načrtu je v ponedeljek, 25. marca, doživela usoden razplet. Župan Marino Vocci je namreč odstopil, potem ko mu je odrekla podporo tudi Stranka komunistične prenove. Odbornik za gospodarske dejavnosti Adriano Ferfolja, ki pripada tej stranki, je na ponedeljkovi seji odstopil zaradi nestrinjanja z načrtom za preureditev Sosljanskega zaliva, kamen spotike na ponedeljkovi seji občinskega sveta pa sta predstavljala načrt za preureditev sosljanskega pristanišča in t.i. "kmetijska različica" občinskega regulacijskega načrta (različica št. 21). Poleg tega se je Vocci znašel tudi pred 99 popravki v zvezi z načrtom za zaliv, svetovalec Slovenske skupnosti Viktor Tanze pa je s svoje strani med drugim tudi opozoril na nepravilnosti pri sestavi protokolov o popravkih k načrtu. Voccija so v bistvu podprli le Levi demokrati, tako da se je znašel brez večine in mu ni ostalo drugega, kakor da odstopi.

Dosedanji župan ima po zakonu še dvajset dni časa, da odstop potrdi ali prekliče. Če bo odstop dokončen, bo občinsko upravo do volitev, ki so napovedane za 26. maj, vodila podžupanja Mariza Škerk

DEVIN-NABREŽINA / ODPSTOP ŽUPANA IN POBUDA MARJETICE

SESLJAN POKOPAL VEČINO

Kosmina, ki pa bo lahko opravljala le tekoče posle.

Sosljanski zaliv je bil torej usoden za levosredinsko občinsko upravo. Načrt preureditve zaliva, ki ga je pred dvema letoma predstavil lastnik zaliva, družba SS. Gervasio e Protasio podjetnika Carla Dodija, je že pred časom naletel na številne kritike, ki so se s časom samo stopnjevale. V prvi vrsti se je predlagateljem očitala megalomanskost, poleg tega pa tudi želja, da bi zaliv spremenili v ekskluzivno turistično središče za petičneže, ter nepremičninska špekulacija. V slovenski narodni skupnosti pa je velik odpor povzročila zlasti namera, da se na območju opuščene kamnoloma zgradi turistično središče, ki bi se po mnenju mnogih v prihodnosti bilo lahko spremenilo v rezidenčno naselje s posledično naselitvijo večjega števila novih prebivalcev z naravnost usodnimi posledicami na narodnostno ravnovesje občine. Ravno nekaj dni pred sejo občinskega sveta so v petek, 22. marca, tri združenja (Priatelji Zemlje - Amici della Terra, Sommaripa in Odbor za svobodo in soudeležbo - Comitato libertà e partecipazione) priredili protestno manifestacijo pred nabrežinskim županstvom. Vendar polemika okoli preureditve zaliva po mnenju svetovaleca Tanzeta ni bila odločilna. Kar je zares pokopalo to večino, meni Tanze, je namreč v

prvi vrsti župan sam, ki ni hotel delati kolegialno z lastno večino, izmed strank pa nosijo največjo odgovornost za nastalo situacijo Levi demokrati. Slednji pa so v sporočilu za javnost izrazili zahvalo bivšemu županu za trud, ki ga je po njihovem mnenju vložil v delo v občini, ter potrdili predanost smernicam dosedanje uprave in prizadevanju za oblikovanje levosredinskega zavezništva za bližnje upravne volitve.

Voccijev odstop dva meseca pred volitvami za obnovo občinskega sveta je dodatno razburkal že itak nemirne politične vode v devinsko-nabrežinski občini. Vprašanje, ki se postavlja že nekaj časa, je namreč, kakšna koalicija je sploh zmožna voditi občino. Bojazen, da Devin-Nabrežina pade v roke desne sredine, je namreč močno občutena, čeprav tudi odnosi v desnosredinskem taboru so dokaj napeiti. Politične sile, ki so podpirale Voccijevo upravo, kot tudi tiste, ki so blizu Oljki, v Devinu-Nabrežini pa so bile v opoziciji, poudarjajo potrebo po oblikovanju levosredinske koalicije. Svoj predlog bodo skušali ponuditi tudi predstavniki sredinske politične koalicije Marjetica in stranke Slovenske skupnosti, ki so na novinarski konferenci v Trstu v četrtek, 21. t.m., predstavili vprašalnik za volilce v občini Devin-Nabrežina in tako prvič jasno spregovorili o bližnjih upravnih voli-

tvah, ki so pred vrati. Ljudska stranka, Demokrati in Dinijeva lista, ki so povezane v Marjetico, so skupaj s Slovensko skupnostjo povedale, da bodo skušale na bližnjih upravnih volitvah skupaj zmagati, saj se vse stranke leve sredine zavedajo pomena, ki ga ima ta občina na Tržaškem.

V ta namen so pripravili dvojezičen vprašalnik, ki nosi zgovoren naslov Ali poznate svojega sosedo? in ga delijo vsem volilcem v Devinu in Nabrežini, da bi dobili jasno sliko, kaj občani pričakujejo od nove občinske uprave. Vsi predstavniki so tudi jasno povedali, da se je volilni boj že začel, da so odprti za vse politične povezave in tudi to, da je njihov glavni cilj premagati desnosredinski Dom svoboščin. Kar se tiče imena županskega kandidata, so predstavniki Marjetice in SSK mnenja, da bodo najprej preučili odgovore volilcev na vprašalnik, naredili program in šele nato predstavili skupnega kandidata za župana.

Kot je na četrtkovi tiskovni konferenci dejal pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti Peter Močnik, je vprašalnik za občane Devina in Nabrežine pomemben zato, ker bodo tako resnično lahko videli, kakšne potrebe imajo ljudje v občini in bodo zato šele po preučitvi odgovorov pripravili skupni politični program, s katerim naj bi tudi na volitvah zmagali.

JUP/IŽ

Prem Caffè™

**vam želi
vesele velikonočne
praznike**

**Petdeset let
kakovosti**

BAR POKER

Kristjana Cibica

OB VELIKONOČNIH
PRAZNIKI VOŠČI
IN ŽELI VSE DOBRO

TRST - Ul. F. Severo 5

Malalan
OTTICA OPTIKA

želi vesele
in blagoslovljene
velikonočne
praznike

OPČINE - Narodna ul. 47, tel. 040 213957

ZLATARNA

Jazbec

Elizabeta Jazbec

vošči vsem novim strankam
veselo Veliko noč!OPČINE - Ul. degli Alpini 2 (vogal
Proseške ul.), tel. 040 215188

GOSTILNA
Sardoč

vošči gostom in
prijateljem veselo
Veliko noč

PREČNIK 1/B, tel. 040 200871

ŽELEZNINA IN
DROGERIJA**TERČON**vošči veselo
Veliko noč!

SESLJAN, 27/A, tel. 040 299220

JAZBEC

Pekarna - slaščičarna

NABREŽINA 98, tel. 040 200174

CVETLIČARNA
Fiori Savina

ŽELI VSEM ODJEMALCEM
VESELJA POLNE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

TRST - Istrska 8/b, tel. 040 763856

Slaščičarna in pekarna

JERIAN

želi vsem odjemalcem vesele in blagoslovljene
velikonočne praznike

TRST, Istrska ul. 16, tel. 040 638446

DSI / VEČER O LIKU P. PLACIDA CORTESJEJA

OSEBNOST MINORITA, KI POVEZUJE LJUDI OB MEJI

IVAN ŽERJAL

Teden dni pred uradnim začetkom postopka za beatifikacijo msgr. Jakoba Ukmarja se je v Trstu začel še drugi beatifikacijski postopek. Ta je povezan z likom minorita p. Placida Corteseja s Cresa, ki se je rodil tam leta 1907 in bil aretiran v Padovi jeseni leta 1944. Nacisti so ga odpeljali v Trst, kjer so ga mučili in zasliševali, v našem mestu pa je za njim izginila tudi vsaka sled. Domnevajo, da je v Trstu podlegel mučenju na sedežu gestapa in da so ga nato zažgali v Rižarni. Mučeništvo je pretrpel zaradi svojega delovanja v korist najprej slovenskih in hrvaških internirancev v italijanskih koncentracijskih taboriščih, nato pa zaradi pomoči Judom, zavezniki pilotom in drugim preganjancem, ki jih je lovil nemški nacistični okupator, pa tudi zaradi morebitnih povezav z obveščevalno mrežo, ki jo je vzpostavil slovenski polkovnik Vladimir Vauhan. Kljub strahotnemu mučenju je p. Cortese, tako pravijo priče, molčal in molil ter ni izdal nikogar. Ker je mučeništvo in smrt doživel najverjetneje v Trstu, se je tu začel beatifikacijski postopek, cerkveno sodišče, ki mu v imenu škofa Ravennanija predseduje duhovnik Ettore Malnati, je imelo že 38 zasedanj.

P. Placido Cortese je osebnost, ki je med Slovenci malo znana, pa čeprav je med vojno veliko pomagal prav Slovencem in tudi Hrvatom, tako da lahko rečemo, da njegov lik povezuje ljudi ob meji. Zato je Društvo slovenskih izobražencev v ponedeljek, 25. marca, priredilo izredno zanimiv diskusijski večer, ki se je tudi tematsko ujema z začetkom Velikega tedna pred Veliko nočjo.

FOTO KROMA

Večer je vodil Ivo Jevnikar, poleg njega sta bila še p. Apollonio Tottoli iz Trevisa, sicer avtor Cortesejevega življenjepisa, in vodja cerkvenega sodišča Ettore Malnati. Poseben ton večeru sta dali dve od prič, ki jih je sodišče zaslišalo: to sta kardiologinja dr. Majda Mazovec iz Ljubljane, ki je med vojno kot študentka v Padovi sodelovala s Cortesejem, in podjetnik Ivo Gregorc iz Zeneve, ki je v istem obdobju kot pripadnik slovenskega Rdečega križa tudi sodeloval s patrom in bil zaradi tega aretiran in zaprt v taborišču Dachau. Večera se je udeležil tudi provincial slovenskih minoritov p. Stanko Stermšek iz Ljubljane.

P. Tottoli je med drugim dejal, da je skoraj do zadnji let glede Corteseja vladal molk, tudi med njegovimi sobratji. Pater ni bil lepo gledan, saj je vladalo prepričanje, da s svojo dejavnostjo utegne spraviti v nevarnost minoritsko skupnost. Po mnenju p. Tottolija pa je svoje verjetno opravila tudi določena miselnost v italijanskih cerkvenih krogih, ki je bila blizu fašizmu. Prvo pričevanje o p. Corteseju sega v leto 1995 s strani gospe Adele Lapanje Dainese iz Gorice. Tudi postulatorji (za začetek postopka si

je prizadeval predvsem bivši goriški nadškof p. Antonio Vitale Bommarco, sam minorit in tudi doma s Cresa) na začetku niso bili popolnoma prepričani, ali lahko začnejo z beatifikacijskim postopkom, a so se potem prepričali, da je Cortese pravi lik svetnika in mučenca.

Globoko izpovedni in tudi pretresljivi sta bili pričevanja dr. Majde Mazovec in Iva Gregorca. Pravzaprav je dr. Mazovec skupaj z drugimi slovenskimi študentkami v Padovi prvič nagovorila p. Corteseja, naj pomaga internirancem. Sprva se je branil, a je potem kar sam

začel dajati pobude in s kolegom peljati nabrano pomoč v taborišče v Chiesanuovo. Gregorc se je s Cortesejem srečal le dvakrat: prvič za nekaj minut v Padovi, drugič pa na sedežu gestapa v Trstu. Pater je bil takrat na koncu svojih moči zaradi mučenja, a je Gregorc dejal, naj molči in naj nikogar ne izda, naj moli in naj veruje v Boga. Po Gregorčevih besedah Cortese ni pomagal ljudem iz političnih razlogov, ampak iz čisto človeških razlogov, dr. Mazovec pa pravi, da je bil pater zelo pameten, dober in ponižen. Kot je dejal Ettore Malnati, pa imamo pred seboj lik človeka, zaznamovanega z usmiljenjem in žrtvovanjem v tragičnem obdobju, ki ga je doživljalo prebivalstvo teh krajev. P. Stermšek pa je dejal, kako so v Sloveniji ostali presenečeni nad tem likom. P. Cortese je bil pravi heroj, ki je znal darovati svoje življenje za druge. Na Hrvaškem so že izdali hrvaško skrajšano verzijo Tottolijeve knjige o Corteseju, slovenski prevod hrvaške verzije pa nameravajo izdati v Sloveniji.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame in sestre
prof. NADE ŽERJAL ZAGHET

se globoko ganjeni iskreno zahvaljujemo tržaškemu škofu, msgr. Evgenju Ravignaniju, goriškemu nadškofu, msgr. Dinu De Antoniju, škofovemu vikarju, dr. Oskarju Simčiču, in dr. Janezu Zdešarju za izraze sožalja, dalje gospodu Viliju Žerjalu in somaševalcem dr. Oskarju Simčiču, gospodu Mariju Gerdolu, gospodu Milanu Nemacu, gospodu Marjanu Markežiču in gospodu Fortunatu Giursiju za pogrebni obred in ganljive besede slovesa ter številnim pevcom s Tržaškega in Goriškega, sorodnikom, prijateljem, kolegom, znancem in dijakom, ki so s svojo prisotnostjo počastili spomin na pokojnico in nam ublažili bolečino ob težkem slovesu.

Vsem iskrena hvala.

Svojci

Trst, 24. marca 2002

VELIKONOČNI OBIČAJI PRI NAS

“UEZEM” - VELIKA NOČ NA PROSEKU

Ko je zadisalo po pomladi, so proseški župljani začeli nestrno pričakovati praznik Kristusovega vstajenja ali “Uezem”. Po 40-dnevnem postu bodo mize ponovno obložene z dobrotami in pomladnim cvetjem. Domove so skrbno počistili in že v začetku velikega tedna pričeli s pripravo velikonočnih jedi. Iz “čefite” - kašče so v kuhinjo prinesli osušene orehe in lešnike, jih stolkli ter jih zmleli, oprane “cebibe” pa dali namočiti v belo vino. Ta nadev so uporabili za pripravo presnice ali potic. Kmet je v hrastu pretočil vino, saj so za Uezem poleg velikonočnih jedi servirali tudi črno vino, seveda s kuhanim plečem in leto ali več starim surovim domačim pršutom ter ribanim hrenom (simbol bolečega Kristusovega križanja).

Gospodinje so začele s peko presnice po navadi na dan velike srede oziroma velikega četrtka, pinco pa so pekle na veliki petek (da je bila bolj sveža za praznik). Na veliki petek so gospodinje kuhale tudi živco (strnjeno svinjsko in telečjo juho), za kar so potrebovale ves dan. Skuhano so potem dale na krožnike skupaj z mesom in tremi lovorjevimi listi, da se je preko noči strdila. Živca je bila sestavni del velikonočnega zajtrka, spominjala pa je na veliki petek, ko se je zemlja tresla kot živca.

Obredom sv. tridnevja je prisostvovalo veliko ljudi, med njimi seveda tudi otroci. Pred 2. Vatikanskim koncilom so bili obredi v latinskem jeziku, ver-

niki pa so vse tri dni ves dan polnili cerkev, kjer so molili in peli od jutra do večera. S sabo so prinašali domače cvetje (hi-jacinte, narcise, tulipane), ki je nato krasilo oltarje in božji grob. Župnik pa je po cele ure spovedoval, saj so verniki dobesedno oblegali spovednico!

Na veliko soboto je bilo potrebno pobarvati kuhana jajca, barva pa je bila ponavadi rdeča, kar je spominjalo na Kristusovo kri, jajce pa grob, iz katerega je Jezus vstal.

Iz testa od pince in z rdeče barvanim jajcem so gospodinje pripravile sladke titole (predstavljajo Kristusa v grobu). Ponavadi so jih naredile toliko, kolikor je družina štela otrok, tako da je vsak dobil eno.

Na veliko soboto so gospodinje odnesle velikonočna jedila k blagoslovu. Vsebovala so: pinco, presnice, pobarvana jajca, titole, sveži hren, sol in krožnik živce. Vse to so dale v košare ali plenierje ter jih prekriale s belimi vezanimi prti in okrasile z lovorovimi vejicami.

Za Uezem je bila ob sončnem svitu velikonočna procesija. Razumljivo je, da so prisostvovali vsi. Sledila je sv. maša, nato pa po domovih velikonočni zajtrk, katerega vsebino so gospodinje z velikim veseljem pripravljale ves velikonočni teden. Mize so seveda okrasile s pomladanskim cvetjem. Gospodar in gospodinja sta povabila za mizo otroke in ostale člane družine, jim zaželela veselo alelujo, nato pa se je pričela velikonočna “merenda”.

**Skerlavaj
Draguljarna**

*Vošči vsem veselo
Veliko noč*

TRST - Ul. Battisti 2,
tel. 040 7606012

malalan

želi vesele in blagoslovljene velikonočne praznike

Opčine - Narodna ulica 28 - tel. 040 211465

ŽELEZNINA TERČON

Vse za hišo in vrt, stroji za
domačo in poklicno uporabo,
barve in barvila, vse za vodne in
plinske inštalacije.

ODPRTO OD PONEDELJKA DO PETKA
NABREŽINA 124, tel.-fax 040 200122

POHIŠTVO

Koršč

vošči vsem odjemalcem, prijateljem in znancem
v zamejstvu in matični domovini
vesele velikonočne praznike

TRST - Ul. S. Cilino 38, tel. 040 54390

potovalna agencija
AURORA

Ulica Milano, 20 - 34122 Trst
tel. 040 631300 - 040 630261

UNIPOL BANCA

Dr. STOJAN PAHOR

finančni posrednik

- ❖ VARČEVALNI PROGRAMI ZA KOGARKOLI
- ❖ INVESTICIJSKI SKLADI
- ❖ POKOJNINSKI SKLADI
- ❖ ZAVAROVALNIŠKI SKLADI
- ❖ UPRAVLJANJE PORTFELJEV VREDNOSTNIH PAPIRJEV
- ❖ ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ
- ❖ TEKOČI RAČUNI

tel. 040 3220283, spahor@xnet.it,

TRST - Trg Venezia 1

www.unipolbanca.it

nuova
Tecnoutensili SAS
di Norma Tretjak & C.

ŽELEZNINA, ORODJE, STROJI ZA POLJEDELJSTVO

OPČINE - Proseška 7, tel. - fax 040 212397

DANEV

praznjenje greznic in
čistilnih naprav, čiščenje
odtočnih kanalov z vodnim
pritiskom, pregledi s tv
kamero, zidarska dela

OPČINE, Dunajska 8,
tel. 040 211336 - 213592,
fax 040 214802

OBVESTILA

POTOVANJE Novim glasom v Andaluzijo in Španijo. Vse prijavljence na potovanje naprošamo, da do 12. aprila 2002 poravnajo na naših uredništvih v Gorici in Trstu celotne stroške potovanja.

HOSPIC ADRIA Onlus in Slovensko dobrodelno društvo prireja 5. aprila 2002 ob 17. uri v dvorani Zadržne kraške banke na Opčinah 8-tedensko izobraževanje *Blizu v težkem času* z naslednjo vsebino: osebna izkušnja s smrtjo, umiranjem in žalovanjem; skrb za nego in počutje bolnika; podpora družini; komunikacija; duhovnost; slovo in žalovanje; vloga hospica in prostovoljca in zaključna refleksija. Srečanja bodo vodili dr. Metka Klevišar in njeni sodelavci iz Ljubljane. Prijavi se lahko kdorkoli, od študenta do upokojenca, po faxu 040 631203 ali mobilno 340 3864889. Za dodatne informacije vsak delavnik na tel. 040 421880 (Branka Sulčič).

KULTURNO DRUŠTVO Barkovlje prireja Pokušnjo kruha in vina in nagrajevanje predstavljenih vin v soboto, 6. aprila t.l., ob 20.30. Pridelovalci lahko prinesejo vzorce vina - 2 steklenici za vsak vzorec - na sedež društva v ul. Bonafata 6, v torek, 2., in v sredo, 3. aprila t.l., od 19. do 21. ure. Strokovna komisija bo vina pokusila in ocenila. V soboto, 9. aprila, bodo najboljša vina - 3 za vsako sorto - nagrajena. Tudi občinstvo bo sodelovalo pri ocenjevanju prvih štirih uvrščenih vin in pri nagrajevanju istih.

MESEČNA MAŠA za edinost bo v Marijinem domu v ul. Risorsa v ponedeljek, 8. aprila, ob 17. uri. Vabi ACM iz Trsta.

Tudi letos bo v župnijski dvorani v Nabrežini **23. VELIKONOČNA RAZSTAVA** od Velike noči, 31. marca, do Bele nedelje, 7. aprila, vsak dan - razen v sredo, četrtek in petek - v popoldanskih in večernih urah. Vabljeni vsi!

CVETLICARNA

LIDIA

VOŠCI VESELO VELIKO NOČ!

DEVIN - 28/A
tel. 040 208578

DRUŠTVO SLOVENSKE izobrazence vabi na slovesno podelitev literarne nagrade Vstajenje, ki bo v ponedeljek, 8. aprila, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca sporoča, da je v uradu v ul. Donizetti 3 v Trstu v četrtem nadstropju vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu od 15. do 17. ure na razpolago odbor, ki bo dajal pojasnila vsem, ki bi bili pripravljeni pomagati pri njenem delu kot tudi tistim, ki bi potrebovali pomoči. Za april sta to datuma 8. in 22. april.

VOŠČILO

Misijonar Ernest Saksida iz Brazilije vošči vsem prijateljem in dobrotnikom vesele in blagoslovljene velikonočne praznike.

DAROV

ZA SKLAD Mitja Čuk: v spomin na prof. Nado Žerjal-Zaghet darujeta Mirella in Peter Merku 50 evrov.

ZA POSTAVITEV spomenika Ubaldu Vrabcu na njegovi rojstni hiši v Trstu: namesto cvetja na grob prof. Nade Žerjal-Zaghet, sosede Ermice Seražin in soseda Mariota Škerlja daruje družina Korsič 100 evrov.

ZA CERKVENI pevski zbor od Sv. Ivana: v spomin na drago sestro Nado Žerjal-Zaghet daruje Aleksander Žerjal 50 evrov; v spomin na Nado Žerjal-Zaghet daruje Hedvika Kavčič 25 evrov; v spomin na drago Nado Žerjal-Zaghet darujeta Grazia in Berto Gerdol 30 evrov; v spomin na Nado Žerjal-Zaghet daruje Luciano Živic 30 evrov; v spomin na Nado Žerjal-Zaghet daruje Alenka Kravos 80 evrov; v spomin na prof. Nado Žerjal-Zaghet daruje družina Marjan Bajc 50 evrov; v spomin na Nado Žerjal-Zaghet darujeta Elvira Ločniškar 20 evrov in Marta Požar 25 evrov; v spomin na Nado Žerjal-Zaghet darujeta Mario Sušelj in mama 25 evrov.

ZA CERVENI pevski zbor Sv. Jernej z Opčin: v spomin na

drago sestro Nado Žerjal-Zaghet daruje Aleksander Žerjal 50 evrov.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na vse pokojne iz družine Zupančič darujeta Grazia in Riketa 30 evrov; v spomin na Nado Žerjal-Zaghet darujeta Mario Sušelj in mama 25 E.

ZA CERKVENI pevski zbor od Sv. Barbare: v spomin na dragega Mira Ščuko poklanja Majda z družino 50 evrov.

ZA MISIJONARJA Danila Lisjaka: N.N. 155 evrov.

ZA POPRAVILO cerkve na Pesku: ob okrogli obletnici življenja Ileana Ferfoglia daruje sorodniki in prijatelji 700 evrov.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na pokojnega Danilota Ražma daruje Pavla Stopar 11 evrov; v spomin na pokojno Lidijo Stücker daruje NN 10 evrov.

ZA POPRAVILO Slomškovega doma v Bazovici: v spomin na pokojnega brata Danilota daruje brat Duško z družino 50 evrov; v spomin na pokojnega Danilota Ražma daruje Marija Šemčeva 10 evrov.

ZA CERKEV v Gropadi: v spomin na pok. nonota Brce NN 10 evrov.

ZA CERKEV v Ricmanjih: v hvalen spomin na g. Franca Malalana daruje družina Kostnapfel, Sv. Križ, 100 evrov, družina Marcuzzi, Trst, 30 evrov in družina Kravos, Ricmanje, 50 evrov; Marčeta Vatovac 50 evrov.

ZA SVETIŠČE Za svetišče sv. Jožefa v Ricmanjih: Marina Šola, Trst, daruje 150 evrov.

ZA KAPELO p. Leopolda pri Domju: Marija Glavina, Lonjer, v spomin na pokojnega moža Silvestra 50 evrov.

ZA LAČNE po svetu (pater E. Saksida): ob rojstnem dnevu drage mame Marije Glavič-Slama daruje Magda 500 evrov.

ZA MISIJONARJA p. Vilka Poljanskega (Kongo): v spomin na prof. Nado Žerjal-Zaghet daruje kolegice Tatjana, Dalka, Ivica, Neva in Nadja 75 evrov.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksida - Brazilija: N.N. 250 evrov.

ZA MISIJONARJA Lojzeta Letonjo - Sibirija: N.N. 20 evrov.

Blagoslov velikonočnih praznikov, vstajenjskega veselja, upanja in življenja z vstalim Kristusom

želi

vsem tržaškim rojakom

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE V TRSTU

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA

PRISRČNO SREČANJE S ŠKOFO

V sredo, 20. marca, je glavni odbor Slovenske Vincencijeve konference v Trstu obiskal tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Škof je namreč že pred časom izrazil željo, da prisostvuje seji naše Vincencijeve konference, na sredini seji pa so mu člani odbora na čelu s predsednikom dr. Aldom Stefančičem predstavili delovanje in strukturo te ustanove.

Sicer so na seji prisotni obravnavali tudi nekatere žgoče probleme. V prvi vrsti gre za velike težave pri približevanju mladim k Vincencijevi konferenci. Gre za problem, ki ga ustanova ima v splošnem merilu, ki pa morda prihaja še bolj do izraza prav v taki stvarnosti, kot je naša zamejska slovenska. Pri tem je bilo izraženo upanje, da bi se nekaj mladih posvetilo v okviru Vincencijeve konference skrbi za bolnike in invalide. Poleg tega je bil govor tudi o prenovi vse-

državnega statuta Vincencijeve konference. Slovensko konferenco, ki je po lastnem statutu avtonomna, zanima predvsem tisti člen, kjer je govor o federalističnem oz. o centralističnem ustroju ustanove. Sam škof Ravignani je s svoje strani

poudaril potrebo, da slovenska konferenca ohrani svojo avtonomijo. Udeleženci sestanka pa so se poleg teh vprašanj razgovarjali tudi o pomenu drugega zborovanja tržaške škofije, ki se je začelo pred kratkim.

SVK / ZAHVALA IN VOŠČILO

OLJČNE VEJICE IN ZLATA SRCA

Kako lepa, sončna in vsa v zelenju je bila oljčna nedelja! Povsod zelene oljčne vejice, v cerkvah, pred cerkvami... Vmes pa pisani svet okrašenih oljčnih vejic. Okrog teh se je kar trlo vernikov... Vernikov? V glavnem vernikov, a koliko je bilo takih, ki se približajo cerkvi le ob posebnih priložnostih...

Okrašene oljčne vejice. Ali smo kdaj pomislili, koliko truda in požrtvovalnosti je z njimi? Za Slovenske Vincencijeve konference v centru in v raznih župnijah na Tržaškem so prostovoljni prispevki, ki jih dobijo za oljčne vejice, glavni vir, s katerim lahko pomagajo potrebnim. Zato se še posebno zahvaljujejo vsem, ki so prispevali pri pripravi oljčnih vejic.

Zahvala naj gre najprej gojiteljem oljk iz okoliških vasi, ki so darovali in pripeljali oljčne vejice. Potem vsem tistim, ki

so požrtvovalno po več mesecev pripravljali okraske, kot so z večbarvnimi kartonastimi trakovi obrobene podobice, trački s PAX-i, pa še kak drug okrasek - kot si ga v raznih župnijah omislijo. Večina teh ni niti včlanjena v SVK. Mnogo pomočnikov in pomočnic imamo člani in članice, zlasti ko je treba na vejice privezovati pripravljene okraske. Nekateri priskočijo na pomoč tudi pri ponujanju oljčnih vejic pred cerkvenimi vrati v zameno za dobrovoljne prispevke.

Vsem tem zlatim srcem naj Bog obilno povrne! Prav tako naj povrne vsem, ki so velikodušno segli v žep in prispevali za potrebne osebe.

Vsem tem in vsem bralcem želimo člani in članice Slovenske Vincencijeve konference na Tržaškem blagoslovljeno in veselo Veliko noč!

IZ NABREŽINE

TRIDNEVNICA

Kakor je bilo določeno na seji šandreškega dekanata, smo se tudi na Krasu odločili prirediti sveti misijon, seveda po naše, čeprav nas je mikal krasen misijon v Šandrežu. Po enoletni pripravi, obisku družin, posebnih vabilih, knjižicah in molitvah, smo imeli najprej tridnevno za vernike italijanskega jezika, ki jo je vodil msgr. Armando Zorzin v župnijski cerkvi, v kamnolomih ter z obiskom bolnikov, orožnikov ter centra za umsko zdravljenje in sanatorija. Od petka, 22., do nedelje, 24. marca, pa je za naše župljane vodil tridnevno p. Mari, predstojnik samostana na Kapeli. Zvrstili so se govori, srečanja z raznimi skupinami ter obisk bolnikov in končno spokorno bogoslužje z velikonočno spovedjo in škofovo mašo, po kateri sta nastopila še domači zbor Igo Gruden in nabrežinska godba. Vse to je vsaj skušalo približati in navdušiti ljudi za verske vrednote. Za vsako družino je bila pripravljena posebna sveča z motivi vere, upanja in ljubezni.

BB

Cvetličarna

Vera

Veselo Veliko noč!

TRST - Ul. S. Spiridione 12/A
tel. 040 763707

CVETLIČARNA

ELENA

Elene Prašelj

IZBRANO CVETJE
ZA VSE PRILIKOSTI

34133 TRST, Ul. Carducci 2

KMEČKI TURIZEM

GRUDEN ŽBOGAR

vošči vesele velikonočne praznike.
Ob praznikih bogata ponudba domačih dobrot.

SAMATORCA 47, Zgonik, tel. 040 229191

TAc s.a.s.

Gruden Matej in C.
GRADBENI MATERIAL

Veselo in blagoslovljeno Veliko noč!

SESLJAN, 27/a, tel. 040 299259

SLAŠČIČARNA

Saint Honore'

parfait, mousse in hladne torte,
čokoladni izdelki vseh vrst, čokoladni pirhi,
nepremagljive skušnjave v vseh letnih časihZAPRTO OB NEDELJAH POPOLDNE IN PONEDELJKIH
OPČINE - Proseška ul. 2, tel. 040 213055pizzeria
RINOVošči vsem odjemalcem vesele
velikonočne praznike!PIZZE TUDI ZA KOŠILO IN VEČERJO TER PRIPELJEJO TI PIZZO NA DOM
BOLJUNEC 62, tel. 040 228117

il negoziotto

tkanine

vošči vesele velikonočne praznike

TRST - Drevored 20. Septembra 16, tel. 040 370914,
e-mail ilnegoziotto@xnet.it

GORIŠKA KRONIKA

VOLILNA KAMPANJA V GORICI

IN MEMORIAM

TONČKA FELC

V ponedeljek, 18. marca, smo pospremili k večnemu počitku gospo Antonio Felc, ki so jo vsi po domače klicali Tončka. Rodila se je 26. maja 1922 v Idriji, in sicer v Čekovniku. V družini so bili 4 otroci, od katerih je bila Tončka najmlajša. Kljub takratni veliki revščini se je Tončka izučila za šiviljo. Ko je bil njen brat France posvečen za duhovnika, mu je ona gospodinjila, najprej v Nemškem Rutu, nato v Stržišču - od koder je imela zelo lepe spomine - in končno v Kanalu ob Soči. Tam je spoznala Angela Hribnika in se z njim poročila. Mož je bil priden zidar in je zelo garal, da sta si v Gorici uredila skromno stanovanje. Hrepenele sta po družini, toda Bog ni ušlišal njune prošnje, da bi se v družino prikradla otroški jok in smeh. Po moževi cestni nesreči je Tončka kmalu vdovela. Tako je k sebi vzela sestro Mici in z njo skrbela, kot bi bil njen otrok, čeprav je Mici starejša od nje. Finančno shajati ji ni bilo lahko, tako da je Tončka pri marsikateri gorški družini gospodinjila oz. šivala in likala, včasih za zelo skromen denar. Bila je namreč posebej ljubeča do otrok, ki je v vsakem človeku videla le dobro. Žal ni razlikovala ljuljke od pšenice, vendar je to občudovanja lepo lastnost marsikdo izkoristil.

Ker svojih otrok ni imela, je tembolj vzljubila sosedove otroke ali pa tiste, ki so ji bili zaupani v varstvo. Dokler je mogla, se je rada udeleževala mesečnega shoda Marijine družbe, naše slovenske maše in naših prirediteljev. Potem je hudo bolela za sladkorno, da je skoraj oslepla, in ni mogla več na kolo, s katerim se je prej vedno premikala. Tako je postala odvisna od drugih. Nobene prošnje ni znala zavrniti in je vsakomur velikodušno pomagala. Kmalu pa je vse to šlo v pozabo. Tak je pač današnji svet! Upala bi si skoraj trditi, da besedice *hvaležnost* nimamo kaj radi; preveč je v nas skrbi in ponosa!

Draga Tončka, ohranili vas bomo v lepem spominu in se trudili, da vas bomo vsaj delno posnemali v vaši velikodušnosti ter bomo skušali v bližnjem videti "tudi" dobroto!

AF

ZAPLETI IN RAZPLETI

Kazalo je, da se bo goriška politična scena kaj kmalu zjasnila in da se bo začela prava volilna kampanja za prvega goriškega občana, pa se je zataknilo. Povod je dala levica s predstavitvijo neobičajnega kandidata za primarne volitve v Oljki, ki je presenetila Marjetico ter povzročila resen razmislek tudi v krogih desnice. Tako se je zgodilo, da so krajevni veljaki Forza Italia ponudili medijem, zaenkrat neuradno, ime primarija Giorgia Rizzatta, potem ko se je vrsto mesecev pisalo o načelniku Forza Italia Maurizio Tripaniju.

In začelo se je zapletati.

V samem Berlusconijevem gibanju se Tripanijeva struja ni pomirila, tako da so ji morali obljubiti konkretno odborniško mesto v primeru zmage na volitvah, začelo pa je škripati tudi pri koalicijskih kolegi, predvsem pri Nacionalnem zavetstvu, tako da so morali večkrat obljubljeno uradno predstavitev kandidata za goriškega župana ponovno zamrzniti, čeprav si nihče ne pričakuje posebnih presenečenj.

V levi sredini, kjer poteka zmerina kampanja med obema kandidatom za primarne volitve, ki bodo 6. aprila, pa je prišlo na dan nekaj zanimivih novic, o katerih velja spregovoriti predvsem v slovenski manjšini. V primeru zmage na primarnih volitvah bi podpredsednik pokrajine Brancati skoraj gotovo zapustil svoje upravno mesto, kar pomeni, da bi ga moral predsednik Brandolin čimprej nadomestiti. V tem smislu velja posredovati vest, ki so jo objavili krajevni časopisi, in sicer da bi Brancatijevo odborniško mesto prevzel strankarski kolega in nesojeni kandidat Oljke za goriškega župana Sturzi - ki ni ostal ravno navdušen nad neimenovanjem - podpredsednik pokrajine pa bi postal sedanji odbornik za kulturo Maran-

gon, ki bi seveda obdržal tudi odborniško mesto.

Kaj pa manjšina? Morala bi čakati na obljubljeno razširitev odborniških mest, o kateri se nič konkretnega ne ve in na katero čaka že skoraj leto dni.

Gre seveda za nepotrjene vesti, ki se gradijo na Brancatijevi zmagi, kar ni nobena danost. O tem se zaenkrat šušlja po hodnikih in vesti krajevni časopisi le posredujejo javnosti. To pomeni, da za tem ni nobene uradnosti; velja pa spomniti, da je precej običajna praksa ponujati časopisom v anonimni obliki neuradno vest

predvsem zato, da se nato sproži debata. Koliko so vesti utemeljene, seveda ne vemo, precej nelagodno pa bi bilo, če bi se naša narodnostna skupnost pustila ponovno voditi za nos brez nikakršnega jamstva in jasne časovne in vsebinske opredelitve s strani pristojnih na pokrajini.

Če je politika umetnost močnega, spada med možnosti tudi tak razplet dogodkov, glede katerega se velja opredeliti in posredovati stališča naprej, da ne bi potem kdo rekel "saj nisem vedel".

EJ

POMEMBEN OBISK V LAŠKEM

Generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan je minulo sredo, 20. marca, posvetila svoj delovni dan srečanju s Slovenci v Laškem, saj je s konzulko Leo Stančič obiskala Ronke, Romjan in Tržič ter se pobliže seznanila z uspehi in delom tamkaj živčih Slovencev.

Poudarjamo, da je do srečanja med laškimi Slovenci in generalno konzulko Jadranko Šturm Kocjan prišlo na njeno pobudo, kar so vsi Slovenci v Laškem izjemno cenili. Konzulka je seveda obiskala šolo, ogledala si je tudi vrtec, kjer so ji otroci zapele, predvsem pa je veliko časa posvetila odbornikom in članom društev Jadro in Tržič. Obiskala je oba sedeža društev, ki ju v Laškem in Tržiču vodita prof. Karlo Mučič in Bernardka Radečič. Prav v Tržiču je bilo daljše srečanje, ki so se ga udeležili predstavniki obeh društev, osnovnošolcev in vrtca ter predstavnika občinske komisije za slovensko manjšino v Ronkah. Srečanje je bilo plodno, konzulka je napovedala obisk v občini Ronke, se Slovincem zahvalila za njihovo delo in jim obljubila, da se bo mednje še vrnila.

KMALU ODPRTJE GLEDALIŠČA VERDI

Z obiskom občinskih komisij za kulturo in javna dela v gledališču Verdi se je v Gorici začela resna priprava na njegovo otvoritev, do katere bo predvidoma prišlo 28. aprila, t.j. na dan, ki bo soupadal tudi s koncem praznovanj tisočletnice Gorice. Obiska so se udeležili tudi sam župan, odbornika za kulturo in javna dela ter odgovorna arhitekta. Pričakujejo se nekatere inspekcije, do katerih bo prišlo hitro po Veliki noči, tako da si lahko že mirne duše pričakujemo novo baročno slovesnost v čistem goriško-devetagovskem slogu konec meseca aprila, ki bo tudi labodji spev odbornika za kulturo. Člani komisij, ki bi teoretično morali s prve roke slediti delom, so imeli ob že pripravljenem in končanem paketu le to nalogo, da povedo svoje mnenje in pohvalijo pristojne. Nič novega.

Mirne duše lahko že danes napovemo, da bo v pristnem goriškem stilu, na katerega smo se v zadnjih 8 letih že privadili, na otvoritvenem večeru kaj malo prostora za našo narodnostno skupnost, kot se spodobi za konec občinskih praznovanj tisočletnice, pri katerih nismo imeli nobene besede, kaj še vloga. EJ

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA GORIZIANA S.N.C. **GRAFICA GORIZIANA**

GORICA - Ul. Gregorčič 18, tel. 0481 22116 - fax 0481 22079

KATOLIŠKA KNJIGARNA

■ knjige in revije ■ vse za solo in pisarno
■ razne vrste papirja ■ sakralni predmeti, sveče ■ darila ■ plošče, kasete ■ igrače

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

Draguljarna - urarna - zlatarna

VIRGILIO BRATINA s.n.c.

dolga in kvalitetna prisotnost, označujejo jo resnost, strokovnost, kompetentnost na področju trgovine.

Želimo Vam vesele velikonočne praznike!

TRŽIČ, Corso del Popolo 28, tel. 0481 410674

Urnarna - zlatarna

Šuligoj

Od leta 1897 profesionalnost v tradiciji

GORICA - Ul. Carducci 49, tel. 0481 535657

hudin TISKARNA

GORICA
Ul. Gregorčič 23
tel. 0481 522907
fax 0481 524447

SPORT **KIDS**

VSE ZA ŠPORT
Raštel 19, tel. 0481 531884

Nova velika trgovina z otroško obutvijo in športno konfekcijo

Ul. Oberdan 9 (nekdanja trgovina Rosconi)

OBUTVE KOSIČ GORICA

VALLEVERDE, GEOX, E. PASSERI, STONEFLY, M. OSVALDO, ZECCHINO D'ORO, E'CLAT, F.LLI ROSSETTI, FABI, IXOS, LOGAN, CHICCO, MEFISTO

OBUTVE
Raštel 7, tel. 0481 535162

K2
Ul. Oberdan 7, tel. 0481 535520

OBUTVE ZA OTROKE
Raštel 8, tel. 0481 33465

VELIKA IZBIRA • KAKOVOST • PROFESIONALNOST • PRIJAZNOST • MODA • UGODNE CENE

GORICA **KOSIČ** GORICA

DESPAR

KOMAU S.r.l.

VOŠČI VSEM KLIENTOM VESELO VELIKO NOČ

GORICA, Ul. Don Bosco 169, tel. 0481 533093

DESPAR

AGRARIA SEMENARNA

CUSSIGH BAUCON

GORICA - Ul. Corsica 7/a

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK S.N.C.

CEFARIN R. & SAKSIDA A.

GORICA - Trg Cavour 9
tel. 0481 535019

TRGOVINA JESTVIN

Maraž Škarabot

GORICA - Placuta 13
Tel. 0481 531777

Pekarna - Slaščičarna

Viatori

GORICA - tel. 0481 520905

KONFEKCIJE

DARIA PODVERŠIČ

vošči vsem cenjenim odjemalcem vesele velikonočne praznike

GORICA - Ul. Seminario 10, tel. 0481 533592

BERTOLINI

Maxi SUPERMERCATO

Specializirana veletrgovina ... z odličnimi mesečnimi ponudbami.

Velika izbira biološke hrane.

Pričakujemo vas v Mošu pri Gorici!

OB PONEDELJKIH ODPRTO DOPOLDNE

13

ČETREK, 28. MARCA 2002

V SPOMIN NA LOJZETA BRATUŽA

USPEL KULTURNI VEČER V RUPI

Tudi letos je Prosvetno društvo Rupa-Peč v svojih prostorih v Rupi pripravilo tradicionalno kulturno proslavo, ki je tokrat bila posvečena spominu Lojzeta Bratuža ob 100-letnici rojstva. Pričela se je z dvema pesmicama, ki ju je pod vodstvom Tanje Kovic ubrano izvedel domači otroški pevski zbor, nato pa je bil na vrsti slavnostni govor domačina iz bližnjega Mirna Marka Vuka, ki ga spodaj tudi objavljamo.

Osrednji del proslave je bil recital, ki so ga domiselno izvedli mladi člani Prosvetnega društva Rupa-Peč. V njem so na osnovi besedila iz znane novele pisatelja Borisa Pahorja Rože za gojavca, ki govori o preganjanju, zastrupitvi in prezgodnji smrti glasbenika in skladatelja Lojzeta Bratuža, v krajših dramskih slikah prikazali kruto usodo tega zavednega slovenskega kulturnega delavca pod fašizmom. Na koncu kulturnega večera je nastopil domači mešani zbor Rupa-Peč, ki ga že dolgo let z izkušeno roko vodi Zdravko Klanjšček. V precej prenovljeni sestavi je zapel tri umetne zborovske pesmi, ki so s svojim ljudsko naglasnim melosom primerno podprle osnovno razpoloženje proslave.

V nadaljevanju objavljamo slavnostni govor na proslavi.

Pet let je že minilo, odkar ste me prvič povabili za govornika na podobno kulturno proslavo in ko se tako oziram nazaj, se vprašam, kje se nahajamo v našem narodnem in še posebej kulturnem življenju in kam je zastavljen naš korak. Nocojšnji večer ste posvetili, kot sem obveščen, spominu Lojzeta Bratuža ob 100-letnici rojstva; to je dokaz, da se tudi mlajši rod, ki bo nastopil z recitalom, zaveda svojih korenin, kar vse prispeva k utrjevanju slovenske narodne istovetnosti.

Če pa se nekoliko ozremo naokrog po okoliških krajih, ugo-

tovimo, da poleg Lojzeta Bratuža na goriškem pokopališču počivata še dva velika Slovenca, da omenim vsaj nekatere; to sta prirodo pisec in strokovni pisatelj Fran Erjavec ter odvetnik in politik dr. Karel Lavrič. Na štandreskem pokopališču je pokopan duhovnik in politik dr. Anton Gregorčič, znan tudi kot oče slovenskega šolstva v Gorici za časa Avstro-Ogrske, na mirenem pokopališču pa počiva politik in častnik dr. Engelbert Besednjak, rojen v Gorici, ki pa je zadnje življenjsko obdobje deloval v Trstu. Naj spomnim še na duhovnika in vsestranskega kulturnega delavca Petra Butkoviča-Domna, ki je pokopan v Sovodnjah.

Nastel sem le nekaj osebnosti iz naše polpretekle zgodovine, ki so vidneje zaznamovale naš kulturni in narodni razvoj, vse to pa dokazuje, da tudi današnja slovenska stremjenja niso nastala iz nič in da tudi Slovenci enakovredno sodimo med omikane evropske narode, ki se danes združujejo pod skupno evropsko streho.

Tu v teh krajih živimo na pravem pravcem preprih, saj se nahajamo na stičišču dveh narodov, ki pa bosta že kmalu zaživela v istem širšem političnem okviru, mislim namreč na čas, ko bo Slovenija vstopila v Evropsko zvezo in bo meja med Italijo in Slovenijo, potekajoča nedaleč odtod, v fizičnem pogledu padla. To pa zlasti manjšim narodom in še posebej narodnim manjšinam prinaša nove izzive, ki jih povzročajo mednarodni kapital, globalizacija, vse večji vpliv angleščine, tu v zamejstvu še posebej italijanščine, razpad tradicionalnih vrednot in ne nazadnje tudi priliv beguncev z Vzhoda, ki s svojo stisko in revščino pomenijo resen izziv vase zaprtemu in mnogokrat presitemu razvitemu zahodnemu svetu.

Prav ob reševanju tega vprašanja je na preizkušnji naša človečnost in solidarnost. Lanskoletni 11.

september s tragedijo v New Yorku je vsekakor nesreča svetovnega pomena, ki je resno pokazala na izjemno nevarnost terorizma, a pomeni hkrati tudi vzgib, ki bo zahodno civilizacijo spodbudil k samorazmisleku, zlasti glede osnovne orientacije k resničnim vrednotam.

Popolnoma prav imajo tisti, ki opozarjajo, da za združeno Evropo niso dovolj le skupno gospodarstvo, denar in politična moč velikih, pač pa so pomembne tudi njene duhovne razsežnosti, izvirajoče na eni strani iz zahodnega izročila sv. Benedikta ter vzhodnega izročila sv. Cirila in Metoda. Potrebna pa je tudi solidarnost bogate Evrope do južnih območij revščine. Mi pa bi dodali še naslednje, solidarnost do manjših narodov in manjšin. V tem okviru se lahko najdemo tudi Slovenci, ki bomo tako v zamejstvu kot tudi v matični domovini že kmalu morali na novo premisliti naše nacionalne cilje v smislu ohranitve in okrepitve naše istovetnosti. Kakor je na eni strani razveseljiv bližnji padec meja, pa nas na drugi strani skrbi splošno brezbržnost, zlasti mlajših generacij, in upadanje življenjske sile. Biti Evropejec, to ne pomeni odpoved lastnemu jeziku in kulturi, temveč enakopravno soočanje in tekmovanje z dosežki sosedov. Ob tem pričakujemo večje razumevanje in občutljivost slovenske države za obmejna področja na Primorskem in tudi za zamejstvo, ki bi morala bolj skrbeti za rast in razvoj institucionalne in ljubiteljske kulture na tem območju. Pomembno razvojno spodbudo pričakujemo tudi od ustanovitve primorske univerze. Brez znanja in kulture tudi ni pogojev za širši družbeni in gospodarski vzpon.

Navrgel sem le nekaj problemov, ki jih občutimo v slovenskem javnem in še posebej kulturnem življenju, bistveno pa je, da se ne predamo obupu in jadikovanju. Rešila nas bo samo kvaliteta ter moralna prepričljivost in v tem duhu vam ob zaključku tega razmišljanja želim vse najboljše!

GORIŠKI VRTILJAK

ČAROBNI BOBEN ZA NAJMLAJŠE GLEDALCE

Goriški vrtiljak je s svojimi letošnjimi petimi predstavami Polžkevega abonmaja že peto sezono privabil v naša goriška gledališka hrama svoje najmlajše gledalce in jih s tem skušal navajati na odrsko umetnost in jim hkrati nudil priložnost spoznanja, kako lepo zveni slovenska beseda v ustih gledaliških umetnikov in kako se tudi mladi ljubiteljski igralci znajdejo na odrskih deskah.

V torek, 19. marca, so se malčki iz zadnjega letnika vrtcev in osnovnošolci, razen petošolcev, iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva še zadnjič podali s svojimi spremljevalci na gledališko predstavo v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki je bil s Primorskimi dramskim gledališčem Nova Gorica prvi pobudnik te izredno pozitivne gledališke ponudbe za otroke; njima sta se nato pridružila še goriški Kulturni dom in SSG. Otroci so si v dveh jutranjih ponovitvah ogledali plesno predstavo brez besed *Čarobni boben*, ki si jo je zamislila in zrežirala Jana Radovič. SSG jo je ponudilo v zamenjavo za odpadlo uprizoritev Dih, pih zeh in gib. Po prvi zbeganosti zaradi neobičajnosti odrskega prikaza so se posebno večji učenci dobro odzvali na nenavadno odrsko delo plesnega značaja, ki je prikazovalo, kako so ljudje s pomočjo Ognja, Vode, Vetra in matere Zemlje prišli do Čarobnega bobna, ki je pomiril vse njihove dolgotrajne spore.

Vihravi afriški ples Ognja, ki je divje poplesaval tudi med gledalci, je še posebno navdušil male gledalce, ki so s to uprizoritvijo odkrili raznolike plesne izraznosti, v katere so bili vtakani klasični balet, ljudski brazilski, afriški in moderni ples.

IVA KORŠIČ

voščijo vam

Gostilna
«FRANC»

Pri Francetu

Pristna domača kuhinja

Zaprto ob nedeljah

SOVODNJE OB SOČI - Prvomajska 86, tel. 0481 882038

GOSTILNA

KORŠIČ

Zaprto ob torkih in sredah

ŠTEVERJAN - Sovenca 7, tel. 0481 884248

GOSTILNA

PODVERŠIČ

GORICA, ul. Brigata Pavia 61, tel. 0481 530518

HOTEL - RESTAVRACIJA

NANUT

Hotel vedno odprt, restavracija zaprta ob sobotah in nedeljah

ŠTANDREŽ - Ul. Trieste 118, tel. 0481 21168

Gostilna

“Pri Mirotu” (Da Miro)
Mara Mužina

Zaprto ob torkih

SOVODNJE OB SOČI, tel. 0481 882017

PIERLUIGI
BUMBACA
 FOTOGRAF
GORICA, Ul. delle Monache 11
tel.-fax 0481 30866
NARDIN VOJKO

ZASTOPNIK

FORST

ŠTANDREŽ - Ul. S. Michele 324, tel. 0481 21065, fax 0481 522410

Gostilna

VID PRIMOŽIČ

PRI PAVLINU

Zaprto ob petkih

GORICA - Drevored 20. septembra 134, tel. 0481 82117

GOSTILNA

RIVAPIAZZUTTA

Roberta Maniaco

GORICA - Placuta 14
tel. 0481 537070

MESNICA

MARASSI ALDO
GORICA - Placuta 7
tel. 0481 533190
ERRE TRE

Romanut Maurizio

OPRAVLJAMO VSA ZIDARSKA DELA Z LASTNIMI STROJI

SOVODNJE OB SOČI - Ul. N. Sauro 2/G, tel. 0336 526199

Tutti di
MARKET

Emilio Povšič

GORICA - Tržaška ul. 261,
tel. 0481 21193

GOSTILNA SIRK

PRI LOVCU

SUBIDA - PLEŠIVO, tel. 0481 60531

PHOTO
 LABORATORIO
PHOTO LABORATORIO
lastnik: Carlo Sclauzero34170 GORICA - Ul. Locchi 2
tel. 0481 535165
MARKET S. ANDREA
VOŠČI VSEM CENJENIM ODJEMALCEM
VELIKONOČNEGA VESELJA POLNE PRAZNIKE

ŠTANDREŽ, Ul. San Michele 184

Trattoria Gostilna
 1870 - 1990
Devetak
 di Davetak Agostino & C. s.n.c.

Zaprto v ponedeljek in torek

 Želimo vam
 blagoslavljenost
 Velika noč!

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči), tel. 0481 882005

voščijo vam

ČLANI ZVEZE ZA PRIMORSKO NA JEREMITIŠČU

SOLIDARNOSTNI OBISK

V četrtek, 21. t.m., je Jeremitišče in njene prebivalce obiskala delegacija Zveze za Primorsko (ZZP), ki jo je vodil tajnik Marjan Sušan. Srečanje je bilo na Makučevi domačiji ob preletavanju in cvrčkanju prve lastovice, znanilke pomladi in morda tudi srečnega razpleta hudih dogodkov v zvezi z zaselkom. Goste s Koprškega so pozdravili Vanda Srebotnjak, Damjan Paulin in Oskar Pavletič. Srebotnjakova je izrazila veselje nad obiskom, saj se podpora iz matice vsakič obrestuje, kot se je to izkazalo pred kratkim. Paulin je na kratko obnovil kalvarijo Jeremitarjev, ki jim goriška občina hoče s silo odvzeti domove in zemljišča v znamenju nekega gospodarskega razvoja ob meji, ki bo ob vstopu Slovenije v Evropo zadobil popolno-

ma drugačno usmeritev. Poudaril je še druge težave, s katerimi se morajo spoprijemati Slovenci v Italiji v boju za uveljavitev pravic, ki naj bi jih zajamčil zaščitni zakon. V imenu ZZP je izrazil solidarnost in podporo Jeremitarjem ter obljubil posredovanje pri slovenskem zunanjem ministru tajnik Sušan, ki je prebral izjavo ZZP o Jeremitišču. ZZP izraža zaskrbljenost zaradi poskusa razlašanja slovenske zemlje in s tem oženja življenjskega prostora Slovencev v Italiji. Širitve štandredkega tovarnega terminala so namreč možne tudi z drugačnimi rešitvami. ZZP bo podpirala boj Slovencev za zemljo, dokler ne bo mogoče takih problemov manjšin reševati s pomočjo evropskih upravnih organov.

IK

V CERKVI SVETEGA IGNACIJA

PASIJON NA TRAVNIKU

Kot vsako leto je bil tudi letos na cvetno nedeljo v cerkvi sv. Ignacija na Travniku peti pasijon. Izvajal ga je združeni moški zbor, ki že vsa leta na ta dan poje to lepo zborovsko delo slovenskega skladatelja Franca Kimovca, znanega cerkvenega glasbenika polpretekle dobe in v svojem času zborovodje v ljubljanski stolnici, ko pa je bil tam organist drugi veliki slovenski cerkveni glasbenik, Stanko Premrl.

Letos in že lani pa je prišlo v izvedbi tega pasijona do neka-

terih novosti in prav je, da jih tu zabeležimo. Več kot pol stoletja je namreč za to skrbel Maks Komac, ki je tudi nastopal v različnih solističnih vlogah in vodil celotno izvajanje. Letos tega ni več zmogel. Zato pa mu na tem mestu izrekamo vse priznanje in zahvalo za vse, kar je v preteklosti naredil za petje v travniškem zboru. Letos je njegovo solistično vlogo delno sprejel Martin Srebrnič, že lani pa je kot evangelist nastopil Dario Bertinazzi. Vlogo Kristusa pa ima že dolga leta Stanko Jerič. Solistično vlogo je odpel tudi Silvan Bensa. Pred leti je tudi veliko sodeloval msgr. Franc Močnik. Petje je vodil Franc Valentinčič, pri orglah pa je bila Lojzka Bratuž.

Pri pasijonski maši je bilo res lepo število vernikov, ki so s tem pokazali svojo navezanost do obredov in pesmi ob zaključku postnega časa.

GOSTILNA PAOLA

Paola Ščukovt

želi vesele velikonočne praznike!

ŠTANDREŽ - Ul. Monte Sabotino 20, tel. 0481 523134

trgovina

Il bottone

Nadja Sošol

velika izbira spodnjega perila, nogavic in pižam

GORICA - Travniki 26, tel. 0481 33587

GRUPPO

IOT VIAGGI e TURISMO

INTERCONTINENTALE ORGANIZZAZIONE TURISMO

Turistična agencija IOT, ki že vrsto let sodeluje z Novim glasom pri organizaciji potovanj. Vam želi

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE.

Hkrati vas obveščamo, da smo pri agenciji IOT vedno na razpolago za katerokoli željo ali potrebo.

AGENCIJA IOT - GORICA

TURISTIČNI URAD: ul. Oberdan 16, tel. 0481 533838, fax 0481 531780

URAD ZA SKUPINSKA POTOVANJA: Corso Verdi 22, tel. 0481 530900, fax 0481 530169.

OBVESTILA

VSIGORIŠKI Slovenci so vabljeni v stolnico na velikonočno slavo. Predsedoval bo goriški nadškof. Pričetek ob 6.30.

POTOVANJE Z NOVIM GLASOM v Andaluzijo v Španijo. Vse prijavitelce na potovanje naprošamo, da do 12. aprila 2002 poravnajo na naših uradnih v Gori in Trstu celotne stroške potovanja.

TEKMOVANJE NAJLEPŠIH pihov na Vrhu sv. Mihaela. Otroke vabimo, naj na Veliko noč prinesejo vsaj deset minut pred slovesno mašo ob 11. uri s seboj pih, da bodo tako lahko razstavljeni.

DAROV

ZA LAČNE otroke: N.N. Ašči 50,00 E.

ZA MISIJONARJA Danila Lisjaka: druž. Aleš Komjanc 50,00; N.N. 100,00 E.

SESTRE IN bratje v blag spomin na Nado: za cerkev v Gabrijah 50,00; za otroke misijona g. Lisjaka 50,00; za ustanovo Via di Natale v Avianu 50,00 E.

ZA SKLAD Mitja Čuk: v hvaležen spomin na botro Tončko Myrta 150,00 E.

ZA SEDEJEV dom v Števerjanu: v spomin na Karolino Komic mladina cerkvenega pevskega zbora 70,00 E.

NEVA IN Andrej v spomin na starše Tulliota in Nado: za cerkev v Gabrijah 100,00, za misijon p. Kosa 100,00, za Sveto Goro 50,00 E.

ZA CERKEV v Števerjanu: v spomin na Franca Rustjo Jasna z družino 20,00; N.N. družina ob poroki 154,94; Ksaverij Ro-

žič 20,00; druž. Hlede z Bukovja 10,00; N.N. ob blagoslovu kmečkega stroja 50,00; namesto cvetja pok. Milki v Argentini sestra Angela z druž. 60,00, sestra Zana ter nečaki Mirjam, Darko, Silvan in Rinaldo 60,00 E.

ZA CERKVENI pevski zbor v Števerjanu: v spomin na pok. sosedo Karolino Komic Nežica in Anastazija 50,00 E.

ZA CERKEV na Peči: novoporočenca Mitja in Katerina 50,00; Marija Žgavec Čevdek z druž. v spomin na sestrično Jelko 30,00; Helena, Bojana in Elvira z družinami v spomin na Jelko Albin Covi 20,00; Danica Juren Cotič za cvetje 20,00 E.

ČESTITKE

Milku Di Battista čestitajo in se z njim veselijo ob uspešno zaključenem studiju na tržaški ekonomski fakulteti nekdanji sošolci z učiteljicami s Števerjana. Novopečenemu doktorju prav iz srca nazdravljajo.

Sekcija stranke Slovenske skupnosti za Števerjan se pridružuje čestitkam ter članu Milku Di Battisti želi polno uspehov na strokovni poti.

SOŽALJE

Popravek: ker je v prejšnji številki pomotoma izpadel podpis, ponavljamo sožalje, g. Levstiku pa se opravičujemo za ne-ljubi spodrsilaj. "Ob prerani izgubi prof. Nade Žerjal-Zaghet, moje svakinje, izražam hčerki Nevi, sinu Andreju in vsem sorodnikom moje občuteno sožalje. Namesto cvetja poklanjam 50,00 E v tiskovni sklad Novega glasa. Vinko Levstik."

V SPOMIN NA BOGOMIRA ŠPACAPANA

Na belo nedeljo, 7. aprila, bo ob 16. uri v župnijski cerkvi v Podgori maša in koncert velikonočnih pesmi v spomin na Bogomira (Mirka) Špacapana, ki je umrl pred petimi leti med velikonočno procesijo v Brestovici. Mašo bo daroval prelat msgr. Ivan Merlak iz Ljubljane, priložnostni govor pa bo imela prof. Lojzka Bratuž. Sledil bo koncert velikonočnih pesmi v izvedbi zborov Fantje izpod Grmade, Sovodenskih deklet ter cerkvenih pevskih zborov Štandrež in Miren. Kot izredni gostje bodo nastopili cerkveni pevci iz Šentjurja pri Celju. Spomin na pokojnega Bogomira Špacapana bo torej praznik cerkvenega petja, polnega velikonočnega veselja in upanja, na katerega organizatorji PD Podgora vabijo vse ljubitelje lepega in ubranega liturgičnega prepevanja, ob spominu na človeka, ki mu je bil res predan z vsem srcem.

KNJIGA O VOJNI V JUGOSLAVIJI

V petek, 23. t.m., je bila v Kulturnem domu v Gorici predstavitev knjige (v italijanskem jeziku) o desetletni vojni v nekdanji Jugoslaviji. Knjigo, ki nosi naslov *La guerra dei dieci anni (Jugoslavia 1991-2001)* je izdala milanska založba Il Saggiatore. Predstavil jo je evropski poslanec Dimitrij Volčič, sodelovala pa sta kot glavna avtorja časnikarja Barbara Gruden z italijanske radiotelevizije ter Alessandro Marzo Magno, časnikar tednika *Diario*.

Volčič je obširno predstavil stanje v Jugoslaviji oz. ob koncu te politične tvorbe, ki se je nekako začela v Sloveniji in z njenim postopkom za osamosvojitve. Evropski poslanec je nato osvetlil razne znane in manj znane dogodke, ki so botrovali razkroju nekdanje SFRJ. V razpravi sta sodelovali tudi oba prej omenjena avtorja tega obširnega dela.

restavracija
Vogrič

vošči svojim obiskovalcem v zamejstvu in matični domovini blagoslovljeno Veliko noč!

ŠTEVERJAN
Klanec 23
tel. 0481 884095

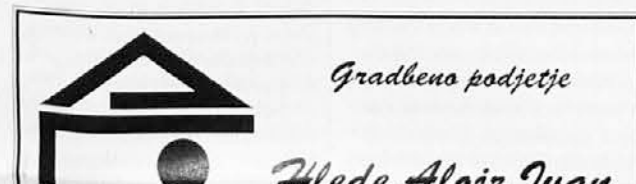
Zaprto ob torkih in sredo

ROMAN BAR

Nadja in Roman Cotič

vošči vsem blagoslovljene praznike

GORICA - Travniki, vogal ul. Roma in ul. Oberdan

Gradbeno podjetje
Hlede Alojz Ivan

ŠTEVERJAN - Dvor 13, tel. 0481 884015

Mehanični pribor

Daniela Puia

GORICA - Ul. Trieste 271
tel. in fax 0481 520250

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA - VRATA - OGRAJE

RADISLAV LEOPOLI

GORICA - Ul. Brigata Pavia 46, tel. 0481 531941

VOŠČILO TREM SLOVENIJAM:

... in nikoli več trpljenja velikega petka slovenskemu narodu, temveč samo resnično vstajenje in zmaga dobrega nad zlim.

Rane, ki jih je zlo prizadelo Slovincem, so še vedno odprte in kljub Vstajenju bolijo. Daj Bog, da bi se kmalu zacelile!

Vinko Levstik

DIPLOMAT Hotel ***
in
EURO Restaurant

GORICA - Corso Italia 63, tel. 0481 82166, fax 0481 31658,
e-mail: levstik.vinko@eurodiplomahotel.it

GRUPPO IOT VIAGGI e TURISMO

INTERCONTINENTALE ORGANIZZAZIONE TURISMO

Turistična agencija IOT, ki že vrsto let sodeluje z Novim glasom pri organizaciji potovanj. Vam želi

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE.

Hkrati vas obveščamo, da smo pri agenciji IOT vedno na razpolago za katerokoli željo ali potrebo.

AGENCIJA IOT - GORICA
TURISTIČNI URAD: ul. Oberdan 16, tel. 0481 533838, fax 0481 531780
URAD ZA SKUPINSKA POTOVANJA: Corso Verdi 22, tel. 0481 530900, fax 0481 530169.

JESTVINE

SEMOLIČ SILVANO

GORICA - Raštel 49
tel. 0481 81113

iDi ITALIJANSKI DISKONT

Semolič Silvano

GORICA - Ul. Kugy 28,
pri mejnem prehodu
Rožna dolina
tel. 0481 550589

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

Iz srca vam želimo, naj bo vam in najdražjim res blagoslovljena Velika noč!

GOSERVIS d.o.o. - s.r.l.

GORICA - Ul. Roma 20, tel. 0481 537386, 0481 537020, fax 0481 536667

15

ČETRTEK,
28. MARČA
2002

BENEŠKA SLOVENIJA

TRINKOV KOLEDAR ZA LETO 2002

GORIŠKA KRONIKA

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES: IZJAVA
S SREČANJA Z JEREMITARJIPROTI PRAVNEMU
RAZLAŠČANJU
JEREMITIŠČA

Slovenska javnost doma in po svetu že več časa zaprepadena in zaskrbljena opazuje obnovljene pritisk, ki jih nad Slovenci v Italiji izvajajo desno usmerjene lokalne in državne oblasti. Globalni zaščitni zakon je leto dni po njegovem sprejetju še vedno mrtva črka na papirju. Kot pogosto doslej italijanske oblasti zamujajo z dotacijami za slovenske kulturne ustanove, kar ogroža njihovo normalno poslovanje in celo sam njihov obstoj. V teku so poskusi ukinitve že pridobljenih in z ustavo ter mednarodnimi sporazumi zajamčenih manjšinskih pravic (dvojezični napisi, popisni obrazci, osebne izkaznice idr.). Priča smo politično motiviranim sodnim prijavam in procesom proti vidnim predstavnikom Slovencev v Italiji, vključno z duhovščino, in to zlasti proti tistim, ki razgaljajo dvoličnost italijanskih oblasti in dosledno vztrajajo na uresničevanju zakonsko zajamčenih pravic.

V kontekst vseh teh pritiskov sodi tudi arogantno odnošanje goriške občinske uprave do prebivalcev zaselka Jeremitišče, ki jim grozi z razlastitvijo zemlje, z uničenjem zaselka in z njihovo razselitvijo. In to na podlagi več deset let starega regulacijskega načrta za gradnjo obmejnega tovarnega postajališča, ki bo z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo praktično ukinjeno. Končno se je v zadnjem času tudi Slovenija uradno odrekla gradnji proste carinske cone na tem območju, kar je dokaz več, da postaja gradnja načrtovanega postajališča nesmiselna. Postopek je tudi pravno in proceduralno vprašljiv. Prvič, ker je v nasprotju z do-

ločbami zaščitnega zakona (št. 38/2001). In, drugič, ker je bilo izvajanje že sprejetega italijanskega zakona, ki odpravlja institucijo razlastitve zemlje, časovno odloženo, z očitnim namenom, da bi lahko goriška občinska uprava v tem času izvedla načrtovano razlastitev. Poleg tega slednja ne upošteva mnenja spomeniškega varstva, ki je zaščitilo ostanke cerkvice v Jeremitišču.

Navedeni pritiski in kršitve pomenijo napad na osnovne človekove in manjšinske pravice, ki naj bi predstavljale enega temeljnih kamnov združujoče se Evrope. Hkrati zastrupljajo odnose in destabilizirajo prostor ob meji, kar je v nasprotju, ne samo z evropskimi integracijskimi naporji, ampak tudi z duhom miru in sožitja, na katerem je zgrajena povojna Evropa. Zato pozivamo slovenske oblasti, zaveznike države iz druge svetovne vojne in pristojne evropske organe, da odločno posredujejo pri italijanski vladi, da preneha s pritiski na slovensko manjšino ter ji prizna z ustavo in mednarodnimi sporazumi zajamčene pravice. Goriške občinske oblasti pa naj v celoti izključijo Jeremitišče iz načrta širjenja goriškega tovarnega postajališča, ki ni samo sporen projekt, ampak je tudi izvedljiv brez rušenja Jeremitišča.

FRANCI FELTRIN - PREDSEDNIK
SLOVENSKE KONFERENCE SSK

Predlog naslovnikov za dostavo izjave:

- Kučan, Drnovšek, Rupel
- ambasadam zaveznih držav v II. svet. vojni
- večjim slovenskim in vsem obmejnim medijem
- evropskim organom (...)

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO SLOVENSKE SKUPNOSTI

REFERENDUM BO!

Odgovor občinskih garantov glede sprejemljivosti referendumskih vprašanj o tovarnem postajališču in o Jeremitišču je zakoličil pravico občanov, da se uprejo krivičnim sklepom občinskega odbora in občinskih uradov z edinim sredstvom, ki jim je na razpolago: to je z zbiranjem podpisov za ljudsko posvetovanje.

Izid takega glasovanja seveda ni vnaprej znan in verjetno bo treba uporabiti vse sile, da bo za Jeremitarje pozitiven, je pa le način, da se večji del goriškega prebivalstva izreče o nesmislu nadaljevanja razlaščenja zelenih površin. Nam Slovincem pa daje možnost, da složno podpremo boj Jeremitarjev za njihovo imovino, ki je istočasno boj za slovensko zemljo, kjer koli je v nevarnosti. Narod, ki nima zemlje, se vtopi v večini, zato ta problem Jeremitarjev tako močno čutimo in bomo naredili vse, da ne bodo oškodovani, sicer bo to izguba za nas vse.

Občinska uprava je poiskala vse izgovore, da problem to-

vornega postajališča ne postane predmet referendumskega soočanja, ker se očitno boji, da bi občani sami zavrnili njegovo dokončanje. Vendar že samo dejstvo, da je vprašanje o ohranitvi Jeremitišča prestalo preizkušnjo gotovo nam nenaklonjenih občinskih garantov, pomeni, da bo občinska uprava morala odnehati z vsakim posegom, vsaj dokler bo referendum v teku. To je prvič, da goriška občina sprejme ljudsko posvetovanje, saj je do sedaj vedno dobila izgovore o nedopustljivosti raznih predloženih vprašanj. Zmaga štandreske vaške skupnosti in torej vseh goriških Slovencev je torej že v tej odločitvi drugega referendumskega vprašanja, ki ga spričo jasnosti in enostavnosti še tako nasprotna občinska uprava kratkoma ni mogla ovreči. Zdaj bomo morali vsi skupaj doseči ostalih tisoč tisoč podpisov prav zato, da se proces ne ustavi in da bo občina čutila pritisk ljudstva proti nadaljnjim razlastitvam.

BOGATO PRIČEVANJE IZ VIDEMSKÉ
POKRAJINE

Najpomembnejša manifestacija Slovencev iz videmske pokrajine, Dan emigranta, je že vrsto let priložnost, ko odgovorni pri KD Ivan Trinko predstavijo in ponudijo vsem prisotnim koledar, ki nadaljuje svetlo tradicijo Trinkovega koledarja prejšnjih desetletij. Trinkov koledar je začel izhajati v Belgiji v letih 1953-1957, od leta 1958 do danes ga objavlja v zamejstvu. Od leta 1991 nas koledar spremlja z bogatejšim formatom, saj lahko mirno govorimo o pravi knjigi. Trinkov koledar ima za sabo vsebinsko pomembno tradicijo, od žepne knjižice se je danes razvila prava publikacija, pri kateri sodelujejo številni sodelavci, vendar njegova vsebina je ostala zvesta tradiciji.

Trinkov koledar za leto 2002 je doživel uradno predstavitev tudi v prostorih KD Ivan Trinko. Tokrat bomo torej podrobneje predstavili nadvse bogat in zanimiv zbornik, v katerem bo vsako leto lahko našel članek ali zapis, ki ga bo privlačil, saj je pestrost ob kvaliteti ena od pomembnih lastnosti vsakoletne publikacije. Trinkov koledar za leto 2002 šteje približno 230 strani, oblikovali pa so ga številni domači avtorji. Tudi letos torej lahko mirno trdimo, da gre za zbornik, ki nam nudi najpristnejši utrip življenja, ljudi, literarnega ustvarjanja in zgodovinskih pričevanj slovenske narodnostne skupnosti, ki živi na Videmskem.

Trinkov koledar je založilo istoimensko slovensko društvo,

za katerega odgovarja Marino Vertovec, uredili pa so ga Živa Gruden, Jole Namor in Lucia Trusgnach, izdajo pa je omogočilo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Tudi letos lahko beremo koledar v več vsebinskih sklopih.

Koledarski del je posredoval kot vsako leto tarbijski župnik Emil Cencig, ki ponuja tudi predstavitev letošnjega leta in nadvse dragocene vsakoletne ljudske modrosti. Naš današnji dan je naslov vsebinskega dela, ki je vezan na politične in družbene novosti, ki smo jih kot skupnost doživeli v prejšnjem letu. Mimo odobritve zaščitnega zakona seveda ne gre. O njem piše Stojan Spetič, Jole Namor pa politično razmišlja o letu 2001 z beneškega zornega kota, medtem ko Lojze Peterle obsega zapis o desetletnici Republike Slovenije. Poglavje Popotovanja ponuja zapise na versko tema-

ERIKA JAZBAR

tiko, Rast iz zgodovine pa je vezano na polpreteklo dogajanje v naših krajih ter o pomnikih letega in življenja oz. novostih, ki iz tega izhajajo. Najpristnejši del Trinkovega koledarja nam predstavlja utrip beneške besedne ustvarjalnosti. V beneškem narečju in rezijanski ter v slovenskem knjižnem jeziku spoznamo marsikaj zanimivega o ljudskem izročilu in navadah med Slovenci, ki živijo v videmski pokrajini. Trinkov koledar se oddolži tudi glasbenemu ustvarjalcu Kekku, ki je utihnil lansko leto in je predstavljal eno od glavnih duš Senjama beneške pesmi Ivan Rutar pa piše o dr. Joži Lovrenčiču ob 50-letnici njegove smrti.

Pavel Petričič objema v tehten zapis delovanje Beneške galerije v Špetru, Ksenija Majovski pa je tudi letos poskrbela za dragoceno bibliografijo lanskoletnih izdaj iz videmske pokrajine. Trinkov koledar bogati res posebno prilogo, ki ponuja vsem bralcem plakate razstav in publikacije, ki so nastale ob pomembnejših družbenih in kulturnih dogodkih v sklopu Beneške galerije in v organizaciji Društva beneških umetnikov.

Trinkov koledar za leto 2002 je torej tudi letos nadvse zanimiva publikacija, ki ob dragocenih zapisih nudi pomembno dokumentarno pričevanje o naši narodnostni skupnosti, ki živi v videmski pokrajini.

PREDSTAVITEV V TERU

R. DAPIT IN
TERSKA IMENA

Dne 16. t.m. je bil v Teru res poseben večer. Na njem so predstavili dragoceno publikacijo, strokovno raziskavo, za katero je poskrbel prof. Roberto Dapit, ki ga vsi poznamo kot izvrstnega poznavalca Rezijanske doline in njenih ljudi. Tokrat se je docent furlanščine na ljubljanski univerzi pogledal v Tersko dolino ter preučil priimke in hišna imena v občini Bardo. Na pobudo domače občine, ki je potrebno finančno podporo črpala iz deželnega zakona, je tako nastala zajetna publikacija. Na res dobro obiskanim predstavitev večeru so ob avtorju sodelovali tudi domači župan Noacco ter odlični poznavalec terskega narečja in slovenskega kulturnega izročila prof. Pavle Merku, ki je z zelo pohvalnimi besedami predstavil avtorja in njegovo delo, ob tem pa spregovoril o priimkih v slovenski Benečiji od prvih zgodovinskih pričevanj do najzgodnejših, ki se pojavljajo v tej dolini in pričajo o jezikovno-kulturnem kontekstu neke zemlje. Velja povedati, da je prof. Merku posredoval Dapitu tudi potrebno gradivo, ki ga je začel zbirati v terski dolini od 60. let dalje, mlad raziskovalec pa je omenjene zgodovinske akte nadgradil z raziskovalnim delom v arhivih in na terenu; Dapit je namreč raziskovalec, ki obvlada domala vsa narečja, ki se govorijo v teh krajih.

Sobotna predstavitev je, kot rečeno, bila res občutena, saj je bila zelo dobro obiskana, kar potrjuje, da je zanimanje za izročilo terske doline še kako prisrcu vsem, ki v teh krajih živijo.

EJ

GLOSA JURIJ PALJK

O BLAGOSLOVU

A bomo tokrat ostali kar pri navadnem kruhu, tistem, ki ga je danes, hvala Bogu, dovolj, včasih še preveč in ga zato mečejo tudi stran, kar je, milo rečeno, velik greh. In smo prav zato danes priče tudi grdi stvari, ki se ji reče izgubljanje vrednot, izgubljanje simbolov in prav kruh je na tem, da bo v naši današnji presiti in prebogati družbi izgubil, počasi a vztrajno se sicer to že dogaja, vsako notranjo, simbolno vrednost, ki jo za nas, vsaj nekatere med nami, hvala Bogu, še ima.

Napisali smo, da ima kruh danes še vedno v sebi tako veliko simbolno vrednost, da še vedno zmore ostati vrednota in simbol obenem, za nekatere izmed nas, ne za vse, in to predvsem zato, ker smo sami imeli v otroških letih vzgojo, ki je kruhu posvečala veliko pozornost in veliko spoštovanje, kot da bi bil kruh sveta stvar, kar navsezadnje tudi danes je, pa čeprav ga mečejo v smeti. Morda pa je prav zaradi tega še bolj svet!

Veliko bogastvo naše potrošniške in egoistične družbe je krivo, če današnji človek izgublja mero za vsako stvar, če je izgubil odnos do kruha in posredno do pšeničnih polj, do kvasa, vode, do vsega, iz česar je kruh, da niti ne govorimo o tem, kako se je izgubil prav vsak občutek za mero in dostojnost, kako vsi po malem izgubljam simbole, vrednote in z njimi tudi najlepši del samih sebe.

Pa naj si nihče ne misli, ne navivno in ne nesramno, kako si želim ponovno tistih "starih, dobrih časov", ker tistih časov nikdar ni bilo. Naši stari starši so stradali, dobesedno trpeli za lakoto in to tako pred prvo, med prvo svetovno vojno in po njej; naši starši stradali niso, bili pa so lačni kruha, to pa gotovo večina od naših staršev. In to tako pred drugo svetovno vojno kot med vojno in seveda takoj po njej. Mi, ki smo njihovi otroci, hvala Bogu, stradali in bili lačni kruha nismo nikdar bili, živeli pa smo, kdo bolj, kdo manj, v pomanjkanju. V dolgih in mrzlih zimskih večerih, ko se je kurilo samo v kuhinji, smo ob štedilniku poslušali zgodbe o kruhu in o velikem pričakovanju otrok pred prazniki, pred Veliko nočjo, ko so otroci vedeli, da bo mami, naši babici, le uspelo speči velik hlebec belega kruha. Poslušali smo dolge zgodbe o kruhu, ki ga ni bilo nikdar dovolj, tudi v primeru, da je že bil. Stari očetje so nam govorili o ujetništvih in sestradanih otrocih v Rusiji, očetje o ujetništvu v Afriki in oboji so govorili o tem, da kruha ni bilo. Stare mame in naše matere so pripovedovale dolge zgodbe o tem, kako so dajale predragoce moko na stran, da je za praznike ni zmanjkalo in se je lahko v "krušni peči zasvetil velikonočni kruh, tako bel, da si skoraj oslepel, ko si ga zagledal!"

Živeli smo skromno, zelo skromno za današnje razmere

in današnji čas. Starši in tudi učitelji v šoli so nas naučili imeti pošten odnos do kruha, ki bi ga lahko strnili v to misel: če ga ne moreš pojesti do konca, ga lepo neseš domov, da ga boste dali živalim!

Kruha nismo nikdar metali stran! Kruh je bil sveta stvar!

In blagoslov kruha na velikonočno soboto, na veliko soboto, je bil dogodek, ki je bil tako nabit s simboliko prazničnosti, veselja in pričakovanja, a tudi globokega spoštovanja do lastnega dela in obenem pravice do praznika, ki mu je danes ne najdemo primere v naši družbi!

V velikonočni košek so vedno položili tudi in predvsem kruh, pravkar spečen kruh, ki so ga nesli k blagoslovu. Kakšna sreča doživeti dvojni blagoslov: najprej dejstvo, da je kruh blagoslovila mati s tem, da ga je zamesila in spekla in ga je potem v cerkvi blagoslovil še duhovnik v mašni opravi, visoko je dvignil roke, ko je molil in blagoslovljal, kruh in nas, naše življenje!

Zato nam danes kruh še vedno pomeni sveto stvar in prav zato ga bomo z otroki tudi letos nesli k velikonočnemu blagoslovu.

Samo tako lahko upamo, da se bodo tudi naši otroci od nas in našega načina življenja najprej, a tudi od blagoslova kruha, najprej naučili in takoj nato tudi začutili tisto notranjo vrednoto in simboliko kruha, brez katere bi bili danes v naši bogati in razvijeni družbi vsi veliko bolj revni.

POLEMIČNE RAZPRAVE O VSTOPU SLOVENIJE V ZVEZO NATO

MARJAN DROBEŽ

Sedanji dogodki v Sloveniji so že pretežno politično navdahnjeni in spadajo k postopnemu ustvarjanju vzdušja za nekaj volitev, ki bodo jeseni oz. proti koncu tega leta. Volilci bodo izbirali nove svetnike občin, župane, svetnike državnega sveta in novega predsednika države. Kar zadeva dogajanja v zadnjih dneh so bila najvažnejša nadaljevanje stavke zdravnikov in zobozdravnikov, članov sindikata Fides, nadaljevanje in poglobitev razprav o primernosti vstopa Slovenije v zvezo Nato ter izplačilo zadnjega obroka odškodnine za zapuščenost imetje italijanskih optantov iz Slovenske Istre.

Tako imenovana mehka stavka zdravnikov in zobozdravnikov, ki delajo le v rednem delovnem času, odklanjajo pa nadurne obveznosti, se nadaljuje. Stavkajoči, ki jih vodi njihov sindikat Fides, obtožujejo državo, da noče izpolniti njihovih zahtev, ki pa za javnost niso dovolj prepričljivi. Ponavljajo razloge za izenačenje njihovih plač s prejemki sodnikov, toda vladna pogajalska stran je predložila podatke, da so plače v obeh dejavnostih že izenačene. Obe pogajalski skupini se strijnjata, da so zdravniki preobremenjeni, zaradi česar bi morali zmanjšati njihove obveznosti. Minister za zdravje dr. Dušan Keber je preobremenjenost zdravnikov potrdil, a je dodal, da so mnogi preobremenjeni na lastno željo, ker si z dodatnim delom izboljšujejo življenjske razmere. Med direktorji bolnišnic, zdravstvenih

domov in drugih zdravstvenih ustanov o tem vlada tiho soglasje, saj je za plačilo prekomernega dela potrebno manj sredstev, kot pa bi jih zahtevale nove zaposlitve. Sindikat Fides zahteva zaposlitev novih zdravnikov, s čimer soglašata tudi vlada. Seveda pa nove zaposlitve niso mogoče v kratkem času, tudi zato, ker je v Sloveniji veliko pomanjkanje zdravnikov. Zdravniška zbornica pa nasprotuje zaposlovanju zdravnikov iz tujine, predvsem iz držav na območju nekdanje SFRJ. V Sloveniji dela sedaj okoli 4.500 zdravnikov, do leta 2010 pa bi jih potrebovali, tako minister za zdravje dr. Dušan Keber, nadaljnjih okoli 750. Spričo takega stanja bodo povečali število vpisov na Medicinsko fakulteto v Ljubljani, morda pa tudi ustanovili novo medicinsko fakulteto v Mariboru. Minister je tudi opozoril, da v zdravstvenih ustanovah porabijo kar 60% razpoložljivega denarja za plače osebja, pri čemer so zdravniki, ki so jim leta 1996 občutno povišali plače, na prvem mestu.

Za prenehanje stavke je poskušal posredovati predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, ki se je v pogovoru s predsednikom sindikata Fides dr. Konradom Kuštrinom (zaposlen je v splošni bolnišnici dr. Franca Derjanca v Šempetru pri Gorici) ponudil, da se v pogajanja vključi tudi sam. Predsednik države Milan Kučan je zdravnike in zobozdravnike pozval, naj prenehajo s stavko, ker da se bo sicer njihov ugled zmanjšal. Tudi v javnomnenjskih raziskavah je čedalje več tistih, ki naspro-

tujejo nadaljevanju stavke, zaradi katere so ponekod že zmanjšali pravice bolnikov.

SLOVENIJA NAJ BO SPREJEMLJIVA ZA NATO

Nadaljuje se soočanje stališč o tem, ali naj se Slovenija zavzema, da bi bila sprejeta v zvezo Nato, ali pa nam članstvo ni potrebno. Stranka mladih predlaga, da bi o tem izvedli referendum, čeprav še ni gotovo, da bo Slovenija v članstvo sploh povabljen. Svoja stališča glede vključevanja v zvezo Nato je 21. t.m. predstavil Slovenski odbor za Nato, v katerem sta najbolj vplivna in aktivna zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in predsednik Socialdemokratske stranke Janez Janša. Na predstavitvi sta utegnili vpisov na Medicinsko fakulteto v Ljubljani, morda pa tudi ustanovili novo medicinsko fakulteto v Mariboru. Minister je tudi opozoril, da v zdravstvenih ustanovah porabijo kar 60% razpoložljivega denarja za plače osebja, pri čemer so zdravniki, ki so jim leta 1996 občutno povišali plače, na prvem mestu.

mo dobili povabila". Člani slovenskega odbora za Nato in drugi navzoči iz občinstva so po uvodnih predstavitvah večinoma kritizirali enostransko, "potuhnjeno" protinatovsko medijsko podobo v Sloveniji, katere akterji "delujejo kot naoljeni stroj". Slišati je bilo tudi mnenje, da si ob vzpostavitvi neodvisne države Slovenije nihče ni mogel predstavljati, da bo kdaj kasneje treba ustanoviti tudi odbor za obrambo Nata.

Za odnose z Italijo je pomembno sporočilo zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla, na srečanju s časnikarji 20. t.m., da je Slovenija izplačala zadnji obrok odškodnine za zapuščenost imetje italijanskih optantov v Slovenski Istri. Izplačala ga je že 3. januarja v znesku nekaj več kot pet milijonov dolarjev, in sicer na poseben račun pri Dresdener banki v Luksemburgu. Celoten znesek odškodnine je znašal več kot 57 milijonov dolarjev, za odškodnino pa sta se Italija in tedanja Jugoslavija dogovorili v t.i. rimskem sporazumu, sklenjenem leta 1983. Zunanji minister je ob tem poudaril, da je Slovenija izpolnila vse svoje obveznosti iz naslova odškodnine italijanskim optantom za njihovo premoženje, zapuščenost v Slovenski Istri. "Tako smo poravnali svoj dolg do Italije, Slovenija pa zdaj pričakuje, da bo Italija ta sredstva čimprej prevzela", je dejal dr. Dimitrij Rupel. Žal pa ima Italija, tako neuradno poročajo iz Rima, še zmeraj nekatere pridržke glede statuta dela imovine italijanskih optantov iz Slovenske Istre.

ODPORNIŠKO PESNIŠTVO

V Goriškem muzeju v gradu Kromberk je bil v torek, 19. t.m., nov dogodek ob praznovanju 50-letnice ustanovitve te ustanove. Gre za predavanje z naslovom *Slovensko odporiško pesništvo pod italijanskim fašizmom (pred drugo svetovno vojno, 1920-1941)*, ki ga je imela dr. Marija Stanonik, znanstvena svetnica Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Potem ko je poudarila zgodovinsko dejstvo, da so se za slovensko prebivalstvo na Primorskem po prvi svetovni vojni in potem, ko je z rapalsko pogodbo prišlo pod Italijo, začeli hudi časi, je dejala, da tedanje razmere najbolj neprednostno prestreza in ohranja pesništvo. Pri tem pa je treba vedeti, da slovensko odporiško pesništvo na Primorskem ni zamejeno z letnicama 1941-1945,

ampak se je začelo že veliko prej. Predavateljica je po splošnem opisu dogajanja predstavila zbrano pesniško gradivo v sedmih razdelkih, in sicer: Pesnjenje zase, Pesnjenje slovenskih vojakov v italijanski vojski, Pesnjenje v ilegali, Pesmi članov narodnorealizacijske organizacije TIGR, tudi obsojencev na II. tržaškem procesu, Pesnice, Duhovniki, Pesniki in drugi v pregnanstvu in v begunstvu. O vsem tem je predavateljica navedla veliko podrobnosti in spoznanj iz svojega preučevanja in raziskovalnega dela.

Naslednje predavanje v Goriškem muzeju bo 26. t.m. ob 20. uri. Imela ga bo docentka dr. Marta Verginella iz Trsta, naslov njenega predavanja pa bo *Mit o slovenskem Trstu, zamisljanje naroda med tržaškimi Slovenci v 19. stoletju*.

V MESTNI OBČINI NOVA GORICA

STRATEGIJA ZA RAZVOJ TURIZMA

Mestni svet mestne občine Nova Gorica je potrdil strategijo za razvoj turizma, dokument, ki so ga pričeli takoj ureničevati. V njem so naštet področja, ki naj bi čimprej in neposredno prispevala k napredku dejavnosti, ki je pomembna tudi z vidika bližnjega sprejema Slovenije v Evropsko unijo. V nastajanje strategije so bili vključeni številni strokovnjaki s področja turizma, z njim povezane druge dejavnosti in tudi različna društva in organizacije. Tudi občani so v posebni poizvedovalni anketi podprli turizem in nakazali smeri razvoja te dejavnosti. Pri presoji sedanjega stanja turizma se je pokazalo, da je ta panoga odvisna predvsem od italijanskega tržišča, to je od obiska v novogoriških igralnicah družbe HIT. Pregled gostinstvo-turističnih zmogljivosti je potrdil pomanjkanje prenočitvenih zmogljivosti na vseh ravneh, od kampov do hotelov najvišje kategorije. Vendar pa to pomanjkanje, dodajmo, ne more biti posebej aktualno in pereče, ker hkrati ugotavljajo, da tudi sedanje premajhne zmogljivosti niso dovolj zasedene. V mestno občino Nova Gorica, upoštevana sta predvsem mesto in trnovsko-banjska plano-

ta z Lokvami, prihajajo gostje zlasti v poletnem času. Zasedenost restavracij in drugih gostišč oz. javnih lokalov je v povprečju komaj okoli 40 %, v hotelih pa je zasedenost približno 45% njihovih zmogljivosti.

Avtorji turistične strategije pričakujejo, da bodo do l. 2007 iz različnih virov obveznih po zakonu ali drugih predpisih zbrali skoraj 2 milijardi 600 milijonov tolarjev za nove naložbe. Taka pričakovanja so po našem mnenju preoptimistična tudi zato, ker izhajajo iz prepričanja, da bo turizem prejel pomoč tudi iz strukturnih skladov EU. V Novi Gorici namreč nimajo nobene celovitne projekta, da bi se lahko na natečaju potegovali za omenjena evropska sredstva. Tudi sicer so natečaji za prispevke EU zelo strogi in zahtevni.

Spričo omenjenih in nekatere drugih razlogov se zdi težko uresničljiva napoved, zapisana v strategiji za razvoj turizma v mestni občini Nova Gorica. Po tej napovedi naj bi v turizmu leta 2010 dosegli 100 milijard tolarjev prihodka, gostov oz. turistov naj bi bilo 3 milijone, hkrati pa naj bi do tedaj občutno zmanjšali odvisnost turističnega gospodarstva od italijanskega tržišča.

ŠE O ODSEKU HITRE CESTE RAZDRTO - VIPAVA

SKUPINA ZA POSPEŠITEV GRADNJE

Omenjena skupina javnih osebnosti z raznih področij bo usklajevala pobude za nadaljnji potek gradnje odseka Razdrto-Vipava, ki naj bi ga, sodeč po sedanjih načrtih, začeli graditi šele leta 2007. Skupina bo vztrajala, da se v načrtu graditve avtocestnega omrežja v Sloveniji omenjeni odsek sprejme kot prednostni do leta 2005. Podpora takemu stališču je izre-

kel tudi Anton Šajna, državni sekretar v Ministrstvu za promet in zveze. V sporočilu za javnost, ki ga je javnim občilom, med njimi Novemu glasu, poslala svetovalka mestne občine za stike z javnostmi, Miroslava Kržinič, je zapisano, da je bila skupina za pospešitev gradnje omenjenega odseka ustanovljena "zaradi neangažiranosti občin Ajdovščina in Vipava ter nekatere-

rih poslancev do tega vprašanja in spriču vse večjih težav, ki jih ima država z zagotavljanjem sredstev za dokončanje t.i. cestnega križa. V omenjeno skupino bodo vključili tudi predstavnike sosednjih občin, tudi Ajdovščine in Vipave, če bodo le-ti izrazili tak interes".

V skupini oz. iniciativnem odboru za pospešitev gradnje odseka hitre ceste Razdrto-Vipava so sodelovali tudi nekdanji predsednik izvršnega sveta (vlade) Slovenije Dušan Šinigoj, kar morda pomeni njegov povrtek v javno in družbeno življenje.

NASTOP MEPZ LOJZE BRATUŽ V IDRJI

V nedeljo, 24. t.m., je MePZ Lojze Bratuž iz Gorice nastopil na reviji Primorska poje, ki je bila v popoldanskih urah v osnovni šoli v Idriji. Med šestimi nastopajočimi zbori je goriški sestav kot zadnji na programu zapel pod taktirko Bogdana Kralja pet pesmi, med katerimi je bila tudi Quaggiatova Pesem Gorici, zložena ob tisočletnici Gorice. Idrijski ljubitelji zbrovskega petja so pevce nagradili z dolgim ploskanjem in s tem dosegli, da so zapeli še dodatno pesem. Z udeležbo na najbolj popularni in priljubljeni reviji je zbor L. Bratuž sklenil niz nastopov, ki je obsegal sodelovanje

pri letošnji osrednji proslavi Dneva slovenske kulture, posvečeni stoletnici rojstva Lojze Bratuža in deseti obletnici smrti Ubaldia Vrabca, ter gostovanje na reviji Koroška poje. Pomladni, toda mrzli, celo s snežnim metežem pobeljeni dan so pevci izkoristili tudi za družabni izlet s skupnim kosilom ob značilnih idrijskih žlikofih. IK

ŠTANDREŠKI IGRALCI GOSTOVALI V VRBJU

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež je na oljčno nedeljo, 24. t.m., bil gost AG Vrba v Vrbi pri Žalcu blizu Celja s svojo najnovejšo uspešno, Bevkovo dramo *Kaplan Martin Čedermac* v dramatisa-

ciji Borisa Grabnarja in režiji Emila Aberška. Štandreške ljubiteljske igralce je pričakala polnozasedena dvorana, ki je z zanimanjem spremljala njihovo prepričljivo uprizoritev. Med gledalci sta bila tudi predsednik območne izpostave Žalec in mladi selektor Linhartovega srečanja, ki je poleg nekaterih kritičnih pripomb izrekel tudi pozitivne ocene. Gostitelji, člani ljubiteljske skupine iz Vrba, so štandreškim kolegom, ki so z nastopom vrnili njihov obisk v Štandrež lani novembra, pripravili tople sprejem z željo, da bi se komaj navezani stiki poglobili in gledališke izmenjave postale prijetna stalnica v delovanju obeh društev. IK

IN MEMORIAM

MIRA ŠTRUKELJ

V sredo, 20. marca, so številni sorodniki, prijatelji in znanci pospremili k zadnjemu počitku na pokopališče v Desklah Miro Štrukelj, ki je dopolnila 82 let. Verski obred je potekal na pokopališču v Kanalu, kjer je pokopnica živela zadnja leta.

Mira Štrukelj je bila aktivna v narodnoosvobodilnem boju. Po vojni so jo zaprli, češ da je sodelovala z zavezniki.

Njena velika ljubezen je bilo gledališče. V Desklah je več let uspešno režirala razne predstave. Posebno rada je delala s šol-

sko mladino. Za to delo je prejela številna priznanja.

Štrukljeva ima velike zaslu-ge tudi za gledališko dejavnost

v zamejstvu. S štandreško dramsko skupino je začela sodelovati leta 1975. Prva njena režija je bila *Sumljiva oseba* Branislava Nušica, sledila so dela *Beneški trojčki*, *Analfabet*, *Gumb in komedija o komediji*. Zaradi hude bolezni je bila leta 1979 prisiljena prekiniti sodelovanje s štandreško skupino. Toda že v naslednjem letu se je vrnila v Štandrež in do leta 1992 vsako leto pripravljala predstavo za poletne prireditve.

Mira Štrukelj je bila tudi navdušena pevka. Več let je sodelovala v domačem cerkvenem zboru in prav njeni pevci so jo s petjem pospremili na božjo njivo.

17

ČETREK.
28. MARČA
2002

ITALIJANSKO PRAVO

PRVI DOM IN DAVČNI KREDIT

DAMJAN HLEDE

Kot že dalj časa znano, je po zakonu št. 448/1998 možno koristiti davčne olajšave za prvi dom tudi v primeru prodaje prejšnjega "prvega doma", če do novega nakupa pride v času enega leta od prodaje. Olajšava pristojna v obliki davčnega kredita.

Davčni kredit lahko, točneje, koristi, kdor izpolnjuje te pogoje:

a) v preteklosti je že kupil stanovanje v prisotnosti pogojev za olajšave prvega doma;
b) to hišo ali stanovanje je potem prodal;
c) v času enega leta od prodaje je kupil novo hišo ali stanovanje s pogoji za koriščenje olajšav za prvi dom.

Davčni kredit pristojna v višini davka (registrskega davka ali davka lva), ki ga je kupec plačal ob prejšnjem nakupu. To vsoto torej odšteje od davka, ki ga je treba plačati ob podpisu pogodbe za nakup novega stanovanja. Če je bil prejšnji davek višji od sedanjega, pa gre razlika v izgubo. Za uporabo davčnega kredita sta predvidena dva načina: če je sedanja pogodba podvržena registrskemu davku, je odštevček takojšen; če pa je sedanja pogodba podvržena davku lva (v glavnem je tako vsakič, ko je prodajalec trgovinsko podjetje ali podjetje, ki je hišo zgradilo), je možno kredit koristiti ob davčni prijavi dohodkov.

Kmalu po vstopu v veljavo omenjenega zakona št. 448/98 (državni finančni zakon za leto

1999), se je pojavilo tole praktično vprašanje: do 22. maja 1993 je bil davek lva enakreden (2 ali 4%) olajšanemu davku za prvi dom; kdor je torej pred tem datumom kupil hišo od podjetja in torej ob nakupu plačal davek lva, v pogodbi ni dal tistih obveznih izjav o prisotnosti pogojev za olajšave za prvi dom in posledično v pogodbi teh olajšav uradno ni prosil; je ta nakup torej izključen iz možnosti koriščenja davčnega kredita za nakup novega "prvega doma"?

Pred približno enim letom, in sicer dne 1. marca 2001, je Državni urad za prihodke objavil okrožnico št. 19/E, s katero je možnost koriščenja davčnega kredita priznal tudi v tem slučaju. Kljub tej razjasnitvi pa še zmeraj ostajajo odprta vprašanja. Kaj se zgodi, če kupec npr. ne prosi za koriščenje davčnega kredita v prvi davčni prijavi dohodkov po novem nakupu? Izgubi to možnost? Po mnenju Urada za prihodke jo izgubi. Tako se je namreč ta urad izrekel v resoluciji št. 84/E dne 12. marca letos. Ta odločitev pa s pravnega vidika ni prav tako gotova, saj obstajajo v pravni doktrini tudi nasprotna mnenja, ki trdijo, da zakon nikjer ne določa, da je treba davčni kredit izkoristiti v prvi davčni prijavi dohodkov po nakupu in da torej ta možnost pristojna vse, dokler ta pravica pravno ne zastara in torej za celih deset let po nakupu novega "prvega doma".

DELA NA OBDELOVALNIH POVRŠINAH JE V TEM ČASU NA PRETEK

ZIMA SE OD NAS POSLAVLJA...

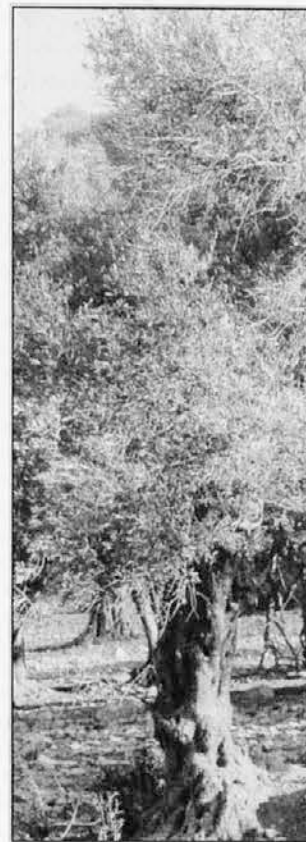
MATJAŽ RUSTJA

Letošnja zima, ki nas je presenetila s posebno nizkimi temperaturami in neprijetno sušo, se je v drugi polovici februarja odmikala toplejšim dnevom. Presenetljivo sončnati tedni so v začetku marca pokazali, da bo letos pomlad kaj kmalu potrkala na vrata. In res se je sadno drevje kaj kmalu odzvalo klicu prebujanja narave, ki se je v tej zadnji polovici meseca pokazala v vsej svoji lepoti. Hladno in oblačno vreme je sicer pripomnilo, da letošnja zima noče zapustiti naših krajev, vremenoslovci pa napovedujejo, da bo hladna fronta mimo v nekaj dneh.

Dela na obdelovalnih površinah je v tem času na pretek. V vinogradu se z marcem konča čas obrezovanja in povezovalja trte, ker bo v kratkem življenjski sok priključil iz zimske otopelosti žlahtno trto. Med obdelovalnimi deli v vinogradu je nedvomno rez tista, ki najbolj vpliva na kakovost in kvantiteto grozdja. Vinogradnik mora zato izbrati svojim namenom primerno vzgojno obliko. Odrezani les zmeljemo s posebnim strojem in ga nato potrosimo po vinogradu, da obogatimo zemljo z organsko snovjo. Če pa smo v minuli sezoni zasledili v vinogradu kap vinske trte, črno pegavost ali katero drugo bolezen, moramo odrezani les zažgati ali odstraniti, ker bi sicer tudi v letošnji sezoni širil okužbe. Med obrezovanjem trte tudi povežemo in preveri-

mo obstojnost kolov in žic, še posebno na Krasu, kjer divja uničujoča burja. V prodaji dobimo vinogradništvu namenjene nerjaveče žice, ki so zelo obstojne in trajne, poleg tega pa trg ponuja tudi kovinske ali cementne kole. Trenutno so najbolj razširjeni cementni koli bodisi zaradi zelo privlačne cene bodisi zaradi odličnega kljubovanja našim vremenskim razmeram. Kovinski koli so bolj primerni za nižje vzgojne oblike, ker so precej nestabilni. Med povezovanjem pregledujemo stare vezi, da ne bi pretisnile lesa, in jih po potrebi zamenjamo. Pri tem opravilu moramo paziti, da se mladike ne zlomijo in zato je najbolje, da vezenje opravimo v vlažnih in toplih dneh, ko je trta bolj elastična. Tradicionalno vrbo vse bolj zamenjujejo plastične biokompatibilne vezi.

V mesecu marcu pripravimo zemljo za oljčni nasad in naročimo nove sadike, ki jih bomo posadili, čim se bodo vremenske razmere stabilizirale na povprečnih sezonskih temperaturah. Če pa že razpolagamo s starejšim oljčnim nasadom, moramo v tem času opraviti pomladansko rez. Tudi pri oljki, kot pri ostalem sadnem drevesju, moramo ločevati med različnimi obdobji rasti, čemur prilagodi- mo obrezovanje. Ko je oljka mlada, se pravi prvo in drugo leto po saditvi, obrežemo le najnujnejše. Vsekakor vpliva na rez vzgojna oblika, ki smo jo izbrali za naš nasad. V naslednjih letih, ko drevo raste in se razvija, moramo oblikovati krošnjo, ven-

dar pa se izogibamo močnejši rezi. Po petem ali šestem letu starosti začne oljka polno roditi in zato z rezjo ohranjamo le redno rodnost. Pri starih drevesih pa bomo z rezjo obnovili rast in zato je potrebna močna in odločna rez. Oljka ima namreč dobro regeneracijsko moč in se v nekaj letih zelo zarase in obnovi krošnjo, ki je spet povsem rodna. Oljka je rastlina sonca. Zato moramo biti pri obre-

zovanju pozorni, da ima rastlina dovolj svetlobe, ker bi se v nasprotnem primeru začela v spodnjem delu goliti, rodnost bi se selila v vrh in ogroženo ravnotežje rastline bi se nujno pokazalo v slabem pridelku. Važno je, da obrezujemo vsako leto, ker bomo le tako imeli reden pridelek in kar se da zdrav nasad.

V zelenjavnem vrtu pripravimo zemljo, ki bo sprejela novo setev. Po potrebi gnojimo. Zaradi enkratne pripravnosti je zrel hlevski gnoj najbolj primeren za organsko obogatitev zemlje. Posevke pokrijemo s plastično ali pajčevinasto folijo. Na tak način bomo branili seme pred pomladanskimi nalivi, tako ogreta zemlja pa bo kaj kmalu spodbudila seme h kaljenju. V toplo gredo sejemo paradižnik, jajčevce, papriko, baziliko, bučke, kumare, na prosto pa solato rezivko, grah, peteršilj, špinačo radič, listno zeleno in korenjček.

V mesecu marcu moramo s prihodom pomladi poskrbeti za številne rastline, tako sobne, okenske, kot one na prostem. Lončnice zapuščajo zimsko mirovanje, zato jih moramo v tem času obrezati, razredčiti in presaditi. Presajamo pa le rastline, ki so se dobre prekorenile. Po potrebi tudi gnojimo. Večjih lončnih ali posodovk ne presajamo vsako leto, zato jim zamenjamo le vrhno plast zemlje in jo nadomestimo z mešanico pognojene prsti. V okrasnem vrtu obrežemo drevje, okoplje- mo zemljo okrog rastlin in gnojimo; zdaj pa je tudi čas, da zasajamo nove okrasne grmovnice ali da sadimo vrtnice in druge trajnice.

POBUDA GORIŠKIH IN TRŽAŠKIH USTANOV

ZA URESNIČITEV EVROPROGRAMA LEADER PLUS

Na pobudo Kmečke zveze, Zveze neposrednih obdelovalcev in Slovenskega deželne- nega gospodarskega združenja je bila prejšnji teden v razstavnih dvorani Kraške zadružne banke na Opčinah predstavitev pobude za uresničitev evroprograma Leader plus za kraško in širše območje tržaške in goriške pokrajine. O pobudi, ki je bila že predstavljena občanom iz Sovodenj in Doberdoba, so spregovorili Erik Švab kot sodelavec pri SDGZ ter strokovnjak za evropske programe pri Kraški goriški skupnosti Salvatore Seminara in Massimiliano Rudella.

Pred kratkim je bil namreč izoblikovan akt o namerah in je bila ustanovljena partnerska skupina za pridobitev sredstev Evropske unije. Partnersko listino o sodelovanju so podpisale občine Sovodnje, Doberdob, Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor, goriška in tržaška pokrajina, Kmečka zveza, Slovensko gospodarsko združenje, Zadružna banka Doberdob in Sovodnje ter Kraška zadružna banka na Opčinah.

Cilj povezovanja je v tem, da je s skupnim programom

za razvoj Kraškega teritorija veliko večja možnost pridobitve sredstev iz skladov Evropske unije.

Možnost, da zaprosijo za finančne podpore, ko bodo objavljeni posamezni programski natečaji, imajo tako javne uprave kot posamezniki. Zato je pomembno, da se že v tej fazi seznanijo širše skupine gospodarstvenikov, ki naj izdelajo in predlagajo idejne razvojne programe za razvoj teritorija in njegovih posebnosti na področju kmetijstva, srednjih in malih podjetij ter kmečkega turizma. Posamezni predlogi bodo nato vključeni v skupen program. Možnosti je lahko veliko: od posegov za ovrednotenje teritorija, valorizacije in komercializacije domačih tipičnih proizvodov, gojenja domačih vrst živali in rastlin, gradnjo določenih infrastruktur, do promocije čezmejnega sodelovanja.

Kmečka zveza, Zveza neposrednih obdelovalcev in Slovensko deželno gospodarsko združenje vabijo zato svoje člane, naj o omenjenih možnostih razmislijo in predložijo svoje programe.

EB

Sedež Slovenskega gospodarskega združenja je obiskala generalna konzulka Republike Slovenije v Italiji gospa Jadranka Šturm Kocjan, v spremstvu konzula gospoda Mihe Vilara, odgovornega za gospodarske probleme slovenskega konzulata v Italiji. Gosta so sprejeli člani predsedstva SGZ. Namen srečanja je bilo medsebojno spoznavanje s poročilom dejavnosti Združenja in seznanitev konzulke o gospodarskem in političnem življenju na Goriškem.

V uvodnem pozdravu je Predsednik SGZ Gorica Vito Primožič na kratko povzel zgodovino organizacije slovenskega gospodarstva v Gorici. O uspešnem delovanju organizacije na lokalnem nivoju, v sklopu obeh krovnih organizacij, SKGZ-ja in SSO-ja, priča upoštevanje, ki ga je deležno s strani sorodnih italijanskih stanovskih organizacij. Mesto, ki ga je SGZ pridobilo v odboru Trgovinske Zbornice, je namreč prav sad dobrih odnosov s sorodnimi organizacijami, saj mu ga je odstopilo italijansko združenje trgovcev. Združenje se je namreč v zadnjih letih uveljavilo kot povezovalni člen s slovenskimi gospodarskimi ustanovami. Nedavna včlanitev v Gospodarsko Zbornico Slovenije in sodelovanje z Obrtno Zbornico so kazatelj dejstva, da so pri SGZ vedno gledali na Goriško na obeh straneh meje kot na skupni prostor, v katerem je treba razvijati skupno gospodarsko rast. Čezmejno sodelovanje je namreč pot, po kateri je možno premagovati ovire, ki so nastale v povojnem obdobju in

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE GORICA

OBISK KONZULKE

ALEŠ FERİ

pedesetletnem obstoju meje med državama.

Predstavniki združenja so prikazali podobo goriškega gospodarstva v zvezi s pomenom, ki ga ima za obstoj naše manjšine v Italiji. Zadnje desetletje je prišlo do velikih sprememb celotne goriške gospodarske strukture, ki se je morala prilagoditi novim ekonomskim in političnim razmeram v vzdodni in jugovzhodni Evropi. Ta faza spreminjanja traja še danes, ko se morajo podjetja specializirati in morajo investirati vedno več finančnih sredstev v razvoj svojih dejavnosti. Gospodarstvo slovenske manjšine v Gorici in v zamejstvu se lahko danes pohvali z nekaterimi zelo uspešnimi podjetji, ki delujejo na različnih področjih in predstavljajo zgled za druga manjša podjetja, zaradi svoje uspešnosti in inovacijskih programov.

Tudi socialna teža zamejskega gospodarstva ni zanemarljiva, saj je veliko število uslužbencev slovenske narodnosti, ki so zaposleni v slovenskih podjetjih. Poklicna uveljavitev mladih in izobraževanje sta obvezni potrebi, zato so pri Združenju pozorni na katerokoli obliko sodelovanja s slovenskimi šolami. Obstoj slovenskih trgovin in gostiln v mestnem središču in slovensko govoreče osebe sta močan kazatelj prisotnosti naše narodnostne skupnosti v Gorici. Poudarili so tudi

velik pomen, ki ga imajo podjetja družbenega kapitala, ki s svojo dejavnostjo financirajo športna in kulturna društva, upravljajo kulturne domove ter tako podpirajo ključne elemente obstoja slovenske manjšine v Italiji.

Predstavniki predsedstva SGZ Gorica so nato podali gostoma sliko stanja gospodarstva v specifičnih sektorjih gospodarstva, s problematikami, ki se pojavljajo predvsem v odnosu do matične domovine. Potrebno je, da se ob postopno vedno bolj tesnem sodelovanju rešijo problemi, ki nastajajo pri poslovanju med državama. Plaćilna politika slovenskih podjetij, pe- reče vprašanje dovolilnic za slovenska prevozna podjetja, neusklajena zakonodaja med dvema državama na določenih področjih itd. so samo nekatera nerešena vprašanja, ki ovirajo poslovanje manjšinskih operaterjev. Taka in podobna vprašanja je možno reševati prav z medsebojnimi stiki, kjer se problematike spoznavajo in rešujejo ter se te posredujejo državnim oblastem. V tem postopku povezovanja lahko slovenski konzulat v Italiji odigra pomembno vlogo, predvsem pri prenašanju informacij centralnim oblastem.

Slovenski konzulat v Italiji so predstavniki SGZ prosili za posredovanje pri nekaterih iniciativah, ki jih želi Združenje uresničiti. Kot glavni sta predstavili slovenskega goriškega gospodarstva v Ljubljani in sreča-

nje z državnimi oblastmi, posebno pa s Predsednikom Republike Slovenije. Namen teh pobud je po eni strani seznaniti širšo slovensko javnost o obstoju in dejavnosti slovenske manjšine na gospodarskem področju, po drugi pa poudariti tesno povezavo, ki jo ima manjšina s slovensko državo. To se doseže s čim večjim pretakanjem informacij in medsebojnim spoznavanjem.

Slovenska manjšina je bogastvo za slovensko državo in za slovenska podjetja. Tu so namreč prisotni ljudje, ki imajo dobro poznavanje razmer na tržiščih zahodne Evrope, kamor slovenska podjetja prodirajo le s težavo. To znanje in izkušnje je vredno izkoristiti, saj predstavljajo prednost pred ostalimi tekmeci iz držav vzhodne in južne Evrope. Poleg tega so manjšinska podjetja v zadnjih letih veliko investirala v matično domovino z odpiranjem novih mešanih podjetij ali odkupom že obstoječih.

Ga. Šturm Kocjan se je zavzela za probleme, ki pestijo prebivalce ob meji. Med temi je bil v ospredju prosti pretok delovne sile, ki je med gospodarstveniki zelo občuten. Obvezala se je, da bo posredovala zahtevo slovenskih gospodarstvenikov po čim hitrejši rešitvi tega vprašanja do slovenskih državnih organov. Željo po še tesnejšem sodelovanju sta gosta ponudila pomoč slovenskega konzulata pri reševanju takih in podobnih težav, ki se pojavljajo v odnosih s slovensko državo ter pri pobudah, katerih cilj je razvoj in utrditev medsebojnih vezi.

SMUČARSKI POLETI V PLANICI

VEDNO PRIVLAČNI FINALE SVETOVNEGA POKALA

ERIK DOLHAR

Ob zori sem se iz Žabnic, kjer sem svojega drugega bratranca-skakalca Janka Ehrlicha skušal zaman prepričati, da pride z mano, odpravil proti Planici z obveznim postankom v Ratečah pri sorodnikih.

Branko Dolhar je bil namreč predsednik organizacijskega odbora planiške prireditve, njegov sin Aljoša, ki sicer dela v domači gostilni Pri Žerjavu, pa je prav tako kot oče nekdanji skakalec in sedaj član organizacije. V avto stlačim enega od organizatorjev, gospoda Požarja, na zadnji sedež pa štiri "hostese". Na začetku doline Tamarja se prebijemo (jaz brez akreditacije, a s postavnim bradatim Požarjem, ki me pri vsaki kontrolni točki predstavlja kot enega od Dolharjev, ki je z njim) čisto do vznožja letalnice, kjer se že začnejo zbirati prvi tekmovalci, spremljevalci, časnikarji, pokrovitelji in enostavni navdušenci tega junaškega športa. Med temi je tudi brat edinega člana italijanske reprezentance, Trbižana Cecona, ki mu vsi pravimo kar "Ček", v družbi La dinke, ki ji omogočimo, da se ji pridruži ta še južnotirolski prijatelj. Skupaj potem sledimo

razvoju dogodkov ob plavalasi Norvežanki Beirir. Močan veter ne obeta nič dobrega, poleg tega pa premika oblake, ki zakrijejo blago pomladansko sonce, tako da se še poveča občutek strupenega mraza. Zato se moramo kar nekajkrat zateči v razne šotore in zlasti v improvizirano klet enih od pokroviteljev tekme.

Prav zaradi premočnega vetra so morali prvo serijo zadnje tekme za svetovni pokal v tej sezoni v smučarskih skokih na letalnici v Planici v nedeljo, 24. marca, odpovedati, pred tem pa so dvakrat za pol ure prestavili predviden začetek tekme. Zmagovalec svetovnega pokala v tej sezoni pa je bil sicer znan že pred planiškim finalom. Poljak Adam Malysz je ubranil lansk skupno zmago v veselje več tisoč svojih rojakov, ki so še dalj časa proslavljali v dolini pod Poncami.

Od četrta je bilo v Planici 68 poletov prek 200 metrov, še dva taka skoka pa sta zmogla tudi nedeljska predskakalca. To se pravi, da smo kar 70-krat prisluhnili refrenu Avsenikove pesmi "Planica, Planica...", ki se pojavlja po vsaki dvestotici. Tekmovanja in treninge si je skupaj ogledalo skoraj 100.000 ljudi.

"Že v soboto je ekipna tekma potekala na meji varnih skokov. Tokrat pa je veter močnejši in tekme ne bomo začeli, če se ne bo znatno polegel. Zlasti nevarno je v prvih šestdesetih metrih poleta," je pred odpovedjo povedal pomočnik vodje skakalnih tekmovanj Mednarodne smučarske zveze Miran Tepš. Veter je pihal z več kot petimi metri na sekundo, zato tudi po tretjem začetku prireditelji tekmovanja niso mogli spraviti pod streho. V areni nam je večkrat kar zastal dih, ko so se letalci v zraku nevarno približevali desni ogradi pristajalne steze letalnice, nekateri pa so takoj po odskoku zbegano pristali na vrhu grebena, kar pomeni, da so potem v ciljno areno pridrveli s hitrostjo verjetno okrog sto kilometrov na uro.

Pred dokončno odpovedjo je nekdanji dvakratni zmagovalec svetovnega pokala Primož Peterka (na sliki) poletel 203,5 metra in s 198,7 točke prevzel vodstvo. Nato se je po letalnici spustil še Japonec Noriaki Kasai kot 32. tekmovalac od petdesetih (186,5 metra). Sledil je nov desetminutni premor, skočila sta še dva predskakalca, nato pa se je tekmovalna žirija odločila, da dokončno odpove tekmo.

"Prav ta zadnji skok v letošnji sezoni je bil pika na i. Vesel sem, da mi je uspelo preskočiti tudi 200-metrsko oznako, ki se mi je prejšnje dneve v Planici vztrajno izmikala. Na vrhu skakalnice smo tekmovalci dobesedno "ubijali" čas, mnogi so bili nerazumni in malce jezni zaradi večurnega premora, v katerem smo se že ohladili. Sam sedaj zaradi številnih prelaganj in dolgega čakanja ne morem biti jezen, pravzaprav bi rad videl, če bi lahko serijo izpeljali do konca. Žal pa je bil veter premočan za varne polete," je povedal Peterka.

Zadnji dan tekmovanja v dolini Pod Poncami, ko je bila na programu posamična tekma, smo gledalci v kvalifikacijah videli 13 poletov prek 200 m. Malysz je bil najboljši: s 223,5 metri je le za 1,5 metra zaostal za dve leti starim svetovnim rekordom Avstrijca Andreasa Goldbergerja - "Goldyja". Drugi je bil Američan Alan Alborn (215,3, 221,5 m), tretji pa Finec Matti Hautamaeki (209,2, 216,0). Prek magične meje je ponovno letel tudi Robert Kranjec, ki je bil na sedmem mestu najboljši Slovenec (196,2 točki, 206 metrov). Kvalifikacije sta izpustila Nemca Martin Schmitt in Sven Hannawald. V prvo serijo se je

brez kvalifikacij kot član petnajsterice skupnega seštevka uvrstil tudi Zonta.

Tekmovanje se je začelo v lepem in sončnem vremenu, zaradi premočnega vetra pa so morali kvalifikacije večkrat prekiniti in jih nadaljevati, ko so bile vremenske razmere bolj ugodne. Ker so kvalifikacije potekale skoraj uro in pol, so morali prvo serijo prestaviti na 10.35 uro, 35 minut pozneje, kot je bilo predvideno, poleg tega pa se je še pooblačilo.

Kot običajno v dolini Pod Poncami je veter povečal svojo moč, ko se je dan začel prevešati v popoldne, zato so bili premori v prvi seriji vse daljši in pogostejši. Številni gledalci, zbralo se nas je prek 30.000, so zapušali skakalnice že med prvo serijo. To so po dobri polovici nastopajočih, po 27 skakalcih,

prekinili in prestavili za pol ure na 12. uro. V tem času so opravili uradno otvoritev, gledalci, med katerimi je bil tudi poljski ministrski predsednik Neszek Miler, pa smo slišali slovensko himno in videli spust zastav petnajstih udeležnih držav po hrbišču letalnice. Sledila je nova predstavitev za pol ure. Serijo so nadaljevali ob 12.30, vendar je pred dokončno odpovedjo serije skočilo le še pet letalcev.

Slovenski skakalci, ki so osvojili bronasto odličje na ekipni tekmi na olimpijskih igrah v Salt Lake Cityju, so letošnjo sezono, ki se je končala na velikanki v Planici, po besedah vodje slovenske reprezentance Matjaža Zupana uspešno nastopali. Kot štirinajsti je s 364 točkami v skupnem seštevku svetovnega pokala končal Peter Žonta, ki se je med dobitnike točk uvrstil na vsaki tekmi, najvišje pa je bil 26. januarja v Sapporu na Japonskem, kjer je osvojil četrto mesto. Slovenija pa je bila peta v pokalu narodov. Kot izvrsten letalec se je izkazal novi slovenski rekorder v poletih Kranjčan Robert Kranjec, ki je nizal vrhunske uvrstitve v drugem delu sezone, po tekmi 19. januarja v Zakopanah pa je bil vedno med desetimi najboljšimi. Tik za najboljšo trojico (4.) je bil v Bischofshofnu. Prvega marca se je v Lahtiju veselil prvih stopničk za zmagovalec: bil je tretji za Nemcem Martinom Schmittom in Poljakom Adamom Malyszem. Kranjec se je zvezdnikom skokov pridružil tudi v Planici, kjer je v drugi seriji neuradnega treninga v četrtek, 20. marca, poletel 222,5 metra ter s slovenskim rekordom le za 2,5 metra zaostal za najdaljšim poletom v zgodovini, ki ga je prav v dolini Pod Poncami 18. marca 2000 zmogel Goldberger. Peterka je v predzadnjem skoku prekinjen in razveljavljene nedeljske posamične tekme prvič po dveh letih preskočil dvestometrsko oznako, v tej sezoni pa se je po dveh letih in pol vrnil v svetovni pokal tudi s prvimi točkami.

"Zadovoljni smo s sezono, tako s posamezniki kot tudi z ekipo, ki je bila peta v pokalu narodov. Tega si pred začetkom zime nismo mogli obetati. Pričakanja smo presegli predvsem na olimpijskih igrah, ekipa kot celota pa je bila zelo močna zlasti v drugem delu sezone, ko je po pet tekmovalcev redno osvajalo točke svetovnega pokala. Imamo dober temelj za prihodnja leta. Ker nam potečejo pogodbe, moramo počakati na skupščino Smučarske zveze Slovenije in njihovo odločitev o vodstvih posameznih ekip, pred tem pa bomo oddali poročila za sezono in osnutek programov za naprej," je povedal Zupan.

Kot glavni razlog za napredek v tej sezoni je navedel ekipni duh, ki je bil osnovna značilnost slovenske skakalne reprezentance.

Nekaj časa sem se v Planici še veselil s poljskimi navijači, z dostopom v dolino Tamarja do spomenika na kraju, kjer se je smrtno ponesrečil nono, pa tokrat ni bilo nič, saj je bila vsa dolina prenatrpana z navijači in neskončno pločevinasto kačo, ki se je počasi pomikala proti glavni cesti. Še zadnji pozdrav norveškima kolegicama v Kranjski Gori in nekaterim tekmovalcem v Gozdu Martuljku, "fotoekskurzija" po Rablju ter vrnitev proti domu po na pol domači dolini.

RITMIČNA GIMNASTIKA / NAJMLAJŠI ŠZ OLYMPIA

NAŠA POMLAD

V telovadnici ŠZ Olympia v Gorici je bila 21. marca 2002 društvena prireditev. Naša pomlad je bil naslov srečanju (oz. tekmovanju) internega značaja v športni ritmični gimnastici in orodni telovadbi, na katerem so sodelovali prav vsi najmlajši pripadniki društvene gimnastične sekcije.

Trenerja Mija Ušaj Češčut (ŠRG) in Tomaž Šinigoj (ŠG) sta telovadce/ke razdelila v dve starostni skupini: A skupina, t.j. dečki in deklice, ki šele vstopa-

jo v svet te športne discipline, in pa B skupina, pogumnejše starejše deklice in dečki, ki so prejeli kar lepo število aplavzov s tribun.

A skupina - ritmičarke, (1. in 2. razreda oš. š.) so prikazale vsaka svojo vajo kot posameznica s kolebnico oz. žogo. Ritmičarke B skupine (3., 4. in 5. razred) pa vajo z obročem oz. trakom.

Orodni telovadci A skupine so prikazali osnovne prvine oz. elemente gimnastike (prevaj-

naprej in nazaj, stoja, itd.). B skupina pa še nekaj dodatnih elementov akrobatike in preskokov na prožni ponjavi.

Srečanju so se pridružili še predšolski otroci skupine Gymplay (predšolska STV), ki so staršem, sorodnikom in prijateljem pod vodstvom trenerke Damijane Češčut pripravili zelo pisan in ob enem zahteven poligon.

Enourni srečanje se je končalo z nagrajevanjem vseh skupin in prijetnim pogovorom s starši, ki so trenerjem izrazili zadovoljstvo po opravljenem delu in doseženih rezultatih.

DČ

AKTUALNO

GORICA SE JE SPOMNILA 40-LETNICE NASTANKA ANSAMBLA IZ LIVERPOOLA

BEATLESI SO ZAPUSTILI ZELO VIDNO SLED

Z namenskimi in v vseh pogledih posrečenim večerom se je Gorica prejšnji teden spomnila 40-letnice nastanka legendarne glasbene skupine The Beatles iz Liverpoola. Koncert v čast angleškemu ansamblu, ki je v mnogem predstavljal pravo revolucijo na področju lahke glasbe, je pripravila goriška glasbena šola Roland v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Kulturno združenje Maja. S posebnim poklonom so se prreditelji želeli spomniti tudi Georgea Harrisona, pred nekaj meseci umrlega člana slavnega ansambla.

Dokaz, da so Beatlesi še vedno aktualni in priljubljeni, je bila polna dvorana goriškega Kulturnega doma, ki je po-

doben koncert gostila že daljega 1991 leta, ob desetletnici tragične smrti najbolj znanega člana ansambla Johna Lenona. Tako tedaj kot tudi tokrat je bilo med poslušalci v dvorani moč opaziti dobesedno vse generacije, od šestdesetletnikov pa do njihovih vnukov. Ta podatek predstavlja jasen dokaz, da Beatlesi niso navduševali samo mladino v šestdesetih letih, ampak so zanimivi in jih sprejemajo tudi današnji petnajstletniki. Obenem ne smemo pozabiti, da je bila ta vrsta glasbe posebno v časih prav v mali in včasih nekoliko zaspani Gorici, saj je takrat v mestu in bližnji okolici delovalo preko petnajst beat in rock skupin. Podobno je bilo tudi v sosednji

Novi Gorici. Svoje vzornike so vse te skupine iskale prav v britanskih glasbenih ansamblih, največ še v Beatlesih in Rolling Stonesih. Gorice se je takrat oprijelo ime "Mali Liverpool". Malo mest se lahko pohvali s tako prestižnim nazivom.

Zakaj še danes tolikšno zanimanje za skupino iz angleškega Liverpoola. Kaj so John Lennon, Paul McCartney, George Harrison in Ringo Starr novega prinesli v svet glasbe, s čim so uspeli tako radikalno poseči v dotodanje pojmovanje lahke glasbe in končno v čem je bila razlika med njimi in drugimi, prav tako dobrimi skupinami. S tem vprašanjem se še danes bavijo tudi največji glasbeni izvedenci. Kljub po-

drobni analizi in temeljitemu proučevanju fenomena The Beatles ostaja skrivnost njihovega tako prodornega uspeha prej kot slej uganka. Res je leno. Beatlesi so bili in ostali edinstveni predvsem zato, ker niso nikogar posnemali in se niso zgledovali po drugih, še tako prodornih glasbenih vrsteh, tako da pri poslušanju njihovih pesmi sploh ne pride v poštev izrek: že videno in že slišano. Njihovo glavno vodilo je bila izvirnost in dosledno iskanje novih oprijemov, novih zvokov, uvajanje novih in neobičajnih glasbil, skratka svet glasbe je z njihovim nepredvidljivim in nešablonskim pristopom zadobil povsem drugačno razsežnost. Beatlesi so bili avtorji kakih 150 pesmi, od katerih je več kot 30 potoklo vse rekorde bodisi pri poslušanju kot pri prodaji plošč. Skratka, Beatlesi ostajajo prej ko

slej nesmrtni in bodo bržkone v zgodovini glasbe ostali zapisani kot fenomen 20. stoletja.

Na petkovem koncertu v Kulturnem domu je nastopilo preko petdeset ljudi, od pevcev pa do glasbenikov, od osnovnošolskih otrok, pa do ljudi, ki bi po letih lahko bili njihovi dedki in babice. Skratka glasba Beatlesov je bila prikazana v vseh mogočih izvedbah in priredbah. Zelo lepo je izzvenela v orkestralni izvedbi kot tudi v izvajanju otroškega pevskega zbora. Mojsrsko je glasba Beatlesov izzvenela v svoji najbolj tipični obliki, ki jo je pripravil štirčlanski ansambel Retro Elle iz Špetra ob Soči, odlično pa so se odrezali tudi nekateri solistični pevci in pevke. Najbolj je na koncu vžgala nepozabna Hey Jude, tako da se je v petje refrena vključila vsa dvorana. Zares čudovit in posrečen večer.

VIP

19

ČETRTEK,
28. MARČA
2002

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

**ZADRUŽNA BANKA
DOBERDOB IN SOVODNJE**

Vesele velikonočne praznike

V različnosti je naša moč